

Revista ECONOMICA

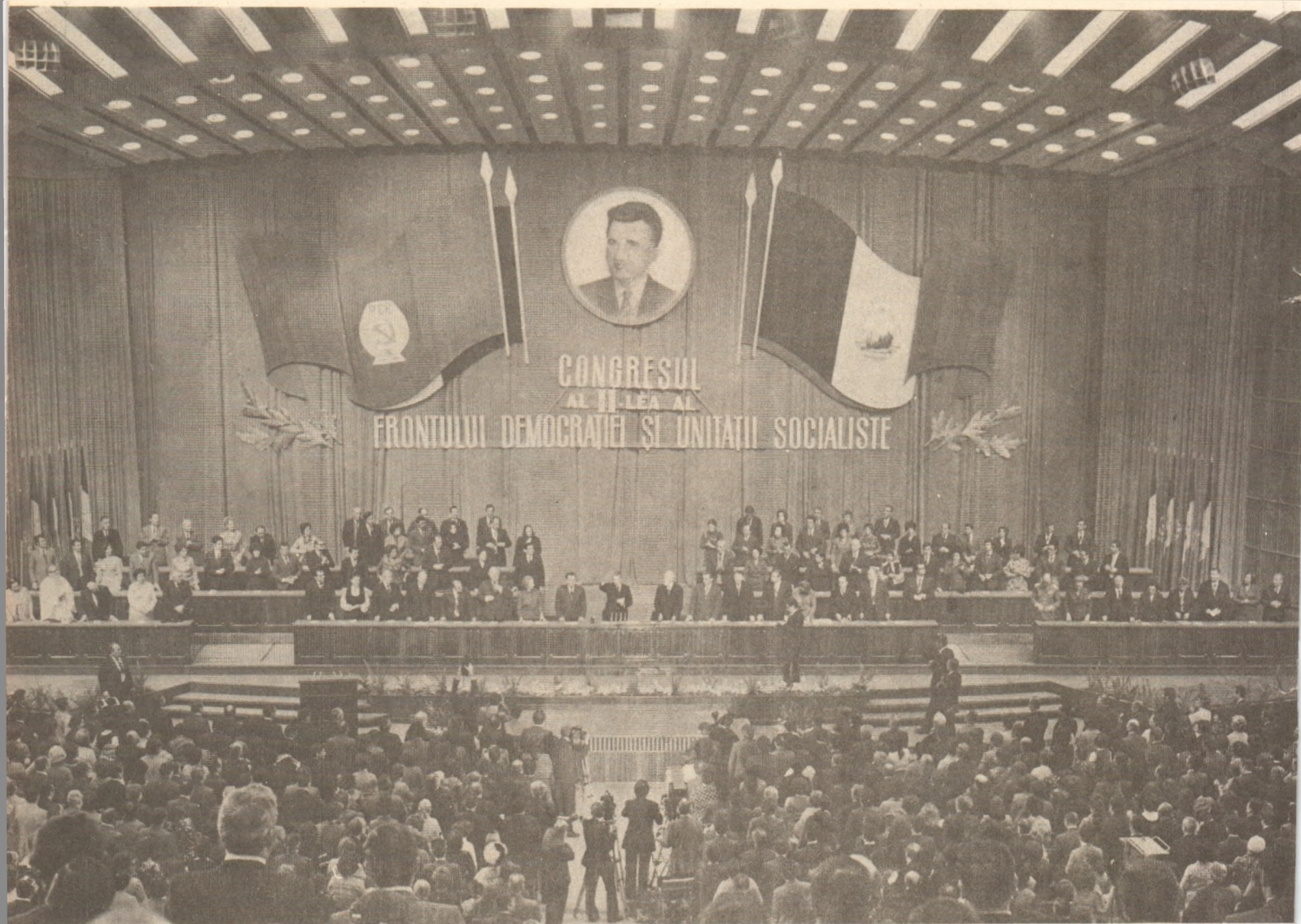
Biblioteca Jod. Pined. Deva
SALA DE LECTURA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Numărul 4 ● Vineri 25 ianuarie 1980

*Unanimă satisfacție,
nemărginită bucurie pentru realegerea
TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU
ca președinte al Frontului
Democrației și Unității Socialiste*

„Să unim tot mai strins forțele întregului popor, inițiativa și spiritul revoluționar al tuturor oamenilor muncii din patria noastră — muncitori, țărani, intelectuali, tineri și vîrstnici, bărbați și femei, români, maghiari, germani și de alte naționalități — și, sub conducerea Partidului Comunist Român, forța conducătoare a întregii noastre națiuni, să asigurăm îndeplinirea exemplară în viață a hotărîrilor Congresului al XII-lea, ridicarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație, întărirea continuă a forței sale materiale și spirituale, a independenței și suveranității, creșterea bunăstării întregului popor“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea rostită la cel de al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste)

Congresul Frontului Democrației și Unității Socialiste

UNITATE DEPLINĂ, ANGAJARE FERMĂ ÎN ÎNFĂPTUIREA PROGRAMULUI PARTIDULUI

DESFĂȘURAT într-o atmosferă de inflăcărât entuziasm, de puternică activizare politică a întregului nostru popor, de muncă avîntată pentru realizarea și depășirea sarcinilor planului cincinal, pentru transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, cel de-al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste se înscrie ca un eveniment de importanță cardinală în viața social-politică a patriei noastre. El a constituit o nouă și fermă manifestare a unității de neclintit a națiunii noastre, a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, ca o cheazăie a înfăptuirii neabătute a obiectivelor edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, a înfloririi și propășirii patriei, a apărării și întăririi independenței și suveranității sale naționale.

Avînd loc la puțin timp după cel de-al XII-lea Congres al partidului, Congresul Frontului Democrației și Unității Socialiste și-a axat în mod firesc dezbaterile asupra hotărîrilor și documentelor adoptate de marele forum al comuniștilor, s-a constituit într-o prelungire logică a acestuia în timp și în spațiu. Spunem aceasta, deoarece, odală adoptate de Partidul Comunist Român, forța politică a societății noastre, aceste hotărîri au fost acum în unanimitate și pe deplin însușite și de acest atotcuprinzător forum național, expresie a unității de gîndire și de acțiune a poporului român, a voinței sale de neclintit de a înfăptui politica internă și externă a Partidului Comunist Român și a statului, de a asigura victoria socialismului și comunismului pe pămîntul străbun al patriei.

Cuvîntarea rostită cu acest prilej istoric de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, în spiritul marilor evenimente asemănătoare din viața politică a țării noastre, constituie o nouă magistrală analiză, profund științifică și realistă, a situației interne și internaționale, un extrem de prețios îndrumar al acțiunilor pentru perfecționarea continuă a organizării și conducerii societății noastre în noua etapă pe care o parcurem, pentru realizarea cu maximă eficiență a obiectivelor stabilite de cel de-al XII-lea Congres al partidului. Evidențînd marile succese obținute în dezvoltarea economico-socială a patriei, în ridicarea mai accentuată a nivelului de trai al întregului popor, în ceea ce privește perfecționarea relațiilor de producție și sociale,

ridicarea conștiinței socialiste și afirmarea în viață a principiilor eticii și echității socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat în cuvîntarea sa că la toate aceste mari victorii, Frontul Unității Socialiste, care a contribuit la unirea tuturor celor ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, a tuturor eforturilor pentru dezvoltarea țării, a avut un aport deosebit.

Pe baza acestor realizări istorice, documentele programatice ale celui de-al XII-lea Congres deschid noi perspective de muncă și creație, asigură ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a societății noastre, a întregii opere de edificare a socialismului și comunismului în România. Desigur, realizarea obiectivelor stabilite de Congres, trecerea țării noastre în rîndul statelor cu un nivel mediu de dezvoltare, se pot obține numai printr-o intensă muncă din partea întregului popor, dar, evident, această vastă activitate, eminate pașnică, nu se poate desfășura decît în condiții de pace, de securitate internațională, de colaborare și prietenie cu toate popoarele lumii. Tocmai de aceea secretarul general al partidului, președintele țării noastre, exprimîndu-și îngrijorarea față de actuala accentuare a încordării situației pe plan internațional, pe care a calificat-o ca „mai încordată ca oricînd după cel de-al doilea război mondial“, a adresat și de la tribuna Congresului Democrației și Unității Socialiste, un vibrant apel popoarelor, factorilor politici ai comunității mondiale pentru a opri această evoluție a evenimentelor, care poate deveni nefastă pentru omenire. „**Considerăm că trebuie făcut totul, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru oprirea cursului periculos al încordării, pentru respingerea hotărîții a tendințelor de revenire la politica „războiului rece“, pentru asigurarea continuării politicii de destindere și colaborare, care presupune respectarea neabătută a independenței naționale a fiecărei națiuni și fiecărui popor“.**

IN PROCESUL adîncirii și perfecționării democrației socialiste desfășurat după cel de-al IX-lea Congres al partidului, actualul Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste se înscrie ca un adevărat moment de referință, ce va fi poate interpretat, în perspectivă, la fel de important ca și instituționalizarea, la timpul său, a muncii și conducerii colective. Pentru că prin crearea organizațiilor Fron-

tului Democrației și Unității Socialiste, care numără în prezent aproape 2.500.000 membri a fost completat în mod armonios edificiul instituțiilor democrației în patria noastră, edificiu prin care este asigurată în mod real conducerea țării de către popor, o democrație economică și socială de tip nou, care permite valorificarea largă a inițiativei, experienței și capacității de creație a maselor în toate domeniile de activitate. Spre deosebire de orice formă a democrației burgheze care, oricât ar afirma egalitatea drepturilor între cetățeni, rămâne o democrație formală, deoarece are la bază tocmai inegalitatea economică ce derurge din separarea producătorilor de proprietatea asupra mijloacelor de producție, democrația noastră își întemeiază puternic realitatea sa pe calitatea comună a tuturor oamenilor muncii de producători, proprietari și beneficiari deplin ai muncii lor, pe egalitatea economică efectivă și pe dreptul lor egal de a participa la conducerea societății, care decurg din această calitate.

Constituirea organizațiilor proprii ale Frontului Democrației și Unității Socialiste se înscrie ca un moment logic în procesul adâncirii democratismului orînduirii noastre, determinat de nivelul crescut al conștiinței politice și civice a maselor de oameni ai muncii, de procesul întăririi unității întregului popor, omogenizării continue a societății, de necesitatea participării active, organizate, a tuturor cetățenilor la viața politică a țării. „**Aceasta constituie, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa la Congresul Frontului Democrației și Unității Socialiste, o nouă expresie a forței orînduirii noastre socialiste, a unității de nezdruincinat a poporului în jurul partidului, evidențiază caracterul larg și cuprinzător al sistemului de conducere democratică a societății. În același timp, crearea acestor organizații exprimă încrederea manifestată de partidul nostru în masele largi populare, în nivelul lor ridicat de conștiință și înțelegere, prețuirea deosebită pe care partidul o dă activității maselor populare, poporului, făuritorul propriului său destin, a istoriei libere a patriei noastre.**”

Este un merit deosebit al secretarului general al partidului nostru de a fi sesizat aceste cerințe ale mersului înainte al societății noastre, de a fi elaborat, și de această dată, soluții adecvate, cutezătoare și originale, pe deplin corespunzătoare etapei în care se află societatea noastră, soluții care evidențiază odată mai mult preocuparea sa neobosită pentru crearea tuturor și celor mai largi și favorabile condiții afirmării depline a personalității umane. Deoarece **odată cu crearea organizațiilor sale proprii, ca organizații politice de masă, revoluționar-patriotice se extinde considerabil, devine practic atotcuprinzătoare, aria de acțiune a Frontului Democrației și Unității Socialiste**, în ceea ce privește activizarea politică a cetățenilor țării, exercitarea mai activă a drepturilor și libertăților lor democratice, participarea lor directă la rezolvarea treburilor obștești, la conducerea societății, la unirea eforturilor întregii națiuni în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. În același spirit, Congresul a instituit organizarea periodică, lunară, a adunărilor publice denumite „**Tribuna Democrației**” în cadrul căreia, cetățenii se vor întîlni sistematic cu reprezentanții ai organelor de partid și de stat, cu deputați, cu factori de răspundere din economie, pentru a dezbate și clarifica orice aspecte principiale sau practice ale politicii interne și externe ale partidului și statului nostru, ale mersului construcției socialiste, ale vieții internaționale. Aceste tribune ale democrației, care vin și ele să îmbogățească sistemul instituțiilor noastre democratice, sînt o nouă expresie a caracterului deschis al politicii partidului nostru, elaborată cu poporul și pentru popor, vor contribui la dinamizarea puternică a vieții noastre social-politice. Prin ele se va realiza, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, participarea directă a tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate la discutarea problemelor de interes general și la rezolvarea treburilor obștești, la dezvoltarea conștiinței politice și a răspunderii civice a tuturor membrilor societății. Pentru că accesul tot mai larg al oamenilor muncii la conducerea societății fiind un rezultat și depinzînd de creșterea conștiinței socialiste a maselor, a responsabilității lor, participarea la conducere este, și în orice caz trebuie să fie, o adevărată școală de educare a maselor. Tocmai de aceea sublinia secretarul general al partidului, Frontul Democrației și Unității Socialiste, cel mai larg și mai reprezentativ organism al democrației noastre, prin care se realizează unitatea maselor populare în jurul partidului, trebuie să desfășoare și **o intensă activitate politico-educativă**, de lărgire a orizontului de cultură și înțelegere al maselor, de formare a omului nou, înaintat, al societății noastre, de promovare largă în viață a principiilor eticii și

echității socialiste, de cultivare a spiritului revoluționar, a patriotismului socialist.

Iată deci că, privind prin prisma tuturor acestor elemente novatoare propunerea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu și însușită de Congres privind noua denumire de **Front al Democrației și Unității Socialiste**, înțelegem că nu este o simplă schimbare de titulatură, ci că ea **exprimă acum un conținut nou**, mult mai bogat, în sensul asigurării cadrului participării tuturor cetățenilor țării, fără nici un fel de deosebire sau de discriminare, la conducerea societății. Odată cu aceasta, afirmîndu-se tot mai mult ca o formă superioară de coordonare și unire a eforturilor întregii națiuni, în opera de făurire a societății socialiste și comuniste, Frontului Democrației și Unității Socialiste îi va reveni, așa cum preciza secretarul general al partidului, la recentul Congres, un rol însemnat în procesul integrării tot mai profunde a partidului în viața societății, împletirii organice a existenței sale cu existența întregului popor.

CONGRESUL Frontului Democrației și Unității Socialiste, adoptînd măsuri novatoare, de deosebită însemnătate pentru manifestarea și mai activă a democratismului orînduirii noastre, a marcat și **inceputul campaniei electorale pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare**. Campanie electorală care, desigur, nu are nimic comun cu avalanșele de declarații propagandistice demagogice, caracteristice democrațiilor burgheze. Este din contră o perioadă de puternică dinamizare politică a întregului popor, în care, trecîndu-se în revistă realizările deosebite de pînă acum, oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, sînt chemați să își exercite cît mai activ dreptul lor de a participa la conducerea societății, dezbătînd temeic, cu spirit gospodăresc și înaltă răspundere patriotică, problemele pe care le incumbă perfecționarea continuă a activității în unitățile în care muncesc sau în localitățile în care trăiesc, identificînd noi și noi rezerve și posibilități pentru realizarea optimă a sarcinilor de plan, sporirea producției și a eficienței economice, pentru trecerea la o nouă calitate în toate domeniile activității economice și sociale. Întreaga activitate de pregătire a alegerilor, desfășurîndu-se sub semnul mobilizării largi a forțelor și energiilor întregului popor pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XII-lea, a planului pe 1980 și pe întregul cincinal, este de natură să stimuleze și mai puternic capacitatea de creație și de muncă a poporului pusă pe deplin în slujba înfloririi și creșterii prosperității patriei noastre, afirmării ei tot mai clare pe plan mondial, ridicării ei, într-o perspectivă apropiată, în rîndul statelor cu o dezvoltare medie. În același timp, pregătirea alegerilor, alegerile propriuzise, constituie un minunat prilej pentru a demonstra din toate punctele de vedere, unitatea de granit a întregii națiuni, forța democrației socialiste, superioritatea orînduirii noastre, în care poporul este deplin stăpîn pe destinele sale.

ODATA mai mult, Congresul al II-lea al Frontului Democrației și Unității Socialiste a demonstrat **coeziunea de nezdruincinat a poporului în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu**. Impresionanta unanimitate cu care întreaga noastră națiune a susținut re alegerea sa ca președinte al celui mai larg și mai reprezentativ organism politic, satisfacția profundă cu care a fost întîmpinată această re alegere, sînt noi expresii ale dragostei nețărîmurii, ale stimei și admirației cu care întregul popor îl înconjoară pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, în a cărui conducere înțeleaptă vede chezașia viitorului luminos al patriei socialiste. În mii de scrisori și telegrame sosite din toate colțurile țării, de la orașe și sate, de la colectivele de muncă și organizații obștești, de la muncitori, țărani, intelectuali, români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități, tovarășului Nicolae Ceaușescu îi sînt exprimate aceste calde sentimente, hotărîrea unanimă de a întări unitatea poporului, unitate care a asigurat obținerea tuturor marilor noastre realizări, de care depinde progresul multilateral și înflorirea țării, apărarea marilor noastre cuceriri revoluționare, independența și suveranitatea patriei, a dreptului poporului nostru de a-și clădi liber, o viață nouă, comunistă așa cum și-o dorește, de a fi stăpîn în propria sa țară. În același timp ele dau glas voinței ferme, angajamentului solemn al oamenilor muncii de a răspunde cu cinste chemării tovarășului Nicolae Ceaușescu, adresată în cuvîntarea sa rostită la încheierea lucrărilor Congresului, de a face totul, fiecare la locul său de muncă, pentru a înfăptui neabătut hotărîrile adoptate, pentru a da viață Programului de dezvoltare a patriei, pentru a asigura astfel poporului român un nivel superior de civilizație și de bunăstare materială și spirituală, locul demn ce i se cuvine, potrivit capacităților și istoriei sale, în comunitatea mondială a popoarelor.

N. IONESCU

CONCEPȚIA CREATOARE

A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

CU PRIVIRE LA CONSTRUIREA

SOCIALISMULUI ÎN ROMÂNIA

PERIOADA care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului se înscrie în istoria poporului nostru ca cea mai dinamică și rodnică etapă a dezvoltării social-economice a României. În această perioadă a avut loc o puternică creștere a forțelor de producție și, pe această bază, viața socială a poporului român a intrat într-un proces de profunde transformări innoitoare, care au înălțat pe o treaptă superioară întregul sistem al relațiilor sociale de producție precum și al suprastructurii sale politice și spirituale.

Opera pe care am realizat-o în acești ani este indisolubil legată de personalitatea președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de gândirea sa creatoare și de neobosita sa activitate practică. Întreaga strategie a dezvoltării economiei noastre naționale, începând cu dimensiunile macroeconomice — ritmuri, priorități, proporții, orientări pe termen lung — pînă la economia internă a unităților de bază, la viața de uzină sau de gospodărie agricolă, poartă pecetea caracterului novator al gândirii președintelui Nicolae Ceaușescu, plină de cutezanță revoluționară, puternic ancorată în realități, de largă perspectivă în proiectarea viitorului României socialiste.

Imprimind noi valențe raportului dialectic dintre obiectiv și subiectiv în dezvoltare, respingînd deopotrivă dogmatismul mecanicist cît și voluntarismul arbitrar, gândirea președintelui Nicolae Ceaușescu reprezintă, prin conținutul și dimensiunile sale teoretice și practice, un exemplu magistral de cunoaștere și folosire a legilor obiective ale dezvoltării sociale, de fundamentare științifică a politicii de edificare a socialismului. În acest context, prezintă o deosebită semnificație viziunea profund științifică a președintelui Nicolae Ceaușescu asupra dialecticii generalului și particularului în construcția socialistă, fundamentarea dreptului inalienabil al fiecărui partid al clasei muncitoare de a aplica în mod creator legitățile generale ale dezvoltării sociale la condițiile concrete din fiecare țară, la specificul socialist-istoric al fiecărui popor. „În revoluția și construcția socialistă noi am pornit și pornim de la faptul că între general și particular există o unitate dialectică inseparabilă, generalul se realizează prin particular; pînă la urmă, practica, viața sînt acelea care verifică, confirmă sau infirmă valabilitatea adevărilor generale. Tocmai pornind de la realitatea obiectivă, partidul nostru se pronunță împotriva aplicării rigide, automate a unor legități generale“.¹⁾

În această perspectivă, de adîncă înțelegere a tendințelor și sensului dezvoltării economico-sociale, a profundelor transformări revoluționare care au avut loc în țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus magistrale contribuții la definirea și delimitarea etapelor construcției socialiste pe pămîntul României și, îndeosebi, la fundamentarea și proiectarea societății socialiste multilateral dezvoltate. În accepțiunea tovarășului

Nicolae Ceaușescu, conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată are o viziune sistemică asupra dezvoltării sociale, adică ia în considerare viața socială în totalitatea laturilor ei, ca un sistem foarte complex, al cărui dinamism implică dezvoltarea simultană și armonioasă a tuturor elementelor sale, nu numai a celor economice. „Dacă am fi spus că obiectivul de viitor este pur și simplu dezvoltarea socialismului, nu am fi dat o orientare clară pentru activitatea partidului și statului; aceasta s-ar fi putut înțelege în sensul că este suficientă realizarea unei puternice dezvoltări economice a țării, ceea ce cred că nu corespunde pe deplin obiectivului nostru fundamental. Noi ne propunem să asigurăm o dezvoltare multilaterală a societății, înflorirea tuturor laturilor vieții sociale, a economiei, cît și a științei și culturii, perfecționarea conducerii, formarea omului nou, promovarea eticii și echității socialiste. De aceea, considerăm pe deplin corespunzătoare etapei istorice actuale formularea ca obiectiv fundamental al partidului — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate“.²⁾

Analizînd nivelul de dezvoltare a țării noastre în contextul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, secretarul general al partidului a formulat teza, de o deosebită importanță și de un mare realism, potrivit căreia, în actuala etapă, România este o țară socialistă, dar în același timp se află în curs de dezvoltare. „Trăim astăzi într-o societate superioară din punct de vedere social și politic, care asigură oamenilor muncii o viață demnă, posibilitatea manifestării plenare în conducerea treburilor țării, în întreaga viață economico-socială. Cu toate succesele uriașe obținute în anii de după eliberare în creșterea potențialului material al țării, din punct de vedere al dezvoltării economice între România și țările avansate ale lumii, inclusiv unele țări socialiste mai dezvoltate, există încă un decalaj însemnat... de aceea trebuie să spunem deschis că România continuă să fie o țară în curs de dezvoltare“.³⁾

Această caracterizare a constituit un punct de cotitură în orientarea întregii politici de dezvoltare economico-socială a României, ca și a cercetării științifice românești în domeniul științelor sociale. Aprecierea, științific demonstrată, că România este, din punct de vedere al nivelului economic, o țară în curs de dezvoltare, a contribuit decisiv la fundamentarea pe realități a strategiei de dezvoltare social-economică a țării, la evaluarea realistă a sarcinilor și obiectivelor pe care trebuie să le realizăm în perioadele următoare, la elaborarea unor planuri de perspectivă și curențe bazate pe indicatori și proporții indispensabile pentru viitorul țării, pentru lichidarea cît mai rapidă a decalajelor care ne mai despart, sub raport economic, de țările avansate. Aceste orientări au stat și la baza elaborării Programului P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintate a României spre comunism, adoptat de Congresul al XI-lea al partidului.

Președintele Nicolae Ceaușescu a fundamentat cu deosebită rigoare științifică necesitatea obiectivă a modernizării structurii întregii economii naționale, ca factor primordial al progresului economic și social al României, asigurîndu-se creșterea proporțională a industriei și agriculturii, a tuturor ramurilor economiei naționale și realizîndu-se un echilibru optim între diferite

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“, vol. 4, București, Editura politică, 1970, pag. 784.

²⁾ Nicolae Ceaușescu: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“, vol. 7, București, Editura politică, 1973, pag. 545.

³⁾ Nicolae Ceaușescu: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“, vol. 7, București, Editura politică, 1973, pag. 328.

sectoare. În acest cadru tovarășul Nicolae Ceaușescu a conceput procesul de restructurare a industriei pornind de la cerințele economisirii energiei și ale creșterii prioritare a ramurilor de prelucrare avansată. Construcția de mașini va continua să fie ramura cu cea mai dinamică dezvoltare, în condițiile în care industriile electronică și electrotehnică vor realiza un ritm anual de creștere superior.

Insistând asupra necesității unei structuri economice echilibrate, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a arătat că un obiectiv esențial al politicii economice în țara noastră este înlăptuirea unei profunde revoluții agrare cuprinzând atât baza tehnico-materială, cât și organizarea producției. Prin înlăptuirea acestei revoluții se vor valorifica superior condițiile naturale ale țării, astfel încât agricultura să-și sporească contribuția la creșterea venitului național, la ridicarea nivelului de trai al poporului.

În concepția atotcuprinzătoare a președintelui Nicolae Ceaușescu despre modelul creșterii economice românești un loc aparte ocupă necesitatea dezvoltării economico-sociale echilibrate a tuturor județelor țării, în condițiile respectării echilibrului macroeconomic dinamic. Această concepție, dezvoltată în Raportul la Congresul al XII-lea, este transpusă în realitate prin promovarea fermă a unei politici consecvente de dezvoltare economico-socială armonioasă a patriei noastre socialiste, se concretizează în amplasarea echilibrată a forțelor de producție pe teritoriul țării, în valorificarea superioară a resurselor materiale și de muncă existente în fiecare zonă, în sistematizarea și modernizarea rețelei de localități urbane și rurale. În acest cadru, pentru a se asigura creșterea echilibrată a potențialului economic din toate județele și zonele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu a demonstrat necesitatea adoptării indicatorului producției globale pe locuitor în calitate de criteriu principal de apreciere a nivelului de dezvoltare economico-socială a fiecărui județ. Pentru transpunerea în viață a acestei orientări, merită să contribuie la omogenizarea societății noastre socialiste, în Programul-directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—1985, se prevede ca obiectiv major realizarea în fiecare județ a unei producții globale — din domeniile industrial, agricol, din construcții, transporturi, servicii și alte ramuri — de cel puțin 70 mii lei pe locuitor.

Pornind de la concepția președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, Congresul al XII-lea a adoptat o serie de programe de largă perspectivă, al căror principal conținut este promovarea științei și progresului tehnic, creșterea pe această cale a eficienței, valorificarea cât mai deplină a factorilor calitativi și intensivi ai dezvoltării pe tot cuprinsul țării, creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Întreaga operă a președintelui Nicolae Ceaușescu abordează problematica socială în intercondiționarea dialectică a tuturor laturilor vieții sociale, îmbinând armonios economicul cu socialul și cu politicul. Tocmai de aceea una din contribuțiile cele mai originale ale acestei opere la tezaurul socialismului științific o formează ideile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la imbinarea armonioasă a democrației politice și democrației economice, la perfecționarea multilaterală a relațiilor sociale din fiecare etapă de dezvoltare a societății noastre socialiste. Esența acestei democrații se definește prin aceea că, în dubla lor calitate — de proprietari ai mijloacelor de producție și de producători ai tuturor bunurilor materiale și spirituale — oamenii muncii participă direct, într-un spirit de înaltă răspundere, la conducerea treburilor obștești. Ca urmare, consultarea largă în toate problemele fundamentale ale politicii de stat și asigurarea condițiilor pentru participarea reală a oamenilor muncii la conducerea statului, devine una din formele definitorii de manifestare a democrației socialiste, a esenței sale profund umane.

În același timp, perfecționarea continuă a metodelor de conducere și planificare, folosirea criteriilor și procedeele științifice în luarea oricărei decizii devin unul din factorii importanți ai progresului social și economic... „**Legitățile progresului social impun îmbunătățirea continuă a metodelor de conducere și organizare a diferitelor sectoare de activitate. Practica arată că adaptarea sistematică a formelor și metodelor de conducere la cerințele realităților în continuă schimbare este de natură să contribuie la accelerarea întregii dezvoltări sociale.**”¹⁾

Un moment de semnificație deosebită în procesul de perfecționare a conducerii societății în țara noastră îl constituie noile măsuri de perfecționare a mecanismului economico-financiar orientate spre punerea de acord a acestui mecanism cu cadrul organizatoric democratic creat în ultimii ani, cum și spre imbinarea armonioasă a autonomiei fiecărei întreprinderi, cu conducerea unitară a întregii economii. Pe această bază a fost elaborat și cadrul legislativ menit să întărească autogestiunea economico-financiară a unităților de bază, prin lărgirea competențelor lor în luarea deciziilor; să ridice pe un plan superior autoconducerea muncitorească, prin sporirea rolului colectivelor de oameni ai muncii în conducerea vieții social-economice și să sporească rolul activității de planificare și finanțare în realizarea programelor de dezvoltare a țării.

Dialectica raportului dintre cantitate și calitate în construcția economiei socialiste a României și-a găsit o expresie magistrală în concepția președintelui Nicolae Ceaușescu, care a fundamentat necesitatea luptei pentru o calitate nouă, superioară în întreaga activitate economică, pentru creșterea puternică a productivității muncii și gospodărirea cu maximă eficiență a resurselor materiale și financiare.

Introducerea cu consecvență a criteriilor de eficiență în modelul creșterii economice a devenit un principiu de bază în planificarea economiei românești la toate nivelurile, permițând gospodărirea rațională a resurselor economiei naționale, a tuturor fondurilor materiale și bănești. În condițiile crizei energetice și de materii prime pe plan mondial, valorificarea intensivă, superioară a tuturor resurselor, astfel încât să se obțină pe unitatea de materie primă o valoare economică cât mai ridicată, echivalentă cu performanțele realizate în țările dezvoltate, a devenit o condiție esențială pentru depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare în care se găsește în prezent România; totodată, ținând seama de cerința lichidării decalajelor față de țările avansate, în efortul de recuperare și refolosire a tuturor materiilor prime și materialelor, țara noastră își propune să depășească nivelul maxim atins pe plan mondial.

O mai bună armonizare a factorilor intensivi și extensivi în procesul creșterii economice impune o evoluție mai accelerată în dinamica economică a productivității muncii sociale decât a înzestrării tehnice a muncii. Această cerință a reproducției socialiste lărgite de tip intensiv își găsește reflectarea în cuantumul producției obținută pe unitatea de fonduri fixe. De aici, preocuparea constantă a tovarășului Nicolae Ceaușescu de a orienta cadrele de conducere din economie în direcția creșterii eficienței fondurilor fixe, pentru folosirea intensivă a capacităților de producție.

Tovarășului Nicolae Ceaușescu îi revine meritul de a fi aplicat în mod creator, în funcție de sarcinile prioritare din fiecare etapă a construcției socialiste, strategia creșterii maxime a eficienței economice, bazată pe o rată înaltă a acumulării: de pildă, rata acumulării prevăzută pentru cincinalul următor, de 30 la sută, inferioară ratei acumulării din actualul cincinal, se situează la nivelul optim pentru noua etapă, asigurând dezvoltarea puternică a bazei tehnico-materiale, concomitent cu ridicarea bunăstării întregului popor, fiind superioară proporției din venitul național alocat acumulării în țările cu un nivel apropiat de dezvoltare economică.

În concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, eficiența economică nu se reduce la o aplicare mecanică a unor calcule de economicitate sau de rentabilitate. Din contră, imbinarea criteriilor de economicitate cu cele sociale reprezintă o premisă majoră pentru a asigura dezvoltarea eficientă a economiei naționale pe termen lung; în anumite condiții, poate apare necesitatea să se acorde prioritate considerentelor de ordin social, favorizându-se astfel zonele rămase în urmă, a căror dezvoltare accelerată se va repercuta însă în mod pozitiv asupra întregii economii naționale într-o perspectivă mai îndepărtată.

Sintetizând impactul revoluției tehnico-științifice contemporane asupra dezvoltării economice, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat interconexiunile dintre știință și tehnică, pe de o parte, și calitate și eficiență, pe de altă parte, în asigurarea progresului economiei românești în deceniul următor. În acest sens, în Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al XI-lea și Congresul al XII-lea și sarcinile de viitor ale partidului, se arată că: „Orientarea de bază a programului-directivă o constituie afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate, creșterea rolului științei în modernizarea economiei naționale, a întregii vieți sociale, în conducerea societății,

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 2, București, Editura politică, 1968, pag. 521.

legarea tot mai strinsă a cercetării de producție, accentuarea contribuției creației științifice românești la progresul multilateral și dinamic al țării noastre, la îmbogățirea tezaurului cunoașterii universale, astfel încât deceniul următor să devină cu adevărat deceniul științei, tehnicii, calității și eficienței“.

În concepția președintelui Nicolae Ceaușescu, revoluția tehnico-științifică, materializându-se în întreaga activitate economică, trebuie să determine, în același timp, o revoluție în conștiința oamenilor. Socialismul nu poate fi decât creația conștientă a tuturor celor ce muncesc, care sînt totodată și beneficiarii ai tuturor cuceririlor științei și tehnicii contemporane, ceea ce stimulează introducerea progresului tehnic în toate celulele producției sociale.

Caracterul profund umanist al concepției președintelui Nicolae Ceaușescu, este evidențiat cu deosebită forță de faptul că felul suprem al întregii politici a Partidului Comunist Român, însăși esența societății socialiste multilaterale dezvoltate, o constituie creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Tot ceea ce se înfăptuiește în patria noastră socialistă este destinat omului, satisfacerii cerințelor de viață ale celor ce muncesc, înfloririi multilaterale a personalității umane. Tovarășului Nicolae Ceaușescu îi revine marele merit de a fi îmbogățit teoria și practica creșterii bunăstării materiale în România, prin introducerea noțiunii de „calitate a vieții“ ca o coordonată fundamentală în determinarea nivelului de trai și obiectiv esențial de politică social-economică.

Din inițiativa și cu contribuția hotărîtoare a președintelui Nicolae Ceaușescu au fost elaborate programe de măsuri de creștere a nivelului de trai a căror aplicare consecventă, an de an, a constituit un instrument puternic de transpunere a ideii în fapt, o expresie strălucită a caracterului real, concret al umanismului socialist. Astfel, în conformitate cu Programul-directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții — adoptat la Congresul al XII-lea — veniturile reale ale populației vor spori în anul 1985 cu 23—25 la sută față de anul 1980. Vor avea loc totodată o creștere și o îmbunătățire structurală a consumului populației ca și a condițiilor de locuit, vor spori serviciile furnizate pe seama fondurilor sociale de consum și se va trece la realizarea etapei a doua a programului de reducere a săptămînii de lucru.

Înfăptuirea Programului-directivă de creștere a nivelului de trai va determina ridicarea pe o treaptă superioară a bunăstării poporului și realizarea unei noi calități a vieții, dezvoltarea generală a civilizației materiale și spirituale a societății noastre socialiste, afirmarea tot mai puternică a umanismului revoluționar, în centrul căruia se află demnitatea, libertatea și fericirea omului.

Sfera relațiilor economice internaționale ocupă un loc central în sistemul teoretic elaborat de tovarășul Nicolae Ceaușescu. În condițiile adîncirii interdependențelor din lumea contemporană a apărut necesară o reliefare a principiilor care trebuie să stea la baza cooperării economice pe plan internațional. România socialistă militează cu consecvență pentru promovarea, în domeniul relațiilor economice internaționale, a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forță. Transpunerea în viață a acestor principii își găsește expresia în amplificarea și diversificarea relațiilor economice externe, în accentuarea cooperării cu alte state în domeniul producției, științei și tehnologiei.

Punînd în practică gîndirea cutezătoare a președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la imbinarea factorilor interni cu factorii externi în evoluția economiei naționale, astfel încît să se acorde prioritate descătușării forțelor interne ale creșterii economice, România socialistă a valorificat în mod rațional resursele sale naturale și umane, în condițiile adîncirii participării la diviziunea internațională a muncii. Dezvoltarea în ritm înalt a economiei naționale, concomitent cu expansiunea schimburilor sale economice și tehnico-științifice pe plan internațional demonstrează justetea orientărilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în armonizarea factorilor creșterii economice. O mărturie convingătoare a intensificării participării României la diviziunea internațională a muncii este creșterea mai rapidă a volumului comerțului exterior decît a venitului național.

Principiul echilibrului dinamic al economiei naționale, susținut cu consecvență de tovarășul Nicolae Ceaușescu, își găsește aplicarea și în domeniul relațiilor economice externe ale Româ-

niei; astfel, asigurarea unei balanțe de plăți externe echilibrată reprezintă o orientare de bază a viitorului plan cincinal, ceea ce înseamnă că ritmul de creștere al exporturilor va fi superior celui al importurilor, asigurînd atît mijloacele necesare pentru plata importurilor cît și rambursarea plăților scadente pentru creditele angajate în trecut. În același sens va acționa și creșterea eficienței exporturilor, care se va realiza prin limitarea și eliminarea exportului de produse cu aport valutar scăzut, precum și prin creșterea ponderii în volumul total al exportului a mărfurilor care valorifică superior materiile prime, energia și munca socială.

În concepția clarvăzătoare a președintelui Nicolae Ceaușescu se evidențiază necesitatea lărgirii formelor superioare de cooperare economică, cum ar fi construirea, conducerea și exploatarea în comun a unor unități industriale, crearea de societăți mixte pentru exportul unor produse, executarea în comun a unor obiective economice pe terțe piețe și altele, fără ca aceasta să afecteze defavorabil preocupările pentru amplificarea volumului schimburilor comerciale. Dimpotrivă, extinderea cooperării cu alte state în domeniul producției, științei și tehnologiei reprezintă o premisă pentru majorarea volumului comerțului nostru exterior. Proiectînd dezvoltarea schimburilor noastre economice pe axa timpului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat necesitatea încheierii unor acorduri și înțelegeri de lungă durată — atît în domeniul aprovizionării materiale cît și al desfacerii producției, astfel încît să se creeze condiții favorabile pentru organizarea activității în întreprinderile noastre într-o perspectivă îndelungată.

Gîndirea președintelui Nicolae Ceaușescu a contribuit la rezolvarea în spirit novator a uneia din problemele fundamentale a contemporaneității, privind evoluția viitoare a economiei mondiale, în ansamblul ei. Criza vechii ordini economice internaționale și-a găsit expresia într-o serie de fenomene de instabilitate, recesiuni și crize, cu urmări negative asupra situației clasei muncitoare din țările capitaliste și care agravează îndeosebi situația economică din țările slab dezvoltate. Schimbările cu caracter progresist din economia mondială din perioada postbelică au generat un proces ireversibil de fărîmire a unei noi ordini economice internaționale, proces care necesită să fie orientat în mod conștient, pe baze democratice, pentru a pune capăt inegalităților existente în lume între țări și popoare. În acest context se pun o serie de probleme: rezolvarea problemei materiilor prime și energiei, eliminarea obstacolelor din comerțul internațional, așezarea mai justă a prețurilor în schimburile internaționale, accesul echitabil al tuturor țărilor la progresul tehnic contemporan, rezolvarea problemei alimentației, folosirea rațională a potențialului uman, realizarea unui nou sistem monetar internațional și altele.

Contribuția președintelui României la fundamentarea trăsăturilor noii ordini economice internaționale, menită să lichideze subdezvoltarea și decalajele dintre state, a găsit o apreciere elogioasă în cercurile progresiste din întreaga lume, fiind în concordanță cu interesele pe termen lung ale tuturor națiunilor și statelor, indiferent de mărime, de nivelul de dezvoltare, de sistemul economic și social. Pe baza acestor principii, România socialistă își va intensifica activitatea de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, inclusiv cu țările capitaliste dezvoltate.

CONTINUATOR al tradițiilor celor mai revoluționare din gîndirea social-politică progresistă românească, fidel principiilor socialismului științific, tovarășul Nicolae Ceaușescu a sintetizat în mod magistral experiența construcției socialiste din țara noastră, aducînd o contribuție de mare însemnătate la dezvoltarea teoriei și practicii edificării noii societăți în condițiile lumii contemporane.

Concepția economică a președintelui Nicolae Ceaușescu reprezintă o strălucită dezvoltare creatoare a materialismului dialectic și istoric pe plan economic, în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, ținîndu-se seama de particularitățile economiei românești și de raportul de forțe în lume în etapa actuală. Această concepție este transpusă în viață în mod consecvent, sub directă sa îndrumare, în procesul construcției economiei românești, chezărînd progresul economic al României socialiste pentru o viață îmbelșugată și fericită a întregului nostru popor.

Institutul de Economie Socialistă

O PREȚIOASĂ CĂLĂUZĂ TEORETICĂ ȘI PRACTICĂ

Volumul „Finanțe – prețuri – monedă“ din seria
culegerilor de texte din operele președintelui
NICOLAE CEAUȘESCU

CONSTITUIE un adevăr de necontestat că problemele privind finanțele, banii, prețurile, celelalte instrumente valorice au stat, începând de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, într-o măsură mult sporită în atenția conducerii de partid și de stat.

Este înaltul merit al tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al partidului, președintele țării, de a acorda, în contextul conducerii planificate a economiei naționale, atenția cuvenită acestor pirghii economice, menite să contribuie la dezvoltarea în ritm rapid a economiei naționale, la obținerea unei eficiențe sporite în toate sectoarele, la realizarea echilibrului general economic, la ridicarea sistematică a nivelului de trai material și spiritual al poporului, scopul suprem al politicii partidului, însăși rațiunea edificării societății socialiste.

Preocupările Partidului Comunist Român, ale secretarului său general în domeniul finanțelor, banilor, creditului, prețurilor s-au concretizat într-o serie de legi cadru — legea finanțelor, legea prețurilor și tarifelor, legea beneficiilor și multe alte documente de stat — care au fost elaborate din inițiativa și sub conducerea directă a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU și poartă amprenta gândirii sale economice profund științifice, revoluționare.

O ilustrare a acestei perseverente preocupări teoretice și practice o constituie și apariția în Editura politică a volumului „Finanțe — prețuri — monedă“ din seria culegerilor de texte consacrate gândirii economice a președintelui României. Lucrarea reflectă concepția originală, innoitoare a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, evidențiază caracterul unitar și de continuitate al acestei concepții. Totodată, în viziunea științifică, dialectică, a secretarului general al partidului, formele, metodele, instrumentele de conducere a societății nu sînt imuabile, stabilite odată pentru totdeauna, ci trebuie adaptate continuu la cerințele, la exigențele, fiecărei etape de făurire a socialismului și comunismului. Tocmai de aceea, secretarul general al partidului a inițiat în ultimii cincisprezece ani o serie de măsuri de îmbunătățire a sistemului financiar, a sistemului de prețuri, a altor domenii conexe, iar la Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 a impulsionat perfecționarea întregului mecanism economico-financiar.

Volumul cuprinde un veritabil tezaur de idei, constituie o excepțional de prețioasă călăuză teoretică și practică în domeniile rolului și funcțiilor finanțelor, asigurării unei înalte eficiențe în întreaga activitate economico-socială, perfecționării pirghiilor economico-financiare și sporirii rolului lor în conducerea economiei, asigurării unei circulații monetare sănătoase și întăririi

monedei naționale, creșterea rolului prețurilor în conducerea economiei, lărgirii și îmbunătățirii relațiilor financiar-valutare internaționale, asigurării echilibrului financiar și monetar — componentă esențială a echilibrului general economic, rolului activ pe care trebuie să-l aibă aparatul financiar-bancar și din domeniul prețurilor în creșterea eficienței economice.

Asigurind finanțarea tuturor ramurilor economiei naționale, sistemul financiar și de credit are menirea de a participa și influența stabilirea opțiunilor și priorităților de plan, de a exercita o influență activă, puternică asupra proceselor economice, de a le dirija în direcția înlăturării neabătute a politicii partidului și guvernului de construire a socialismului. Totodată, finanțele trebuie să contribuie la înlăturarea în cele mai bune condiții a autogestunii economico-financiare, a autoconducerii muncitorești, să asigure creșterea continuă a rentabilității, a eficienței economice în general.

„Este un imperativ esențial al mersului nostru înainte — arăta tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — ca toate eforturile materiale și financiare ale economiei să se îndrepte spre acțiunile cu cea mai înaltă eficiență economică, care să corespundă unor nevoi reale ale societății, să contribuie la creșterea continuă a acumulărilor socialiste“.

În gândirea economică a secretarului general al partidului, un loc însemnat îl are sistemul de prețuri care trebuie să-și aducă contribuția la sporirea eficienței economice, la asigurarea introducerii progresului tehnic și să permită măsurarea aportului fiecărei unități economice și ramuri la crearea de valori noi. În condițiile în care pe plan mondial se produc perturbări economice grave, crize, inflație, deteriorări monetare etc., în țara noastră, prin grija președintelui său, nivelul de trai al oamenilor muncii a crescut continuu; în cincinalul pe care-l încheiem retribuțiile oamenilor muncii se majorează cu 32 la sută, față de 18—20 cât era prevăzut inițial.

Printre preocupările de ordin economic ale tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU se situează și realizarea unei stricte evidențe și unui sever control pe toate nivelurile organizatorice, pentru a se asigura integritatea deplină a avuției naționale, gospodărirea cu înalt simț de răspundere a tuturor fondurilor materiale și bănești pe care fiecare unitate socialistă le-a primit spre administrare de la societate.

Totodată, o preocupare fundamentală a secretarului general al partidului o constituie asigurarea unei circulații monetare echilibrate, întărirea sistematică a puterii de cumpărare a leului. Este semnificativ faptul că în capitolul privind politica financiară și a prețurilor

din Programul partidului, primul punct privește întărirea sistematică a puterii de cumpărare a leului atât pe plan intern cât și față de monezile străine, realizarea condițiilor pentru trecerea, în perspectivă, la convertibilitatea monedei noastre naționale.

Ca militant strălucit pentru pace, pentru relații prietenești între popoare, printre preocupările de natură economică ale secretarului general al partidului se situează și lărgirea continuă a participării României la diviziunea internațională a muncii, dezvoltarea comerțului nostru exterior și a celorlalte forme de cooperare și colaborare economică internațională, a relațiilor financiar valutare cu străinătatea, a participării României la organismele financiare internaționale. O contribuție inestimabilă și-o aduce România și la soluționarea complexelor probleme legate de instaurarea unei noi ordini valutare — componentă de bază a noii ordini economice.

Un rol însemnat este atribuit de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, aparatului financiar-bancar. „Ministerul Finanțelor, toate organele financiar-bancare — arăta secretarul general al partidului în Raportul la cel de-al XII-lea Congres — au obligația să asigure buna funcționare a mecanismului economic, creșterea eficienței economice, a beneficiilor și rentabilității, consolidarea echilibrului financiar al economiei, administrarea cu înalt simț de răspundere a banului public, accelerarea vitezei de rotație a fondurilor, instaurarea unui regim strict de economii și a unei discipline financiare desăvârșite în toate unitățile“.

Apariția volumului „Finanțe — prețuri — monedă“ cu puțin înaintea sărbătoririi, de către întregul popor, a zilei de naștere a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, constituie încă un act de profund omagiu, un semn de fierbinte dragoste față de cel care pe plan mondial înseamnă România, iar pentru noi reprezintă chezașia sigură a unui viitor luminos.

„Dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a societății, creșterea în ritm susținut a economiei naționale, afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice — spunea tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în Raportul la cel de al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste — vor asigura ridicarea gradului de civilizație al întregului popor, consolidarea și mai puternică a modului de producție socialist, întărirea forței materiale și spirituale a țării, a independenței și suveranității României socialiste“.

Alexandru ȘESAN
director adjunct științific
Institutul de finanțe,
circulație monetară și prețuri

ÎNTĂRIREA DISCIPLINEI DE PLAN ÎN DOMENIUL COSTURILOR DE PRODUCȚIE

DEZVOLTAREA actuală și de perspectivă a economiei noastre este guvernată de imperativul sporirii eficienței tuturor activităților productive. Cerința de bază în această etapă este ca fiecare leu avansat de societate să fie astfel gospodărit încât să aducă maximum de venit net, necesar atît reproducției socialiste lărgite, cît și îmbunătățirii calității vieții.

Sporirea eficienței economice în ramurile producției materiale — care se concretizează în devansarea creșterii produsului social total de către venitul național — se bazează

în principal pe reducerea substanțială a costurilor, în mod deosebit a celor materiale, pe unitatea de produs. Reducerea cheltuielilor materiale pe unitatea de produs contribuie la creșterea producției nete în întreprinderi și centrale industriale, iar diminuarea nivelului costurilor totale pe unitatea de referință determină în mod direct creșterea beneficiului. În acest mod, aplicarea în viață a noului mecanism economico-financiar face din reducerea nivelului costurilor de producție axul principal în desfășurarea proceselor tehnico-economice.

Exigențe ale calculației costurilor pe unitatea de produs

EXPERIENȚA anului 1979 arată că, în mai mare măsură decît în trecut, atenția factorilor de decizie din întreprinderi și centrale a fost concentrată mai mult pe reducerea costurilor materiale pe unitatea de produs, reliefindu-se astfel rolul stimulator al producției nete ca indicator de bază al planului național unic. Din volumul de peste 6 miliarde lei economii realizate de întreprinderile din industria republicană în 1979, aproape 5 miliarde lei, respectiv peste 83%, reprezintă economiile materiale.

Caracterul unitar și atotcuprinzător al planului asigură cadrul organizatoric pentru reglarea și dirijarea proceselor complexe ale producției și consumului, contribuind la funcționarea în bun condițiuni a mecanismului economico-social în ansamblul său. Măsurile de consolidare și extindere a autogestiei unităților productive așează pe baze noi exigențele gospodăririi responsabile, de fiecare colectiv de oameni ai muncii, a resurselor materiale, financiare, umane și valutare de care dispune economia națională. Autofinanțarea întreprinderilor din industrie, construcții, transporturi și agricultură impune accentuarea preocupărilor pentru perfecționarea activităților proprii, ele fiind obligate să asigure acoperirea cheltuielilor pe seama veniturilor și să ramburseze sumele avansate de societate într-un timp cît mai scurt. Iată de ce toate întreprinderile sînt determinate să aplice măsuri energice pentru aplicarea unui regim sever de economii, cheltuirea cu maximum de eficiență a fiecărui leu, desfășurarea de activități rentabile în interesul creșterii veniturilor. În acest cadru **indicatorii costurilor de producție capătă noi valențe, îndeosebi aceia de condiție restrictivă în fundamentarea deciziilor și în urmărirea realizării acestora.**

Adaptarea tot mai rapidă a activităților productive la cererea socială de consum trebuie realizată în condiții de înaltă eficiență atît la nivel micro cît și macroeconomic. **Calculațiile de costuri de plan și efective pe produs capătă o importanță sporită, avînd totodată un caracter dinamic în procesul de planificare.** Elaborarea lor nu consti-

tue doar o însumare mecanică a elementelor de costuri, ci rezultatul unui proces de analiză critică de identificare a rezervelor și diminuare a costurilor. Costurile fiind generate de locurile de muncă din unitățile productive, rezultă că toate compartimentele și sectoarele de producție concură la realizarea nivelului cheltuielilor de producție. Ca atare, problema calculației costurilor nu reprezintă doar o problemă a compartimentelor funcționale, ci un obiectiv al întregii unități economice.

Calculația de costuri pe produse trebuie adaptată și elaborată la specificul tehnologic al unităților, gama sortodimensională mai largă obligînd cel puțin la calculația pe grupe de produse și în nici un caz la abandonarea disciplinei de elaborare și urmărire a costurilor pe produse. O dovadă concretă că astfel de calculații pot fi făcute chiar în condițiile unei game sortodimensionale largi o constituie exemplul întreprinderii „Flamura Roșie”-Sibiu, care întocmește calculația costurilor de producție pe trimestre și cu adaptări lunare, pentru un număr de peste 12 000 produse. De altfel, fără o viziune economică aprofundată teamein pe produse, nu este de conceput nici activitatea de mobilizare a resurselor ce conduc la creșterea rentabilității produselor sau la eliminarea pierderilor, nu poate fi dusă ca atare nici activitatea de urmărire a evoluției prețurilor și de modernizare și reinnoire a producției.

Un aport însemnat la perfecționarea activității de elaborare și urmărire a costurilor unitare îl aduce **utilizarea pe scară largă a metodelor evoluate de calculație bazate pe sisteme de prelucrare electronică a informațiilor.** Acestea asigură un caracter operativ și analitic, oferind posibilitatea cunoașterii, în cursul desfășurării procesului de producție, a abaterilor față de normele și normativele de consum fizice și valorice avute în vedere la fundamentarea planului costurilor. Exigențele disciplinei costurilor impun actualizarea continuă a calculațiilor, ceea ce devine posibil prin metodele preconizate. În condițiile unor schimbări rapide în structura sortimentală, este util ca fiecare unitate productivă să dispună de o bibliotecă cu calculații unitare care să permită cuantificarea operativă a efectelor asupra eficienței economice

Eficiența programelor de reducere a costurilor

UN ROL IMPORTANT în procesul conducerii prin costuri a întreprinderilor trebuie să-l dețină **programele de măsuri pentru asigurarea reducerii costurilor de producție.** Concepute ca instrumente de lucru ale conducerilor întreprinderilor, centralelor și ministerelor, programele de măsuri sînt rodul colaborării complexe a specialiștilor din proiectare, elaborarea tehnologiilor, producție și control de calitate. Programul de reducere a costurilor, fiind practic un program de sinteză generală în domeniul economisirii muncii sociale, **realizează joncțiunea și preia efectul economic al celorlalte programe ce se elaborează în unitățile de producție,** cu deosebire programele privind creșterea productivității muncii, introducerea progresului tehnic, reducerea consumurilor specifice, îmbunătățirea calității produselor etc. Subliniem aceasta deoarece în unele întreprinderi și centrale nu se realizează joncțiunea cu celelalte programe ce se elaborează la secțiunile de plan determinate pentru nivelul costurilor de producție. Un control efectuat la întreprinderea „Electrotimiș-Timișoara a arătat, spre exemplu, că se acuza o neîncadrare în costurile de producție, făcîndu-se însă abstracție de efectul creșterii productivității muncii asupra nivelului total al costurilor.

Disciplina costurilor impune o analiză atentă a eficienței economice din celelalte secțiuni ale planului întreprinderilor și centralelor, mobilizarea corespunzătoare a aportului acestor secțiuni și preluarea efectului în programul de reducere a costurilor. O deosebită atenție trebuie acordată măsurilor înscrise în planul tehnic al întreprinderilor, deoarece sarcinile cu care ne confruntăm în domeniul costurilor nu pot fi îndeplinite decît prin **aplicarea unor soluții tehnice și tehnologice noi.** Or în multe întreprinderi și centrale se constată (Combinatul siderurgic Galați, Centrala de tractoare Brașov etc.) că efectul economic al planului tehnic nu este cuantificat și nu se are în vedere în mod deosebit mobilizarea acestui efect economic.

O problemă deosebită legată de eficacitatea programului de reducere a costurilor și a cheltuielilor materiale este cea referitoare la abordarea acestuia într-un concept dinamic, ceea ce

presupune actualizarea permanentă a programului și aplicarea unor soluții eficiente în vederea recuperării rămănelor în urmă și mobilizării cât mai complete a rezervelor care apar pe parcursul executării planului național unic. Adoptarea unor atitudini „funcționărești” în elaborarea și urmărirea modului de îndeplinire a programului de măsuri nu este de natură să servească procesului conducerii activităților productive, de reducere efectivă a costurilor unitare ale produselor, de creștere a eficienței producției materiale pe ansamblul economiei naționale.

Problematika întăririi disciplinei de plan în domeniul costurilor de producție rămâne de mare actualitate prin legătura directă și semnificativă pe care o are cu eficiența generală a activității economice și prin faptul că asigură joncțiunea cu metodologia de calcul și analiză a producției nete, cerută de aplicarea noului mecanism economic. În acest cadru se impune evitarea calculațiilor globale și promovarea analizelor temeinice a factorilor ce influențează nivelul costurilor de producție. Disciplina costurilor trebuie concretizată în elaborarea operativă și temeinic fundamentată a calculațiilor de costuri pe produse și programelor de reducere a costurilor și a cheltuielilor materiale care să conducă la descoperirea și mobilizarea tuturor rezervelor din întreprinderi, factor important de creștere a eficienței economice.

Calculațiile de costuri pe unitatea de produs și programele de măsuri pentru reducerea costurilor de producție și a cheltuielilor materiale trebuie să devină instrumente de primă importanță pentru cadrele din întreprinderi, centrale economice, ministere și organe centrale pentru îmbunătățirea eficienței economice, creșterea rentabilității pentru in-

tărirea autogestunii și autofinanțării unităților din economie.

Disciplina costurilor de producție impune în mod obligatoriu efectuarea unor lucrări de fundamentare a posibilităților privind mobilizarea rezervelor de care dispun întreprinderile. Printre acestea menționăm **evaluarea economiilor din reducerea normelor de consum republicane, departamentale și uzinale**, lucrare pe care nu o găsim în toate cazurile în întreprinderi, cu toate că se vorbește mult despre aceasta.

Nu este de conceput elaborarea unui program judicios de măsuri privind reducerea costurilor fără o evaluare cât mai corectă a economiilor rezultate din reducerea normelor de consum de materii prime și materiale, energie etc., problemă de mare actualitate. De asemenea, ținând seama de necesitatea mobilizării pe bază cât mai largă a **resurselor refolosibile** se impune ca în calculațiile de costuri și în programele de reducere a acestora să-și găsească loc în mod distinct economiile ce rezultă din această acțiune.

Întărirea gestiunii interne a secțiilor

ÎNTĂRIREA DISCIPLINEI costurilor de producție poate fi realizată în condiții temeinice prin **întărirea principiului gestiunii economice interne a secțiilor de fabricație și a atelierelor din întreprinderi**. Dacă în unele unități economice preocuparea pentru întărirea acestei gestiuni se ridică la nivelul cerințelor, în altele însă în secțiile de fabricație nu se defalcă încă cheltuielile indirecte ale întreprinderii, nedându-se posibilitatea șefilor de secții și maiștri-

lor să cunoască complet gestiunea ce le este încredințată. De altfel, **întărirea gestiunii interne a secțiilor și a atelierelor este o coordonată esențială a principiului autoconducerii și autogestunii muncitorești**.

Dificultățile legate de defalcarea cheltuielilor indirecte pe locuri de muncă, invocate uneori de contabilii șefi și economiști din întreprinderi pot fi anihilate prin promovarea metodelor evaluate de calculare și evidență a costurilor, care în mod implicit duc și la întărirea gestiunii economice a secțiilor.

În vederea întăririi disciplinei costurilor s-au elaborat de către organele centrale, încă din anul 1955, „Reguli de bază” pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor de producție, care au fost îmbunătățite în ultimii ani și adaptate la prevederile noii legislații economice apărute în țara noastră. Aceste reguli ar trebui temeinic cunoscute de către aparatul economic și tehnic din întreprinderi. Revine ministerelor și centralelor sarcina de a instrui periodic acest aparat cu prevederile cuprinse în această metodologie cu caracter normativ. În acest context se impune combaterea fluctuației cadrelor din compartimentele de costuri și întărirea acestor compartimente sub aspectul calitativ, cu specialiști ce posedă experiența și competența necesară.

Ținând seama de sarcinile tot mai importante cu care ne confruntăm în anul 1980 și în perspectiva imediată în domeniul reducerii costurilor totale și materiale pe unitatea de produs, întărirea disciplinei costurilor de producție constituie o condiție a aplicării temeinice în viață a noului mecanism economico-financiar.

dr. Gheorghe I. ȘICĂ
director în Comitetul de Stat
al Planificării

COMENTARIU LA UN GRAFIC

In exploatarea carbonifere

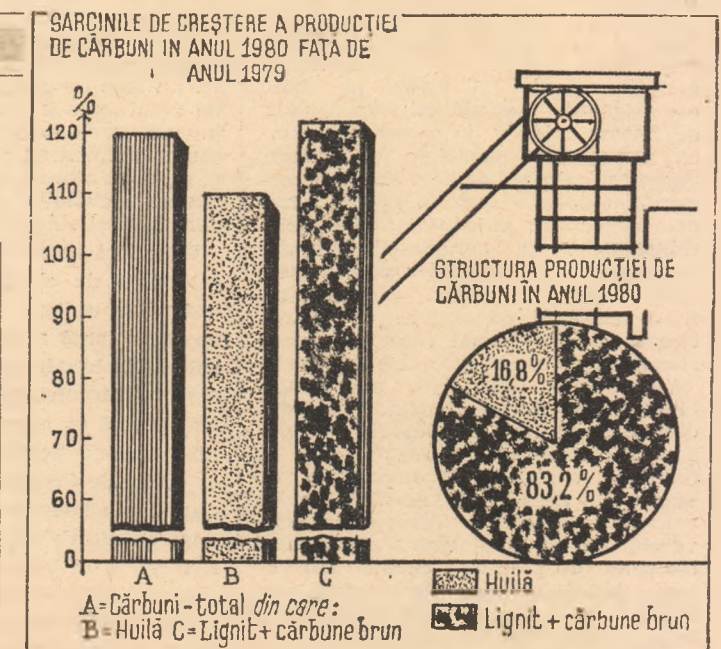
Eforturi susținute pentru realizarea planului

PLANUL DE PRODUCȚIE la cărbuni pe acest an prevede creșteri însemnate față de 1979, atât pe total, cât și în structură (graficul). Înfăptuirea integrală a sarcinilor pe 1980 cât și pe întregul cincinal impune măsuri organizatorice și tehnice, atât la nivelul fiecărui combinat, cât și la fiecare unitate de exploatare, pentru a asigura industriei cantitățile necesare de resurse energetice.

O atenție deosebită trebuie acordată **punerii în funcțiune, la termenele prevăzute, a noilor capacități de producție**, spre a se evita situația din anul trecut cind ncintrarea în exploatare a unor capacități de producție (la carierele Roșia de Jiu, Rovinari-Est, Lupoia, precum și la minele Ploștina, Roșiuța — din bazinul carbonifer Oltenia etc.) a influențat în mod hotărâtor nerealizarea planului. În acest scop, direcțiile de specialitate din ministere și combinatele miniere Valea Jiului, Oltenia și Ploiești trebuie să sprijine efectiv întreprinderile mi-

niere pe tot parcursul anului la realizarea lucrărilor de investiții, astfel ca graficele de execuție, precum și termenele de intrare în producție, să fie respectate întocmai.

Industria minieră a fost dotată în anii actualului cincinal cu utilaje de un nivel tehnic ridicat pentru extracția cărbunelui din carieră și din subteran. Această **zestre tehnică** însă nu a fost utilizată întotdeauna în mod corespunzător. Pentru 1980 acțiunea de dotare a minelor cu utilaje și mecanisme de mare randament va continua, creindu-se condiții pentru trecerea la automatizarea proceselor de producție, cu perspectiva generalizării la toate exploatarea. Este necesar însă ca întreaga bază tehnică să fie folosită și întreținută corespunzător, pentru ca indicii de utilizare planificați să fie realizați (75% pentru excavatoarele cu rotor, 78% pentru mașinile de încărcat în subteran, 74% pentru excavatoarele cu cupă de peste 2,5 mc, 81% pentru com-

binele de înaintare) de către toate unitățile carbonifere. Acțiunea întreprinsă recent, la indicația ministerului, de constituire a unor echipe formate din cei mai buni muncitori, tehnicieni și ingineri, pentru verificarea în cariere și exploatarea a stării tehnice a fiecărui utilaj în

parte, va da rezultatele scontate numai dacă măsurile ce vor fi stabilite vor fi puse în practică în mod operativ. Este vorba, în special, de ridicarea calității reparațiilor și asigurarea pieselor de schimb — domenii în care există încă serioase rămăneri în urmă.

Reducerea eforturilor țării în domeniul procurării

materiilor prime și energiei implică

RECICLAREA COMPLEXĂ A RESURSELOR ÎNCORPORATE ÎN BUNURILE SCOASE DIN UZ DE CĂTRE POPULAȚIE

Cerințe ale perfecționării metodelor de investigație și analiză economică

INTERPRETATĂ ca o activitate din sfera producției de bunuri materiale prin intermediul căreia se asigură desfășurarea optimă a relațiilor mediu ambiant — producție — circulație — consum (utilizarea) — mediu ambiant, reciclarea resurselor este un proces economic complex a cărui evoluție este rezultatul influenței interdependente a unei multitudini de factori economico-sociali, în ansamblul cărora un rol esențial îl dețin, după părerea noastră cei derivați din:

— corelația dintre cantitatea de substanțe deversate în mediul ambiant și creșterea potențialului productiv al unei națiuni;

— caracterul specific al procesului de utilizare și de scoatere din uz a mijloacelor de muncă;

— particularitățile producției, comercializării, consumului (utilizării) și scoaterii din uz a bunurilor materiale destinate satisfacerii cerințelor populației;

— modul de implicare a populației în procesul de recuperare a bunurilor materiale scoase din uz.

Conducerea optimală a unui asemenea proces este condiționată direct de capacitatea sistemului informațional existent de a reflecta corespunzător laturile sale esențiale, oferind astfel o bază de fundamentare științifică a unor variante de decizii compatibile cu desfășurarea reală a acestuia. Indiferent că este vorba despre resursele care provin din sfera producției materiale sau din cea a consumului, considerăm că pentru orice decizie care vizează perfecționarea activității de reciclare este definitorie cantitatea de resurse încorporate în bunurile materiale scoase din uz. În fond, proiectarea și implementarea oricărui sistem de reciclare se justifică din punct de vedere economic numai prin cantitatea de resurse reciclabile și prin costul recuperării și reintroducerii în circuitul economic a unei unități de resursă.

Trebuie precizat însă că problemele complexe ale perfecționării metodelor de investigație și analiză economică a reciclării resurselor se diferențiază net în raport cu sfera de proveniență a acestora. Când se afirmă acest lucru se are în vedere faptul că în sfera producției de bunuri materiale se dispune în prezent de unele elemente informaționale utile, care pot fi asamblate într-un sistem informațional adecvat, aferent activității de reciclare a resurselor. O serie de informații necesare conducerii proceselor de producție pot fi utilizate și pentru fundamentarea deciziilor în conducerea activității de reciclare a resurselor încorporate în mijloace de muncă scoase din uz, sau în deșeurile și reziduurile generate de procesele tehnologice. În definitiv, cantitatea de substanțe utile deversată în mediul ambiant de către o unitate productivă depinde de tehnologiile utilizate și poate fi deci reflectată corespunzător în formele actuale de evidență. Pe de altă parte, scoaterea din uz a unor mijloace de muncă este reglementată prin acte normative, ceea ce facilitează proiectarea și implementarea unui **sistem informațional** necesar elaborării și aplicării unor **metodologii adecvate** de determinare a cantității de resurse reciclabile.

Prin prisma considerentelor prezentate, rezultă că preocupările care vizează perfecționarea organizării și conducerii activității de reciclare a resurselor provenite din sfera producției materiale au de pe acum asigurat un material informațional utilizabil, deoarece este vorba de procese perfect controlabile. **Acemenea preocupări trebuie să fie orientate în principal spre adaptarea sistemului informațional la cerințele inventarierii resurselor reciclabile existente la un moment dat în sistemul producției materiale și ale redistribuirii acestora între unitățile productive care le produc și cele care pot asigura valorificarea lor superioară.**

Particularitățile organizării și conducerii activității de reciclare a resurselor

DEZVOLTAREA activității de reciclare a resurselor încorporate în bunuri materiale destinate satisfacerii cerințelor populației în concordanță cu creșterea nivelului de progres și civilizație al societății românești are asigurate în prezent mult mai puține elemente informaționale. Sistemul informațional statistic actual oferă numai unele date referitoare exclusiv la cantitățile de bunuri produse și distribuite populației, prin intermediul comerțului, precum și unele estimări privind cantitatea de bunuri existente în dotarea populației la un moment dat. Această stare de lucruri se explică prin faptul că, în domeniul bunurilor de consum, sistemul statistic de stat este structurat exclusiv în raport cu cerințele evidențierii nivelului de trai al populației. În asemenea condiții, **el nu poate oferi decât indirect informațiile necesare estimării cantității de resurse reciclabile încorporate în bunurile scoase din uz de către populație.**

În cele ce urmează nu ne propunem o abordare exhaustivă a problemelor complexe legate de proiectarea și implementarea unui sistem informațional aferent activității de reciclare a resurselor încorporate în toate bunurile scoase din uz de către populație. Ne referim în principal la scoaterea din uz a bunurilor de folosință îndelungată, proces care a început să se manifeste destul de recent ca un fenomen de masă, fiind deci mai puțin abordat în paginile literaturii noastre de specialitate. Aceste preocupări au la bază cercetările întreprinse recent de către Institutul de economie industrială în legătură cu posibilitățile de recuperare și reintroducere în circuitul economic a resurselor încorporate în aparate de ra-

dio, televizoare, frigider și acumula-
toare auto scoase din uz.

Apariția și evoluția rapidă a procesului de scoatere din uz, datorită îmbătrînirii parcului existent la populație, fac deosebit de actuale preocupările privind crearea cadrului metodologic și organizatoric al reciclării resurselor încorporate în bunurile de folosință îndelungată scoase din uz de către populație, ca **parte componentă a sistemului național de reciclare**. Utilitatea preocupărilor de ordin metodologic trebuie apreciată, după părerea noastră, din mai multe puncte de vedere, dintre care credem că trebuie luate în considerare următoarele.

a) pînă în prezent, problemele de principiu și practice ale procesului de scoatere din uz a bunurilor de folosință îndelungată au fost abordate în paginile literaturii noastre de specialitate exclusiv prin prisma prognozei cererii de înlocuire, ca parte componentă a cererii totale a populației pentru bunuri de folosință îndelungată. Or, procesul de scoatere din uz nu poate fi echivalat cu cel de înlocuire a bunurilor, întrucît modul lor de desfășurare diferă în raport cu factorii specifici care le influențează;

b) pentru adaptarea sistemului național de reciclare a resurselor la noile condiții ce le va genera evoluția viitoare a înzestrării gospodăriilor populației cu astfel de bunuri și a scoaterii lor din uz, este necesară cunoașterea din timp a acestora, prin utilizarea unor metode de investigație adecvate. Pînă în prezent nu au fost conturate cu claritate modele de previziune susceptibile să ofere cu suficientă precizie informațiile necesare fundamentării științifice a deciziilor;

c) chiar dacă procesul de scoatere din uz nu se manifestă intens în prezent, în țara noastră, decît pentru anumite ti-

puri de bunuri, este de așteptat o intensificare a acestuia datorită îmbătrînirii parcului existent pentru alte tipuri. Or, cercetarea economică are sarcina de a sesiza evoluțiile viitoare ale unor procese și fenomene, astfel încît să se asigure din timp condițiile necesare preîntîmpinării unor efecte nedorite;

d) intensificarea procesului de scoatere din uz este însoțită, de regulă, de unele fenomene economico-sociale mai puțin cercetate, dar perfect previzibile;

e) cercetarea economică poate și trebuie să ofere din timp instrumentarul metodologic necesar activității practice etc.

Prin natura lor, bunurile de folosință îndelungată sînt acele articole care intră în dotarea gospodăriilor populației în vederea satisfacerii unor anumite cerințe spirituale sau de confort ale omului ajuns la un anumit nivel de progres și civilizație. Asemenea bunuri încorporează un volum destul de mare de muncă socială și sînt achiziționate la un preț relativ ridicat. Scoaterea din folosință are loc mai ales în condițiile în care bunurile respective își pierd valoarea de întrebuințare pentru care au fost create. Acest proces este rezultatul influenței mai multor factori economici și sociali, generali sau specifici condițiilor concrete de producție, comercializare și utilizare a bunurilor respective. Din prima categorie fac parte **evoluția în timp** a cantității de bunuri intrate în dotarea populației și **durata efectivă de utilizare** a unui bun. Tocmai acești factori sînt luați în considerare pentru modelarea economico-matematică a procesului de scoatere din uz. În fond, evoluția gradului de dotare și durata efectivă de utilizare a unui bun reflectă implicit condițiile concrete de piață în care au loc producția, comercializarea și utilizarea bunurilor de folosință îndelungată.

Așadar, evoluția procesului de scoatere din uz este condiționată direct de cea a gradului de dotare a populației, care, la rîndul ei, se realizează în condiții concrete de piață. Or, piața bunurilor de folosință îndelungată se constituie sub influența unei multitudini de factori care acționează interdependent. Natura de cele mai multe ori aleatoare a acestor factori, ca și interdependența dintre ei, conferă, prin intermediul pieței, un caracter stohastic procesului de scoatere din uz.

Al doilea element definitoriu în manifestarea procesului de scoatere din uz, care îi conferă acestuia un caracter stohastic, este durata de utilizare înțeleasă ca o rezultantă a acțiunii conjugate a unei multitudini de factori economici, sociali și tehnici în condițiile penetrării masive în dotarea gospodăriilor populației a bunurilor de folosință îndelungată. Este util de precizat că acțiunea factorilor menționați nu afectează caracterul aleator al duratei de utilizare, ci numai forma, parametrii și dinamica distribuției care o descrie.

Am insistat mai mult asupra acestor aspecte, deoarece numai prin prisma caracterului stohastic al procesului de scoatere din uz pot fi formulate cu claritate cerințele perfecționării metodelor de investigație și analiză economică în acest domeniu de activitate. În primul rînd, se deduce că **abordarea unui asemenea proces nu este posibilă prin metode statistico-economice tradiționale, ci numai prin intermediul modelării economico-matematice**. În al doilea rînd, **cimpul de manifestare a fenomenelor ce se cer analizate îl constituie ansamblul gospodăriilor populației**, o colectivitate statistică numeroasă, eterogenă și răspîndită neuniform din punct de vedere teritorial. În aceste

NOTE

Recuperarea recipientilor din polietilenă uzați

POTRIVIT UNOR CALCULE, circa 18—20% din producția de materiale plastice este destinată fabricării ambalajelor. Între acestea, recipientii din polietilenă ocupă un loc important. Anual în cadrul Centralei Industriale de prelucrare a cauciucului și maselor plastice se produc peste 10 000 tone recipienti cu volum util cuprins între 10—200 litri, folosiți în marea lor majoritate pentru ambalarea și transportul produselor chimice (acizi organici și anorganici, solvenți, lacuri, vopsele, săruri minerale etc.), cei mai importanți beneficiari fiind marile combinate și întreprinderi ale Ministerului Industriei Chimice.

Deși aceste ambalaje sînt deosebit de rezistente la acțiunea chimică a materialelor transportate, ca și la manipulările și șocurile din timpul manevrărilor, recipientii devin, în timp, neutilizabili și sînt scoși din circuitul economic. Valorificarea acestora pe scară largă poate aduce o importanță economică de mase plastice. Pentru aceasta se impune însă **colectarea centralizată a tuturor recipientilor uzați și nefolosibili**, sortarea în

funcție de natura produselor chimice pe care le-au transportat, curățirea, compactarea și măcinarea lor, iar materialul rezultat să fie utilizat din nou pentru fabricarea ambalajelor necesare transportului produselor chimice.

Desigur, realizarea unor secții specializate, centralizate, pentru recuperarea recipientilor din polietilenă uzați și reintroducerea acestora în circuitul economic necesită anumite cheltuieli de investiții; dar, după părerea noastră, acestea sînt mici dacă luăm în considerare avantajele obținute. Ținînd seama că prețul polietilenei recuperate este de aproximativ jumătate din prețul granulelor din polietilenă, se realizează un beneficiu suplimentar de 20 lei pentru fiecare butoi (de 60 litri) nou fabricat. Numai prin recuperarea a circa 10% din producția anuală de recipienti, deci a aproximativ 1 000 tone, se realizează o economie suplimentară de peste 5 mil. lei/an. În acest mod recuperarea cheltuielilor de investiții, numai din economiile suplimentare obținute, se face în circa 12 luni.

După părerea mea, factorii interesați, respectiv Centrala industrială de prelucrare a cauciucului și maselor plastice din cadrul Ministerului Industriei Chimice și Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe ar trebui să studieze această problemă și să hotărască măsurile care se impun.

ing. D. CHETRARU
Iași

condiții nu este posibilă reflectarea continuă și exhaustivă, în sistemul informațional curent a totalității actelor individuale de achiziționare, utilizare și scoatere din uz a bunurilor de folosință îndelungată, asigurarea materialului informațional necesar implicând recurgerea la metode specifice de investigație.

Mijloace de investigație

DESCRIEREA PROCESULUI DE SCOATERE DIN UZ prin intermediul unor modele economico-matematice și previziunea, pe această cale, a cantității de bunuri scoase din uz într-un anumit orizont de timp implică existența a două categorii de informații:

— **loturile de bunuri intrate în dotarea gospodăriilor populației într-o unitate de timp** (vânzările anuale pentru astfel de bunuri);

— **distribuția bunurilor scoase din uz în funcție de durata lor reală de utilizare**, care stă la baza determinării probabilităților de ieșire din dotarea populației a bunurilor respective.

Dacă pentru vânzările anuale de bunuri de folosință îndelungată sistemul statistic actual oferă suficiente elemente informaționale, în cazul probabilităților de scoatere din uz este necesară efectuarea unor cercetări specifice.

În asemenea cazuri se recurge la sondaje care au la bază eșantioane formate prin extragerea aleatoare a unui număr de gospodării din ansamblul populației statistice investigate, astfel determinat încât să ofere estimări ale duratei reale de utilizare în limita unor erori controlabile prin metode statistico-matematice. Or, trebuie precizat că în prezent singura cercetare cu caracter permanent bazată pe teoria sondajelor este cea pentru studierea bugetelor de familie. Dar programul observării utilizat în această cercetare nu cuprinde caracteristici prin intermediul cărora să fie posibilă determinarea duratei reale de utilizare a bunurilor de folosință îndelungată scoase din uz.

Așa se explică de ce în majoritatea cercetărilor care vizează reciclarea resurselor încorporate în bunurile de folosință îndelungată scoase din folosință se recurge la efectuarea unor sondaje care au ca scop atât determinarea probabilităților de scoatere din uz, cât și evidențierea posibilităților de recuperare a bunurilor uzate de la populație. În cazul cercetărilor întreprinse de către Institutul de economie industrială în anul 1979, sfera de cuprindere a sondajelor a fost limitată din punct de vedere teritorial la gospodăriile populației din Capitală (exclusiv comunele suburbane).

În proiectarea sistemului de eșantionaj s-a plecat de la ipoteza că gospodăriile populației Capitalei au efectuat înlocuiri de bunuri de folosință îndelungată în proporție de cei puțin 40%. O asemenea ipoteză s-a conturat din analiza datelor disponibile privind numărul abonamentelor la radio și televiziune. Pe această bază, eșantionul a fost

dimensionat la 2300 gospodării, astfel încât să ofere estimări ale unor proporții afectate de erori de maximum 5%, în limitele unei probabilități de 95%. Dacă în cazul aparatelor de radio exista a priori certitudinea că populația a efectuat înlocuiri în proporție de peste 40%, din rezultatele investigațiilor s-a dedus că ipoteza care a stat la baza proiectării sistemului de eșantionaj s-a verificat în cazul televizoarelor (înlocuite în proporție de 33,4%) și al frigiderelor (36,9%), iar pentru proporția înregistrată la mașinile electrice de spălat rufe (13%) eșantionul utilizat nu putea oferi estimări valide.

Pentru a se determina în ce măsură estimările obținute prin intermediul sondajelor sunt afectate de erori, acestea au fost utilizate pentru calculul volumului vânzărilor anuale din perioada 1972—1978 și s-au comparat cu cele reale. Faptul că în cazul tuturor bunurilor cercetate datele calculate nu se abat cu mai mult de 5% de la cele reale oferă suficientă încredere în utilizarea informațiilor culese pentru analiza unor aspecte legate de scoaterea din uz. Pe de altă parte, s-a putut evidenția faptul că sondajul poate fi utilizat în asemenea cercetări, constituind singurul mijloc de culegere a informațiilor necesare. De altfel, acest procedeu este utilizat frecvent în cercetările similare efectuate în alte țări. Astfel, Institutul național de statistică și studii economice din Franța efectuează anual o cercetare prin sondaj referitoare la înzestrarea gospodăriilor populației cu diferite bunuri de folosință îndelungată, în al cărei program de cercetare sunt incluse și caracteristicile prin intermediul cărora este posibilă studierea procesului de reînnoire a parcului existent la populație.

Din prezentarea succintă a principalelor aspecte referitoare la metodele de investigație și analiză economică din domeniul reciclării resurselor se poate deduce că ridicarea nivelului calitativ al organizării și conducerii acestei activități presupune, mai ales în cazul bunurilor uzate de la populație, îmbinarea judicioasă a surselor tradiționale de informații cu cele culese prin sondaje. O asemenea cerință derivă din imposibilitatea realizării în practică a unor cercetări cu caracter exhaustiv privind scoaterea din uz a bunurilor de folosință îndelungată și din necesitatea utilizării unor modele economico-matematice adecvate, care nu au asigurat în prezent materialul informațional necesar. Realizarea acestui deziderat implică însă intensificarea eforturilor specialiștilor și implementării unor sisteme de eșantionaj în rindul gospodăriilor, capabile să asigure integrarea sondajelor în sistemul informațional aferent activității de reciclare a resurselor încorporate în bunurile scoase din uz.

dr. Vasile BOGDAN

● **Lucrările efectuate de un laborator din Columbus, Ohio (S.U.A.) deschid perspective promițătoare pentru obținerea unui gaz combustibil cu randament ridicat și nepoluant, folosind resurse care se reînnoiesc continuu — energia solară și biomasa. El constă dintr-un amestec de hidrogen și hidrocarburi ușoare. Prin hidratarea microbiologică a biomasei lignocelulozice (deșeurii de trestie de zahăr, de porumb, rumegus de lemn ș.a.) se obțin acizi organici — propionic, butiric ș.a. — care sunt utilizați pentru suprimarea degajărilor de oxigen în procesul de fotoelectroliză a apei cu ajutorul luminii solare. Rezultă hidrogen și (prin oxidarea anodică a ionilor de acizi organici) metan, plus bioxid de carbon (care poate fi ușor separat). Procedeele se pot utiliza pe scară industrială, prin integrarea unor unități de tratare a biomasei și de fotoelectroliză.**

● **Acțiunea de folosire eficientă și reciclare a materialelor prime și materialelor include, în R.D. Germană, și un sistem organizat de recuperare a ambalajelor. Organizațiile comerciale pentru produse industriale sunt obligate să restituie producătorilor de televizoare, frigidere, mașini de spălat etc. ambalajele folosite la transport și**

RECUPERARE REFOLOSIRE EFICIENȚĂ

depozitare; în decurs de un an au putut fi reutilizate în acest mod circa 300 mii de ambalaje. Sarcinile de recuperare se referă și la cutiile de carton pentru ambalarea colectivă a produselor de consum alimentare, chimice ș.a.; numai în regiunea Gera, întreprinderile comerțului cu ridicata au restituit industriei, într-un an, circa 3,4 milioane de bucăți.

● **În ultimii ani, ministerul britanic al energiei a desfășurat o amplă acțiune de informare a întreprinderilor industriale asupra măsurilor tehnologice, gospodărești și de altă natură, capabile să diminueze consumurile de energie. Au fost editate broșuri pe teme ca: utilizarea rațională a aburului, a aerului comprimat, alegerea și întreținerea sistemelor de iluminat, de încălzire etc.; de asemenea, s-au realizat filme documentare. Un serviciu telefonic gratuit oferă posibilitatea de a consulta direct experți în materie. Întreprinderile pot apela gratuit la concursul unui corp de specialiști, pentru studii-diagnostice cu durata de o zi, asupra utilizării raționale a energiei în clădirile de producție și spațiile comerciale; totodată, li se înlesnește financiar efectuarea de studii mai aprofundate (în câteva sute de întreprinderi, ele au indicat măsuri care dau posibilitatea realizării unor economii de 10 — 20%). La nivelul național a fost organizată o asociație tehnico-profesională, cu filiale locale, a responsabililor cu energia din întreprinderi, iar pentru documentarea acestora se editează o revistă cuprinzând cele mai noi informații în legătură cu economisirea energiei și materialelor prime.**

● **La expoziția internațională de mașini textile ce a avut loc în toamna anului trecut la Hannover (R.F.G.) a fost prezentată o linie tehnologică completă pentru țesători, care poate folosi ca materii prime numai deșeurii. Această premieră mondială s-a bucurat de interesul deosebit al specialiștilor.**

Puncte de vedere

Relațiile consiliului unic agroindustrial cu unitățile sale componente

AȘA CUM ESTE concepută realizarea în practică a hotărârii C.C. al P.C.R. din februarie 1979, consiliul unic agroindustrial face parte din orizontul organizațional microeconomic, avînd autonomie gestionară. Consiliul unic agroindustrial se conturează, în viitor, ca o mare unitate agroindustrială autonomă, cu funcții conexe în cadrul mecanismului economic. Problema care se pune este aceea a implementării treptate a trăsăturilor autonomiei gestionare, a funcțiilor și atributelor conducerii, caracteristice unităților autonome.

În prezent există unele elemente și trăsături ale autogestiei economice, ce se regăsesc în sistemul actual de organizare a consiliului unic agroindustrial. Așa, de pildă, acesta este titular de plan, întocmind deci un plan propriu, unitar pe consiliu, care reprezintă suma planurilor unităților componente. Pe baza indicatorilor de plan primiți de la organul ierarhic superior, a tehnologiilor unitare stabilite pe întregul consiliu pentru principalele culturi și a celorlalte elemente de fundamentare a planului, se definitivează atît planul propriu de producție, cît și bugetul de venituri și cheltuieli. Acestea se supun spre aprobare organelor colective de conducere ale unităților agricole componente, conducerii consiliului unic agroindustrial și organelor agricole județene. Se desprinde ideea că în prezent consiliul are, cu prioritate, trăsăturile unui organ de coordonare și îndrumare a activității unităților economice componente.

Intensificarea și coordonarea acțiunilor de cooperare între diferite forme de întreprinderi agricole și neagricole, amplasarea culturilor pe asolamente și sole indiferent de forma de proprietate, stabilirea tehnologiilor unitare etc., sînt competente ce pot să-i confere consiliului posibilitatea de a deveni un for de decizie în microzona agricolă respectivă. Totodată, creșterea rolului consiliului agroindustrial în procesul de integrare pe orizontală și pe verticală, prin larga dezvoltare a cooperării dintre toate unitățile componente, poate să-i adauge în viitor noi trăsături ce caracterizează autonomia gestionară.

MASURILE preconizate au în vedere dezvoltarea consiliului agroindustrial ca o unitate economică titulară de plan, cu personalitate juridică și cont la bancă — toate acestea fiind trăsături ale autogestiei economice, antrenînd atribuții și drepturi de decizie. Problema care se pune este aceea a realizării lor consecvente în prac-

tică. Deocîndată, consiliile unice agroindustriale au posibilități mai reduse de a lua decizii, autonomia lor fiind limitată.

În această etapă, se pun probleme deosebite în ceea ce privește găsirea celor mai potrivite relații economice între consiliul agroindustrial și unitățile agroindustriale autonome (de producție, prelucrare, desfacere) de pe raza sa de activitate. Aceste relații trebuie să asigure condiții pentru funcționarea optimă a tuturor componentelor noului mecanism economico-financiar, precum și cointeresarea materială la toate nivelurile organizatorice. În forma preconizată, consiliul agroindustrial apare ca pol integrator pentru toate activitățile de pe raza sa, inclusiv cele industriale.

Pentru a promova o adevărată dezvoltare agroindustrială este necesar să se creeze diferite industrii de prelucrare a produselor agricole în cadrul consiliului. Relațiile dintre respectivele unități de prelucrare și unitățile agricole producătoare de materii prime trebuie așezate exclusiv pe baze economice. Se impune a fi stabilită o corelare justă între prețurile produselor agricole și costurile acestora — tot așa de imperios ca și corelarea veniturilor realizate de industriile prelucrătoare de materii prime agricole cu cele ale întreprinderilor agricole care le produc.

CE RAPORTURI există între consiliul unic agroindustrial și întreprinderile agricole autonome, între acesta și celelalte unități economice (de producție și servicii), unități de cercetare, de învățămînt etc.? Ce evoluție pot avea aceste raporturi și ce elemente de perfecționare pot să apară în această etapă și în viitor?

Stațiunea pentru mecanizarea agriculturii este unitatea economică autonomă, căreia i s-a conferit rolul de principal organizator al producției în cadrul fiecărui consiliu agroindustrial. Prin intermediul S.M.A., consiliul agroindustrial își realizează funcția de coordonator al activităților de mecanizare, chimizare, irigații etc. din întreprinderile agricole de stat, cooperatiste, asociațiile intercooperatiste, asociațiile de stat și cooperatiste etc. De altfel, la nivelul consiliului agroindustrial se elaborează, încă în această etapă, tehnologii unitare pentru fiecare cultură și se întocmește un program unitar de mecanizare, de care răspunde sectorul unic de mecanizare, prin secțiile existente în fiecare unitate agricolă. Pentru folosirea cît mai economică a îngrășămintelor chimice și pesti-

cidelor se vor întocmi, de asemenea, programe unice de fertilizare, de erbicidare a culturilor și de combatere a bolilor și dăunătorilor. Răspunderea principală a exploatării sistemelor de irigații o va avea tot stațiunea de mecanizare a agriculturii, prin formațiile sale specializate pentru irigații, constituite din mecanizatori și udători.

Practic, întregul aparat tehnic esențial al producției agricole, prin care se realizează mecanizarea, chimizarea, irigarea, precum și asigurarea forței de muncă calificate în aceste direcții au trecut în competența stațiunii de mecanizare.

Experiența întreprinderilor agricole de stat a demonstrat că efectuarea în bune condițiuni a lucrărilor mecanice depinde de sistema de mașini cu care acestea sînt dotate și, în egală măsură, de organizarea muncii și a producției. Stațiunea pentru mecanizarea agriculturii, respectiv secția de mecanizare din fiecare unitate agricolă, va putea să realizeze acest lucru numai dacă va avea puteri largi de decizie și răspunderi nemijlocite în unitatea în care lucrează mașinile, tractoarele, mecanizorii. Chiar dacă retribuirea acestora depinde direct de rezultatele producției realizate, faptul că unii gestionează pămîntul și alții mijloacele tehnice poate crea dificultăți organizatorice sensibile. Prezența mai multor factori de decizie nu poate fi evitată doar prin simpla declarare a S.M.A.-ului ca principal organizator al producției în întreprinderile de stat și cooperatiste. Credem că această funcție poate fi exercitată din plin numai în condițiile găsirii soluțiilor cele mai potrivite pentru asigurarea utilizării unitare a factorilor principali ai producției agricole — pămînt, mijloace tehnice, forță de muncă.

Concentrarea tractoarelor și a principalelor mașini agricole într-un centru unic, are, desigur, nenumărate avantaje economice. Folosirea mai eficientă a mașinilor este unul din scopurile importante care se urmărește prin luarea acestei măsuri, dar pentru a atinge acest scop nu trebuie scăpată din vedere importanța creșterii producției agricole, prin efectuarea la timp și de calitate a tuturor lucrărilor mecanice. Simpla concentrare a tractoarelor și mașinilor agricole într-un centru mecanic unic, fără ca acesta să aibă suficiente posibilități de a decide cu privire la organizarea activității de producție în întreprinderile agricole poate să ducă — în unele cazuri — în condițiile desfășurării activității pe suprafețe de zeci de

mii de hectare și ale dotării existente — la perturbații notabile.

Se întrevăd, desigur, tendințe de organizare a activității după modelul oferit de industrie. Nu trebuie, însă, neglijat specificul producției agricole care, printre altele, constă în faptul că activitatea se desfășoară pe suprafețe mari și că mașinile se deplasează la locul de muncă cu foarte importante consumuri de carburanți și lubrifianți. Optimizarea distanțelor de transport, atît pentru mașini și tractoare cît și pentru mijloacele de transport, constituie, în această epocă a crizei de surse energetice, un factor limitativ de care nu se poate face abstracție în procesul de organizare a activității agricole. Necesitatea luării unor măsuri organizatorice diferențiate este confirmată și de modelele practicate în întreprinderile specializate (de tip industrial) în creșterea porcilor, păsărilor, taurinelor etc.

ELEMENTUL NOU intervenit în relațiile întreprinderilor subordonate consiliului unic agroindustrial îl constituie organizarea pe teritoriu a asolamentelor unice, indiferent de forma de proprietate asupra pămîntului. În aceste condiții sola devine veriga de bază în organizarea teritoriului, în amplasarea culturilor și executarea lucrărilor agricole. Asolamentul unic trebuie să aibă însă nu numai un caracter tehnic, ci și unul organizatoric. Considerăm că noul concept organizatoric reprezintă un pas important spre perfecționarea relațiilor de producție din agricultură. În această ipoteză este necesară o schimbare de optică atît în ceea ce privește cooperarea între unitățile componente, cît și în amplasarea pe teritoriul țării a diferitelor industrii de prelucrare a materiilor prime agricole.

Cooperarea în cadrul consiliului unic agroindustrial are ca scop principal introducerea pe scară largă a tehnicii și tehnologiilor moderne, consolidarea economică și organizatorică a unităților participante la acțiunile de cooperare, folosirea rațională a pămîntului, forței de muncă și a tuturor resurselor, valorificarea superioară a producției agricole în scopul creșterii eficienței economice a acestora.

Acțiunile de cooperare se organizează pe bază de contract de cooperare, sub conducerea consiliului unic agroindustrial. Un element pozitiv în cadrul măsurilor ce se preconizează a fi luate

în etapa a doua de înlăptuire a noului sistem de conducere și organizare a agriculturii îl constituie faptul că în cadrul acțiunilor de cooperare, unitatea coordonatoare este cea care a obținut cele mai bune rezultate în domeniul respectiv de activitate. Păstrarea unei largi autonomii în cadrul acestor acțiuni de cooperare constituie o etapă tranzitorie. Preluarea de către consiliul unic a unor atribuții ce-i permit să hotărască dezvoltarea globală și integrată a unităților agricole și de prelucrare industrială de pe raza sa de activitate va limita în viitor autonomia unităților componente, autonomie ce nu trebuie absolutizată. Desigur, această limitare nu trebuie să aibă un caracter administrativ, ci să se realizeze în condițiile folosirii intense a pîrghiilor economice: sistem de retribuție, prețuri, credite etc., în cadrul creat de noul mecanism economico-financiar.

Transformarea consiliului unic agroindustrial dintr-o unitate economică coordonatoare, într-un for de decizie cu puteri largi, în limitele cerute de interesele generale ale societății ce sînt sintetizate în planul național unic, reprezintă o revoluție nu numai în sistemul de conducere și organizare, ci și în cel al relațiilor de producție din agricultură. În această ipoteză, relațiile dintre consiliul unic și unitățile de producție, prelucrare, desfacere, cercetare științifică, învățămînt etc. îmbracă trăsături noi, asemănătoare cu cele din industrie. Organizarea științifică a întregului lant agroalimentar, pe baza circuitului materiilor prime agricole, cu prioritate în cadrul consiliului agroindustrial, ar fi o cale importantă de creștere a eficienței economice în agricultură și de valorificare superioară a unor resurse care au rara calitate de a se autoreproduce. Amplasarea întreprinderilor de prelucrare a materiilor prime agricole cît mai aproape de sursa lor de producere a acestora este o necesitate de ordin economic și social (de pildă, costul combustibilului folosit pentru transportul materiilor prime agricole la distanțe mari, pentru a fi prelucrate, duce la creșterea însemnată a cheltuielilor materiale de producție din întreprinderile industriale). Dezvoltarea rurală integrată este azi o importanță cale de reducere a consumurilor materiale și energetice, a cheltuielilor și totodată, factor esențial de progres economico-social al satului.

În orientarea implantării noilor întreprinderi de prelucrare a produselor agricole trebuie avut în vedere și obiec-

tivul stabilizării forței de muncă în zonele agricole consacrate, prin : practicarea sistemului cu timp de lucru parțial în agricultură — sau într-o perioadă a anului în agricultură, iar în alta în industriile de prelucrare a produselor agricole de sezon; dezvoltarea industriilor artizanale în centrele rurale; o largă cooperare a producătorilor individuali și a tuturor locuitorilor satelor cu industriile de prelucrare, cu unitățile agricole sau de valorificare (pentru creșterea porcilor, păsărilor, taurinelor, iepurilor de casă, albinelor, animalelor de blană etc.). Toate aceste posibilități create de noul sistem de conducere unitară a agriculturii ar putea duce la creșterea în mai mare măsură a aportului acestei ramuri la procesul general de dezvoltare economică.

CONSIDERĂM că, dintre măsurile principale ce ar contribui la reușita conceptului și practicii vîzînd noua conducere și organizare a agriculturii, fac parte următoarele :

— organizarea științifică a teritoriului agricol al întregii țări;

— realizarea în practică și la parametrii calitativi prevăzuți a tuturor măsurilor stabilite în documentele de partid și de stat, cu privire la dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii ;

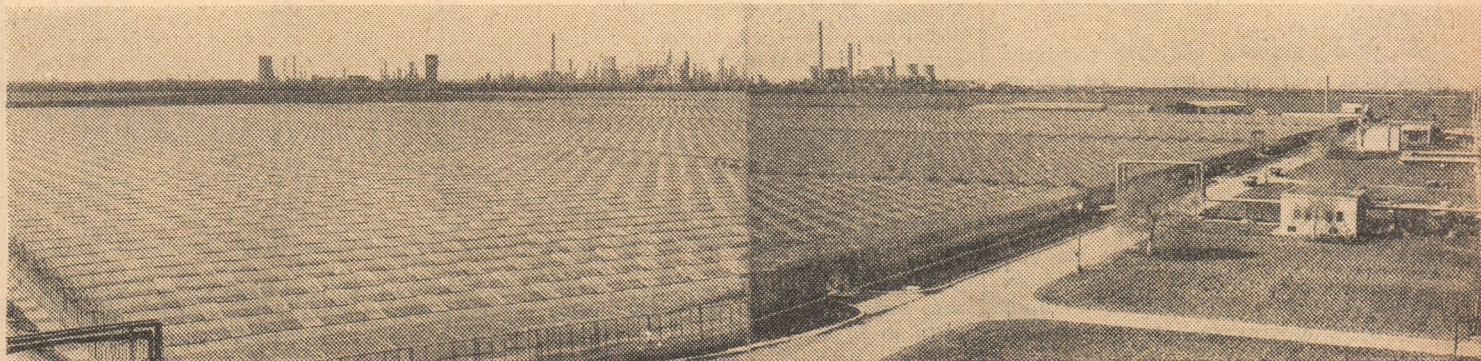
— eforturi eficiente de calificare și stabilizare a forței de muncă în agricultură — pe căi prioritare economice ;

— corelarea optimă a prețurilor produselor agricole cu cele ale produselor industriale, în vederea asigurării unui echilibru dinamic între industrie și agricultură, ca ramuri de bază ale economiei naționale ;

— acordarea unor atribuții largi consiliilor unice agroindustriale în conducerea și organizarea producției, cu respectarea intereselor societății și ale lucrătorilor din unitățile componente.

Așezarea pe baze economice a întregului sistem de relații dintre consiliul unic agroindustrial și unitățile economice, precum și dintre acestea și lucrătorii săi, prin practicarea unor sisteme unice de retribuție a muncii și îmbunătățirea formelor de cointereseare materială a tuturor producătorilor sînt elemente care, alături de organizarea științifică a producției și muncii, vor asigura creșterea producției agricole, a calității și eficienței tuturor activităților din această importantă ramură a economiei naționale.

conf. Leliția ZAHIU

Vedere parțială a Întreprinderii de sere — Ploiești

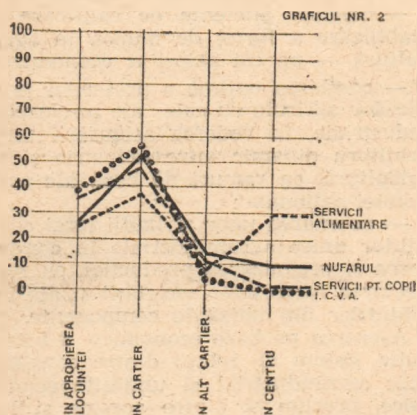
ANCHETA „R.E.”

CONSULTAREA CONSUMATORILOR ÎN FUNDAMENTAREA DEZVOLTĂRII SERVICIILOR (III)

Efectele directe și indirecte ale omogenizării spațiale a rețelei

LOCUL de adresare constituie un indicator important al nivelului organizării în profil teritorial a acestei activități.

Pe baza rezultatelor anchetei de teren a reieșit o distribuție spațială a cererilor pentru serviciile gospodărești redată în graficul nr. 2.

Se poate observa că ponderea adresărilor în apropierea locuinței și în cartier este de circa 62% pentru servicii alimentare, 76% pentru Nufărul, 85% la serviciile pentru copii și 93% pentru serviciile I.C.V.A., ca date medii la nivelul Capitalei. Pe cartiere și zone de rezidență, după cum se poate constata din schema din pag. 15, există însă diferențieri importante în ce privește gradul de satisfacere a cererii de servicii de profil lingă locuință și în cartierul de rezidență.

Se poate observa că, spre exemplu, populația din două zone situate în cartiere distincte (zona 13 din cartierul Pantelimon și zona 40 din cartierul Giulești) își pot satisface cererea în cartierele respective în proporții diferite. Principala cauză desigur că o constituie nivelul diferit de dotare al celor două cartiere. Dotarea prioritară cu unități prestatoare de servicii a unor zone (de exemplu zona 16) din perime-

Prima parte a anchetei a fost publicată în nr. 3/1980 al revistei.

trul central este o consecință a modului tradițional de aglomerare a dotărilor urbane în zona centrală.

Intrucât serviciile analizate sînt de strictă necesitate pentru populație (unele din ele cu frecvență de utilizare zilnică), va trebui ca în viitor să se acționeze pentru orientarea și satisfacerea cerințelor de acest gen în mai mare măsură în cartierul de rezidență, stabilindu-se la acest nivel un echilibru cantitativ și calitativ între cerere și ofertă.

Un mare potențial pentru servicii de calitate

MODUL în care unitățile prestatoare de servicii gospodărești rezolvă cererea rezultă din răspunsurile date de populație, la întrebarea: „În ce condiții ați apela sau ați utiliza mai frecvent serviciile...? Modul cum se distribuie răspunsurile populației investigate este indicat în tabelul nr. 3.

Tabelul nr. 3

Grupa de servicii	Condiții enumerate					
	Calitate mai bună	mai aproape de locuință	personal mai amabil	scuturarea duratei de execuție	preț accesibil	executat în gospodărie
Servicii de alimentație publică	24,4	8,2	9,3	9,2	17,7	30,7
Nufărul	37,8	9,8	2,4	16,0	4,2	29,8
Servicii pentru copii	10,1	8,3	10,4	—	—	71,2
I.C.V.A.	35,3	13,7	18,1	32,9	—	—

Efectele unor astfel de măsuri pot fi atît directe: satisfacerea la un nivel calitativ superior a cerințelor populației, reducerea timpului cheltuit pentru apelarea la servicii, scăderea duratei de așteptare pentru satisfacerea cererii etc. — cit și indirecte, pe plan social și economic mai larg: înlăturarea disfuncționalităților de la unele unități datorate cererii mari provenite din alte cartiere; dezaglomerarea

Întrucît printre condițiile de calitate sînt indicate și aspecte cum ar fi: personal mai amabil, precum și scuturarea duratei de execuție, rezultă că alături de problemele de dezvoltare a rețelei, sînt de rezolvat și unele probleme organizatorice și de pregătire a cadrelor.

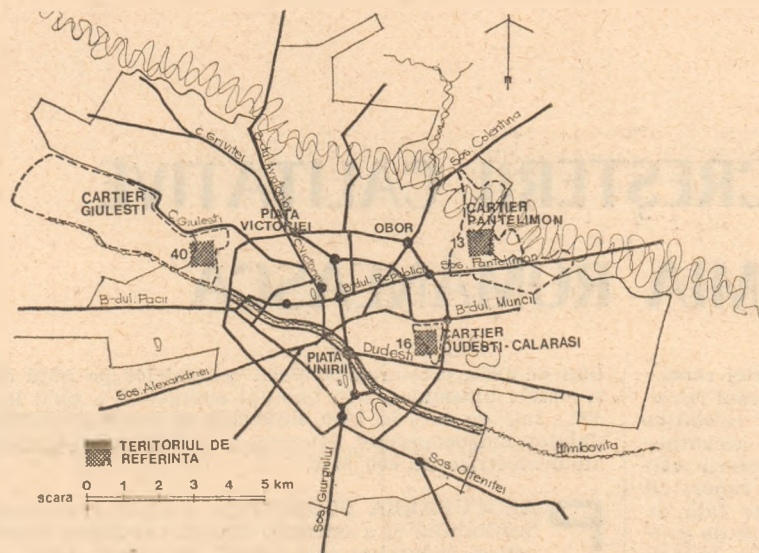
În condițiile unei oferte corespunzătoare calitativ, pe tipuri de servicii, cererea potențială — în raport cu cererea actuală — s-ar prezenta cu structura apreciată în tabelul nr. 4.

Tabelul nr. 4

Tipul de serviciu	Cereri		Potențial de dezvoltare
	actuale	potențiale	
Casă de comenzi	23,4	36,2	+ 12,8
Restaurant — pensiune	14,4	28,1	+ 13,7
Abonament la produse lactate	9,5	33,5	+ 27,0
Abonament la casă de comenzi	—	24,4	+ 24,0
Casă de comenzi la locul de muncă	2,5	18,6	+ 16,1
Bucătărie de bloc	0,7	6,0	+ 5,3
Rețete alimentare prin telefon	1,1	12,6	+ 11,5
Pregătirea mesei la domiciliu	0,7	5,0	+ 4,3
Spălătorie	33,1	42,2	+ 9,1
Curățătorie	69,2	71,0	+ 1,8
Spălat — călcat la domiciliu	3,1	13,0	+ 9,9
Curățenia locuinței	3,5	21,9	+ 16,4
Amenajarea locuinței	3,5	21,9	+ 16,4
Transportul mărfurilor la domiciliu	14,0	35,2	+ 21,2
I.C.V.A.	78,3	80,7	+ 2,4
I.C.V.A. prin telefon	2,6	34,5	+ 31,9
Casă de comenzi produse nealimentare	1,6	13,8	+ 12,2
Închirieri piese de mobilier	—	0,9	+ 0,9

mijloacelor de transport în comun la care recurc cei ce se deplasează dintr-o zonă în alta exclusiv pentru servicii: posibilitatea unei repartizări judicioase în spațiu a unităților, în funcție de volumul cererii etc.

Conform datelor prezentate, creșterea cererii s-ar situa aproximativ între 10% și 32%. Tipurile de servicii se ordonează, în funcție de mărimea creșterii cererii potențiale, în modul următor: 8 servicii — în intervalul de creștere de

unitati teritoriale de referinta	16 Dudești-Calarasi 31480 loc.			13 Pantaș 50006 loc.			40 Giulești 49750 loc.			100%
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
1 - NUFĂRUL	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
2 - SERVICII ALIMENTARE	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
3 - I.C.V.A.	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

la 1% la 10%; 6 — de la 11% la 20%; 4 — de la 21% la 32%.

Față de cererea actuală, creșterile cele mai mari ale cererii potențiale ar urma să le înregistreze serviciul I.C.V.A. prin telefon (32%), abonamentul la lactate (27%), abonamentul la casa de comenzi (24%), precum și transportul mărfurilor la domiciliu (21%).

Deși datele cercetării arată că serviciile „Nufărul” înregistrează o pondere aproximativ dublă a aprecierilor satisfăcătoare față de I.C.V.A., totuși creșterea cererii potențiale față de cererea actuală ar urma să fie, în cazul ambelor servicii, numai de 2%. Explicația constă în aceea că serviciile analizate, fiind de extremă necesitate, sînt utilizate de către populație chiar și în condițiile unei calități mai slabe (I.C.V.A.). Pentru perspectiva anilor '80 se poate afirma că plafonul maxim al cererii s-ar stabili în jurul procentului de 71% pentru curățătorie și 81% pentru I.C.V.A., restul populației urmînd să-și rezolve problemele de acest gen prin alte mijloace.

Unele concluzii și propuneri

1. Intrucît energia și materiile prime trebuie economisite la maximum, este imperios necesară industrializarea serviciilor în general și a serviciilor gospodărești în special. Introducerea pe scară largă a metodelor industriale în

organizarea unor activități de servicii ar contribui la mai buna utilizare a capacităților, la creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor de combustibili, energie electrică și materiale. De asemenea, printr-o mai bună distribuire a unităților în teritoriu în funcție de numărul populației care formulează cereri, s-ar realiza o economie de timp individual și social și prin aceasta, implicit, o creștere a calității vieții.

2. Pentru diversificarea prestărilor de servicii gospodărești, propunem să se inițieze — mai întîi cu titlu experimental — noi profile, de genul celor prezentate în tabelul nr. 4, urmînd ca treptat, pe măsura formării cererii, ele să fie dezvoltate.

3. Extinderea acelor servicii existente, față de care cererea potențială a populației este în creștere — eventual utilizînd căi noi de satisfacere a cerințelor: abonamente, instalarea de mașini automate în spălătoriile comune ale blocurilor de locuit etc.

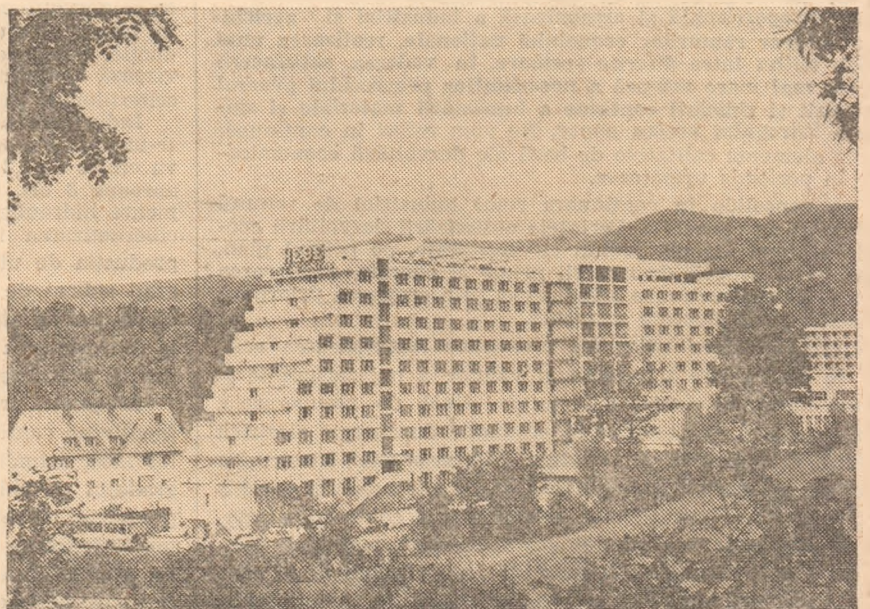
4. Înființarea de unități în zonele puțin dotate. De asemenea, considerăm necesară înființarea experimentală a unor unități provizorii, pentru tipurile de servicii care înregistrează cereri sezoniere mari.

5. Gruparea în aceleași puncte — centre de interes*) — a serviciilor cu caracteristici comune din punctul de vedere al frecvenței de utilizare și al naturii acestora.

6. În scopul fundamentării științifice a serviciilor, sînt necesare extinderea și intensificarea activității de studiere a cererii populației față de acest sector al economiei, informarea curentă a populației privind diversificarea profilurilor de servicii, adresa și telefonul dispeceratelor ce vin în întîmpinarea consumatorului.

Trailă CERNESCU
Șerban POPESCU-CRIVEANU
Radu IOANID

*) Vezi Arhitectura, nr. 4/1975: „Unele observații și idei privind centrul Capitalei (II). Circulația pietonală — abordare de ansamblu”.

Hotelul balnear „Hebe” din Sibiu

REPERE ALE CREȘTERII CALITATIVE ÎN ECONOMIA ROMÂNEASCĂ

AȘA CUM nivelele și corelațiile creșterii economiei românești o dovedesc, actualul cincinal continuă procesul revoluționar de trecere pe primul plan al laturilor calitative ale dezvoltării economico-sociale, preocupările pentru accentuarea și aprofundarea procesului de optimizare a creșterii eficienței. Sporirea mai rapidă a venitului național în raport cu cea a produsului social, a producției nete industriale față de producția globală, a volumului comerțului exterior față de producția industrială, accentuarea sporirii productivității muncii în industrie; creșterea însemnată a gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor și energiei, reducerea importanță a costurilor totale de producție, în mod deosebit pe baza diminuării cheltuielilor materiale; introducerea noului mecanism economico-financiar, bazat pe autoconducerea muncitorească și autogestiunea unităților economice, pe participarea oamenilor muncii la beneficii și folosirea valorii producției nete și fizice ca indicatori de bază ai planului — sint corelații și premise, expresii și condiții definitorii ce evidențiază accentuarea preocupărilor pentru calitate, eficiență și competitivitate în toate sectoarele de activitate.

După cum este cunoscut, în concordanță cu exigențele mereu sporite ale creșterii nivelului de trai și îmbunătățirii calității vieții întregului popor, Congresul al XII-lea al P.C.R. a dezbătut și adoptat documente de o excepțională importanță pentru înfăptuirea acestui scop suprem al politicii partidului nostru, în condițiile realizării unei dezvoltări dinamice, îndeobște calitative, economico-sociale a României. În cincinalul următor, țara noastră va depăși stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare și va deveni o țară socialistă cu un nivel mediu de dezvoltare, parcurgând o etapă de cea mai mare însemnată în înfăptuirea Programului partidului, pe drumul spre societatea comunistă. Prin obiectivele propuse, deceniul 1981—1990 va asigura îndeplinirea în linii mari a sarcinilor făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, realizându-se astfel un progres important în ce privește apropierea de nivelul economic al țărilor dezvoltate.

În scopul înfăptuirii obiectivelor generale ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, cincinalul următor va asigura — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la cel de al XII-lea Congres al partidului — **creșterea proporțională și armonioasă a industriei și agriculturii, a tuturor ramurilor economiei naționale, realizarea unui echilibru optim între diferite sectoare, în vederea satisfacerii într-o tot mai mare măsură a necesităților progresului general al societății și ridicării continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor.** Ne vom referi în continuare la câteva elemente calitative de bază ale dezvoltării economico-sociale în perioada următoare.

Se va consolida în continuare rolul industriei de ramură conducătoare în economie. Cerințele optimizării dezvoltării economiei în etapa actuală impun cu necesitate, pe primul plan, lărgirea bazei proprii de materii prime și energie, accelerarea procesului de restructurare a industriei prin creșterea prioritară a ramurilor de prelucrare avansată.

Înfăptuirea acestei priorități presupune intensificarea activității de descoperire și punere în valoare a noi zăcăminte și substanțe naturale, creșterea factorului final de recuperare a țițeiului, utilizarea cărbunilor în producția de energie electrică și termică, valorificarea potențialului hidroenergetic, construcția de centrale nucleare-electrice, folosirea de noi surse de energie și a energiilor neconvenționale, îmbunătățirea continuă a organizării și exploatării sistemului electroenergetic național, aplicarea unui regim sever de economisire a petrolului și gazelor, a tuturor combustibililor și energiei în condițiile restructurării în această direcție a industriei și întregii economii. Ca urmare a acestor orientări, în anul 1985 se prevede realizarea unei producții de 72—75 milioane tone lignit, de peste 13 ori mai mare

față de 1965, creșterea ponderii centralelor pe bază de cărbune și sisturi bituminoase în balanța energetică a țării la cel puțin 55%, față de 40% în 1980, utilizarea în măsură sporită a potențialului hidroenergetic, intrarea în funcțiune a primei centrale atomoelectrice de 660 MW.

PREOCUPAREA SUSTINUTĂ pentru economisirea combustibilului și a energiei asigură echilibrul balanței energetice, reducerea consumului de energie primară pe unitatea de venit național. De asemenea, organizarea unei veritabile industrii de reciclare a materiilor prime, materialelor, pieselor și subsansamblelor permite introducerea în circuitul economic a unor importante cantități de resurse, cu consecințe pozitive asupra întregii dezvoltări economico-sociale a țării. Urmărindu-se creșterea substanțială a producției de cărbuni și valorificarea în continuare a potențialului hidroenergetic, încă în 1980, în condițiile menținerii practic la nivel constant a extracției de hidrocarburi, se realizează acoperirea din resurse proprii a circa 80% din consumul intern de energie primară, înfăptuindu-se astfel un prim pas în realizarea obiectivului stabilit de Congresul al XII-lea al partidului de a asigura, în deceniul viitor, independența energetică a țării.

Ca prioritate a viitorului cincinal, procesul de restructurare a industriei se va realiza prin creșterea mai rapidă a ramurilor de prelucrare superioară, intensivă, avansată — ceea ce va avea ca rezultat obținerea de produse de înaltă tehnicitate și mici consumatoare de energie, cu o valoare economică ridicată, care înmagazinează muncă de înaltă calificare, creativitate tehnico-științifică. Construcția de mașini va continua să fie ramura cu cea mai dinamică dezvoltare, urmînd să înregistreze un ritm mediu anual de circa 12%. Chimia orientată mai hotărît spre valorificarea superioară a materiilor prime și energiei, va înregistra un ritm mediu anual de aproape 10%.

Industria materialelor de construcții și prelucrarea lemnului, este orientată spre acoperirea cerințelor programului de investiții și a nevoilor populației iar industria ușoară spre îmbunătățirea structurii sortimentale și a calității produselor, valorificarea superioară a materiilor prime naturale și sintetice din țară; industria alimentară, are ca trăsătură esențială, asimilarea de noi sortimente, cu un conținut nutritiv ridicat, urmînd să se dezvolte cu peste 8% ritm mediu anual. Toate acestea pun în lumină un dinamism ridicat al dezvoltării ramurilor producției industriale și deopotrivă orientări fundamentale care vizează modernizarea structurii acestor ramuri corespunzător criteriilor de raționalitate economică și tehnico-științifice.

Industria electronică și electrotehnică se vor dezvolta într-un ritm mediu anual de circa 13%, producția de mașini unele va crește de 2,2 ori față de 1980, iar mecanica fină va spori de aproape 3 ori, asigurînd practic întregul necesar de echipamente hidraulice și pneumatice, precum și elementele pentru cibernetizarea întregii producții. Concomitent, se va extinde producția de utilaje tehnologice de mare competitivitate, cu grad ridicat de automatizare, se va dezvolta industria aeronautică și de utilaje pentru centrale atomoelectrice, se va trece la reproiectarea întregii game de motoare cu combustie internă pentru reducerea substanțială a consumului de carburanți.

Pregnante procese calitative va cunoaște și industria chimică. Menținînd cantitatea de țiței supusă prelucrării la nivelul anului 1980, actualul cincinal va marca ridicarea substanțială a gradului de chimizare, ceea ce va avea ca rezultat creșterea producției de mase plastice de aproape 1,7 ori, a fibrelor și firelor sintetice de 1,8 ori, a cauciucului sintetic de circa 1,6 ori, iar producția de îngrășăminte chimice va ajunge la 5 milioane tone. Dezvoltarea chimiei de sinteză fină și mic tonaaj, a producției de medicamente, coloranți, de pigmenți organici și produse cosmetice, a producției de detergenți ca și a chimiei organice va avea ca rezultat sporirea în însemnată măsură a con-

ECONOMIE NAȚIONALĂ

tribuției acestor sectoare la satisfacerea necesităților economiei naționale și la export.

Accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării ramurilor industriale va fi favorizată, în cincinalul următor, de perfecționarea standardelor în concordanță cu exigențele progresului tehnic, înzestrarea unităților cu echipamente de măsură și testare, întărirea controlului tehnic pe toate fazele procesului de producție, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, perfecționarea normării tehnice a consumurilor materiale și energetice și optimizarea cooperării în producție. În acest cadru un accent deosebit se pune pe gospodărirea rațională a materiilor prime și materialelor, ca și pe organizarea recuperării și re folosirii integrale a materiilor prime, astfel încât pe această cale să se acopere cel puțin 40—50% din nevoile interne la fier, metale neferoase, fibre și fire textile, uleiuri minerale și altele, evitându-se cu desăvârșire risipa sau cheltuirea lor nerațională.

O prioritate esențială a cincinalului și perioadei următoare este legată de înlăptuirea unei profunde **revoluții agrare**, cuprinzând atât baza tehnico-materială, cât și organizarea producției, dezvoltarea și modernizarea susținută a producției agricole. Realizarea saltului revoluționar în dezvoltarea acestei ramuri de bază a economiei naționale care — împreună cu industria — asigură în proporție fundamentală echilibrul planului național unic, presupune acțiunea energică în vederea înlăptuirii unor obiective majore cum sînt: folosirea rațională a întregului fond funciar, înlăptuirea integrală a programului de îmbunătățiri funciare: încheierea procesului de raionare a culturilor și stabilirea asolamentelor, creșterea în continuare a gradului de mecanizare complexă a lucrărilor și chimizare a producției, aplicarea celor mai noi cuceriri ale geneticii și științei agricole; modernizarea integrală a patrimoniului pomiviticol: creșterea în continuare a efectivelor și ameliorarea raselor de animale și rezolvarea radicală a problemei furajelor; conservarea și dezvoltarea fondului forestier, ocrotirea mediului înconjurător și asigurarea echilibrului mediului natural; folosirea integrală, pe tot parcursul anului, a forței de muncă existente la sațe; perfecționarea funcționării consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, a activității fiecărei unități cooperatiste.

În scopul înlăptuirii acestor sarcini, al îndeplinirii nivelelor însemnate de creștere a producției agricole vegetale și animale, punându-se, odată mai mult, în lumină statutul agriculturii de ramură de bază a economiei, Congresul al XII-lea al partidului a aprobat alocarea unui volum însemnat de investiții în agricultură, de 155 miliarde lei. În aceste condiții deceniul 1981—1990 va consemna accentuarea transformării agriculturii într-o variantă a activității industriale, apropierea productivității muncii, respectiv a veniturilor populației din agricultură de nivelele existente în ramurile neagricole și în primul rînd din industrie, ceea ce constituie coordonate principale ale procesului de înlăptuire a unei profunde revoluții agrare.

ÎNLĂPTUIREA PRIORITĂȚILOR dezvoltării și modernizării puternice a bazei tehnico-materiale, a structurii de ramură și teritoriale a economiei naționale, impune pe necesitate continuarea dezvoltării economico-sociale a țării pe baza **afirmării revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate**, accentuarea contribuției creației științifice românești la progresul multilateral și dinamic al societății noastre. Orientat în conformitate cu prioritățile optimizării dezvoltării economico-sociale a României în perspectivă, Programul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic aprobat de Congresul al XII-lea al partidului prezintă o mare complexitate de probleme abordate ca și un larg orizont de timp în fundamentarea sa. Integrînd cele mai complexe și importante probleme ale modernizării economiei naționale, perfecționării organizării, planificării și conducerii societății acest program îmbina într-o concepție unitară și de largă perspectivă, dezvoltarea creației științifice aplicative cu cercetarea fundamentală, asigurînd atât condițiile progresului multilateral al științei și al societății noastre, cât și accentuarea contribuției românești la îmbogățirea tezaurului cunoașterii universale.

Acționînd în direcția corelării și combinării optime a factorilor, a căilor și rezervelor de sporire mai rapidă a productivității muncii sociale, în deceniul 1981—1990 se asigură înlăptuirea unui ritm mediu anual de creștere la acest indicator de 5,8—6,4%, ceea ce reprezintă o majorare cu 76—85% în 1990 față de 1980. În acest cadru, în industrie, în cincinalul 1981—

1985, ca urmare a unui ritm mediu anual de creștere de 7—7,5%, productivitatea muncii va contribui cu circa 80% la realizarea sporului de producție. Sporirea mai accentuată a eficienței activității economice presupune deopotrivă ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor și energiei, folosirea intensivă a mașinilor și utilajelor, reducerea costurilor, mai ales a cheltuielilor materiale și creșterea beneficiilor. Ca urmare a modernizării structurii economiei naționale, și, în primul rînd, a industriei, a accelerării procesului de restructurare, prin dezvoltarea prioritară a ramurilor de prelucrare avansată, în cincinalul viitor gradul de valorificare a materiilor prime va spori cu 34%, concomitent cu realizarea unei producții globale industriale de cel puțin 1800 lei și a unei producții nete de peste 600 lei la fiecare mie de lei fonduri fixe. În aceeași direcție, prevederile stabilite pentru reducerea cu 7—8% și respectiv cu 5,5—6% a cheltuielilor totale și a celor materiale la 1000 lei producție marfă industrială vor avea ca rezultat, pe ansamblul economiei, alături de celelalte măsuri de creștere mai substanțială a eficienței activității de producție, reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social — de la 57,7%, preliminar pentru 1980, la 55,5% în 1985, ceea ce va însemna o sporire a ponderii venitului național de la 42,5% la 44,5%. Eficiența de ansamblu a acestui proces sintetic poate fi urmărită cu ajutorul datelor din tabel.

Eficiența reducerii ponderii cheltuielilor materiale în produsul social

Indicatori	1970	1975	1980	1985
Ponderea cheltuielilor materiale în produsul social (%)	59,5	58,1	57,7	55,5
Venitul național — dinamică, %	100	171,0	280,0	400,0*
Produsul social — dinamică, %	100	165,0	268,0	357,0*
Creșterea venitului național ca urmare a reducerii ponderii cheltuielilor materiale (miliarde lei)	—	12,1	23,9	58,6

* S-a luat în calcul limita maximă de creștere.

Așa cum se desprinde din datele tabelului, începînd cu cincinalul 1971—1975 se constată tendința de reducere a ponderii cheltuielilor materiale, în produsul social, tocmai ca urmare a creșterii mai rapide a venitului național față de cea a produsului social. Astfel, perioada 1970—1985 se caracterizează prin creșterea de 4 ori a venitului național și de 3,57 ori a produsului social. Ca urmare a acestei tendințe pozitive, va avea loc o reducere a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social de la 59,5% în 1970 la 55,5% în 1985, deci cu 4,0 puncte.

Diminuarea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social a fost de 1,4 puncte în cincinalul 1971—1975, ceea ce a însemnat o creștere a venitului național cu 12,1 mild. lei. În actualul cincinal însă reducerea ponderii cheltuielilor materiale cu 0,4 puncte are ca rezultat sporirea venitului național cu aproximativ 24 mild. lei. Mai departe, în viitorul cincinal se prevede reducerea ponderii cheltuielilor materiale cu 2,2 puncte față de 1980, ceea ce va avea ca rezultat o creștere a venitului național cu 58 mild. lei — punîndu-se astfel în lumină o intensificare majoră a acțiunii factorilor de creștere a venitului național, utilizarea tot mai eficientă a mijloacelor de producție consumate.

În aceste condiții, pe întreaga perioadă de 15 ani, 1970—1985, ca urmare a reducerii ponderii cheltuielilor materiale în produsul social, cu 4,0 puncte, are loc o creștere a venitului național cu 94 miliarde lei, ceea ce echivalează cu aproape mărirea venitului național creat în 1960; fiecare punct de reducere a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social asigură, în medie, în perioada 1970—1985, un spor de venit național de 23,5 miliarde lei. La nivelul anului 1985, reducerea cu un singur punct a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social echivalează cu un spor de 26,4 miliarde lei, față de 8,6 miliarde lei în 1975, reflectîndu-se astfel, odată mai mult, accentuarea elementelor calitative, intensive în procesul dezvoltării economico-sociale a României.

conf. dr. Dumitru CIUCUR
lector univ. Constantin POPESCU

OPINII: Noua calitate în domeniul organizării

REDEFINIREA FUNCȚIEI ȘI A PRINCIPALELOR EI COMPONENTE

INTRE NIVELUL DE DOTARE a întreprinderilor cu mașini și utilaje perfecționate și gradul de organizare a producției și a muncii există încă, în multe cazuri, un decalaj care influențează negativ rezultatele obținute, nu permite valorificarea superioară a potențialului material și uman de care dispun unitățile economice.

În domeniul organizării au fost parcurse, pînă acum, două etape: prima (aproximativ pînă în anul 1973) — de sensibilizare a factorilor interesați, cealaltă — de consolidare a organizării științifice. Considerăm că, în condițiile deosebitelor exigențe calitative ale perioadei actuale, formulate de documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., este momentul de a se trece la o nouă etapă — și anume cea a materializării totale în practică a rezultatelor obținute, prin redefinirea organizării și perfecționarea cadrului de desfășurare a activității organizatorilor.

În conformitate cu normele unitare de structură, în majoritatea unităților industriale există compartimente cu profil de organizare, dar care parțial realizează și activități specifice altor domenii. Sfera atribuțiilor lor (atît în cazul centralelor, cît și al întreprinderilor), stabilită prin Legea nr. 5/1978, este detaliată în „Atribuțiile unitare ale compartimentelor de muncă” (elaborate de Consiliul Organizării Economico-Sociale, în anul 1977), potrivit cărora compartimentul organizarea producției, muncii, protecția muncii are răspunderi în următoarele domenii:

1. organizarea conducerii,
2. organizarea producției,
3. organizarea și normarea muncii,
4. controlul realizării sarcinilor,
5. protecția muncii.

Analizînd critic aceste grupe de atribuții, se constată că:

— neexistînd un criteriu riguros de delimitare între organizarea conducerii, organizarea producției și organizarea muncii, apar unele suprapuneri și asemănări ale atribuțiilor și sarcinilor din domeniile 1, 2 și 3 și chiar în interiorul aceluiași domenii;

— grupa 4 de atribuții — „controlul realizării sarcinilor” — este o parte intrinsecă a procesului de conducere, neavînd un caracter strict de organizare, ci mai mult un caracter specific activității de secretariat al organelor de conducere colectivă (problemă asupra căreia vom reveni în cele ce urmează);

— referitor la grupa 5 de atribuții, natura activității de protecția muncii ar justifica trecerea ei în sarcina unui compartiment subordonat nemijlocit directorului tehnic (inginerului șef) la întreprinderile mai mari, respectiv în sarcina compartimentului programarea, pregătirea și urmărirea producției la întreprinderile mai mici. *)

*) Nota red: Legea nr. 5/1978 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat include atribuțiile privind protecția, securitatea și igiena muncii nu în domeniul organizării conducerii, producției și a muncii, ci în domeniul producției (art. 11, punctele k și l).

TINÎND CONT de atribuțiile unitare, de sistemul practic de desfășurare a activității de organizare, de legătura compartimentului de profil cu organe exterioare întreprinderii, rezultă următoarea repartizare a atribuțiilor și sarcinilor din domeniul organizării, în grupe de activități cu profil asemănător:

I — organizarea ansamblului activității unității (structura organizatorică a întreprinderii);

II — organizarea și raționalizarea sistemului informațional, de gestiune și introducere a mijloacelor de prelucrare automată a datelor;

III — organizarea producției, a locurilor de muncă și măsurarea muncii;

IV — întocmirea anuală a programului de măsuri pentru fundamentarea creșterii productivității muncii și utilizarea capacităților de producție, ca urmare a aplicării studiilor și proiectelor de perfecționare a organizării conducerii, producției și a muncii; urmărirea permanentă și raportarea realizării prevederilor;

V — controlul realizării sarcinilor;

VI — controlul și răspunderea privind aplicarea și respectarea cu strictețe, la toate locurile de muncă, a normelor privind protecția muncii și tehnica securității.

Dacă se acceptă ideea că activitățile privind controlul realizării sarcinilor și protecția muncii (corespunzătoare grupelor V și VI de atribuții) nu au un caracter strict de organizare, aparținînd altor domenii de activitate, atunci putem delimita, în cadrul întreprinderilor, următoarele 4 domenii, componente principale ale procesului de organizare:

I — organizarea sistemului structural și de conducere;

II — organizarea și raționalizarea sistemului informațional de gestiune și introducerea mijloacelor de prelucrare automată a datelor;

III — organizarea producției, a locurilor de muncă și măsurarea muncii;

IV — corelarea indicatorilor economici și organizatorici.

S E POATE AFIRMA că în această etapă, împărțirea în organizarea conducerii, organizarea producției și organizarea muncii nu mai corespunde procesului real de organizare științifică a activității întreprinderilor, deoarece nu se poate face o separare strictă a domeniilor lor de intervenție (ceea ce explică, de altfel, apariția unor suprapuneri și formarea unor noi grupe de atribuții).

După părerea noastră, organizarea reprezintă un ansamblu de prescripții, metode și tehnici care asigură folosirea cît mai rațională a forței de muncă, a mijloacelor de muncă și a obiectelor muncii, urmărindu-se obținerea unui randament maxim cu cheltuieli minime, creșterea continuă a eficienței economice a activității întreprinderii, îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale întregului personal muncitor.

Conducerea și organizarea științifică a producției și a muncii impun cunoașterea permanentă a rezultatelor în toate domeniile de activitate. Dar, pentru aprecierea corectă a acestor rezultate, este necesar să se determine și să se actualizeze periodic nivelul de organizare al întreprinderii, folosind coeficienți (indicatori sintetici) care să reflecte nivelul de intensitate la care se situează fiecare dintre factorii de influență organizatorici luați în considerare, în raport cu rezultatele obținute de întreprinderi model din fiecare ramură.

Corelarea indicatorilor economici cu cei organizatorici — „cuantificarea organizării” — ar evidenția contribuția efectivă a acestora la progresul economic, valoarea acestei componente a funcției de organizare fiind rezultanta materializării în practică a valorilor celorlalte 3 componente.

Apreciez că trebuie să existe o legătură foarte strînsă între exercitarea componentelor organizării și sistemul de relații în problemele de organizare, la nivel micro și macroeconomic. Această legătură s-ar putea constitui și ar funcționa, cred, eficient dacă:

• cele mai bune cadre ale compartimentelor de organizare, oficiilor de calcul din întreprinderi și centrului teritorial de calcul ar alcătui un nucleu integrat de specialiști în organizare, normare, organizarea și raționalizarea sistemului informațional și de evidență, care să fie antrenat în acțiunile programate de un organ teritorial permanent — autorizat — de consultanță, diagnostic, coordonare și control în probleme de organizare — în speță cabinetul de organizare economico-socială;

• s-ar înființa, la nivelul întreprinderii, un secretariat permanent al orga-

CONDUCERE-ORGANIZARE

nelor de conducere colectivă. **), care să răspundă de: coordonarea, întreținerea și dirijarea întregului sistem informațional-decisional al conducerii colective; urmărirea îndeplinirii, de către diferitele compartimente, a sarcinilor ce le revin din hotărârile de partid și de stat și din cele adoptate de organele de conducere colectivă ale unității; urmărirea aplicării unor măsuri organizatorice curente;

● s-ar introduce pentru fiecare întreprindere, alături de sarcinile de plan tehnic, și **indicatori organizatorici** (calculați și verificați permanent de către compartimentul de organizare din centrul coordonatoare împreună cu cabinetul teritorial de organizare), ceea ce ar determina accelerarea elaborării studiilor de organizare și a implementării soluțiilor preconizate;

● s-ar încredința **cabinetului teritorial de organizare avizarea și controlul unor documentații privind organizarea ansamblului activității întreprinderilor**

*) **Nota red.:** Potrivit Regulamentului-cadru de funcționare a consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi (art. 60 și 61), „Lucrările de secretariat ale consiliului oamenilor muncii și al biroului executiv se țin de șeful compartimentului planificare sau financiar din unitate, sau de o altă persoană din aceste compartimente, desemnată de biroul executiv, care răspunde de consemnarea exactă a discuțiilor purtate în cadrul ședințelor, a opiniilor formulate de participanți, a deciziilor luate, precum și a altor sarcini stabilite și, în termen de 2 zile de la data ședinței, comunică fiecărui membru al C.O.M., respectiv al B.E., un extras cu hotărârile adoptate, termenele și responsabilitățile stabilite. După cum se observă, în aceste atribuții de secretariat nu este inclus și controlul îndeplinirii sarcinilor (hotărârilor); regulamentul prevede (art. 67) că acest control revine C.O.M. și biroului executiv „în întregul lor” (art. 67), iar în ce privește mecanismul propriu-zis, stabilește că „președintele biroului executiv va organiza un sistem operativ de urmărire pe bază de grafice, fișe sau cu ajutorul mijloacelor automate de prelucrare a datelor” pentru controlul îndeplinirii hotărârilor C.O.M. și B.E. (art. 65), fără a preciza căruia compartiment îi revin întreținerea acestui sistem și semnarea actelor.

● **Reorganizarea cadrului și modului în care își desfășoară activitatea organizației procesului de organizare.**

● **Stabilirea cantitativă și calitativă a nivelului organizării în unitățile economice, cu ajutorul unor coeficienți analitici privind factorii de influență.**

● **Corelarea, printr-un model matematic, a indicatorilor economici cu coeficienții de organizare.**

● **Intensificarea acțiunilor-elaborare, de către specialiști autorizați, a unor tehnici și metode moderne necesare în practicarea organizării, specifice sistemului nostru economic, normelor de organizare și funcționare a întreprinderilor.**

(de exemplu: organigrama de structură, regulamentul de organizare și funcționare, fișa postului pentru unele activități, calculul de gradare ș.a.), efectuate sub aspectul respectării prevederilor normative valabile pentru toate ramurile economice.

SISTEMUL PROPUȘ ar putea fi experimentat la nivelul unui județ sau municipiu, prin acordarea atribuțiilor corespunzătoare actualului cabinet de organizare. În activitatea acestuia ar putea fi antrenate cadre existente (în compartimentele de organizare, oficiile de calcul din întreprinderi, centrul de calcul teritorial) și specialiști atestați în organizare, normare și informatică, ce lucrează în prezent în alte domenii de activitate.

Contractul încheiat între cabinetul de organizare și unitățile economice ar putea cuprinde: elaborarea și implementarea unor studii organizatorice, lucrări de normare, studii de organizare și raționalizare a sistemului informațional și de evidentă; elaborarea unor lucrări de diagnostic privind utilizarea capacităților de producție, a forței de muncă ș.a.; întocmirea (avizarea) organigramei de structură, a regulamentului de organizare și funcționare, a regulamentului de ordine interioară și a fișei postului pentru activități comune; calculul de gradare pentru întreprinderi, secții și ateliere; calculul

și verificarea permanentă a indicatorilor organizatorici; acordarea de asistență de specialitate; instruirea secretariatului organelor de conducere colectivă, îndeosebi în legătură cu organizarea și raționalizarea sistemului informațional-decisional; desfășurarea, în întreprinderi, a unor programe de perfecționare în probleme de organizare.

Avantajele ce ar rezulta din activitatea în comun a specialiștilor în domeniul organizării dintr-un oraș sau județ — pe planul posibilității de a forma echipe interdisciplinare, pe planul schimbului de informații, idei și experiență, al condițiilor pentru testarea unor soluții în unități diferite ca profil și mărime, al obiectivității în aprecierea diverselor situații — sînt lesne de intuit. (Ar rămîne, desigur, de rezolvat detalii privind rezolvarea în paralel, de către aceste cadre, a sarcinilor din propria unitate și a celor rezultînd din implicarea în activitățile cabinetului teritorial, precum și problema unor stimulente în funcție de eficiența soluțiilor organizatorice propuse și implementate). Totodată, un asemenea nucleu ar putea constitui un instrument pentru exercitarea pe baze științifice a conducerii activităților economico-sociale în profil teritorial.

Aurel CRISTEA
Focșani

FUNDAMENTAREA SPORULUI DE PRODUCTIVITATE

FATA DE NIVELUL realizat în 1979 (care a depășit cu jumătate de procent prevederile), productivitatea muncii pe muncitor — calculată la producția globală — la Truștea de montaj utilaj chimic-București va trebui să fie în acest an cu aproape 28% mai mare; iar faptul că din volumul respectiv, productivitatea calculată la producția netă urmează să reprezinte doar o pătrime evidențiază ce eforturi cu totul deosebite sînt necesare pentru reducerea consumului de muncă la execuția lucrărilor. Cu atît mai mult cu cît, fiind vorba de ultimul an al cincinalului, un număr important de obiective de investiții ajung în faza finală, ceea ce modifică substanțial structura producției de montaje, aglomerînd fazele de reglaje, rodaje, probe, la care randamentul este scăzut.

În prezent, la truștea se definește proiectul programului unic de măsuri, ce va fi supus spre aprobare apropiaților adunări generale a reprezentanților oamenilor muncii. Fundamentarea sporului de productivitate este orientată prioritar spre introducerea și extinderea progresului tehnic, cu rezolvarea implicațiilor sale pe planul organizării producției și a muncii.

1980 VA MARCA amplificarea, ca volum și sferă de cuprindere, a proceselor de prefabricare; transferul cît mai multor operații de montaj în ateliere specializate, echipe corespunzătoare, introducerea elementelor de industrializare — lucru în serie, reducerea influenței condițiilor atmosferice, aplicarea unor tehnologii avansate, specializarea muncitorilor, controlul exigent al calității. T.M.U.Ch. beneficiază, în acest sens, de o capacitate proprie de creație tehnică și de rezolvări care au intuit încă de mai mulți ani direcțiile celei mai eficiente dezvoltări, așa încît problema ce se pune acum este mai mult de ordinul perfecționării și generalizării soluțiilor.

De pildă, tehnologia de prefabricare a rezervoarelor sferice prin asamblarea pe stand, cu sudură automată, a cîte 3 petale — introdusă în trecut pentru capacități de 600 mc — a fost adaptată noilor parametri dimensionali, de 1000 și 1800 mc.

utilizați în proiectele combinatelor de la Năvodari și Brazi, efectul economic multiplicîndu-se corespunzător gradului de dificultate pe care l-ar fi prezentat metoda tradițională de asamblare pe poziție. La executarea în atelier a coturilor de conducte prin tragere pe dorn (invenție realizată în cadrul trușteului, preluată ulterior și în industria de utilaj chimic), gama de diametre se va extinde pînă la 600 mm. O premieră deosebit interes tehnic și economic o va constitui preasamblarea serpentinelor de la reformerele din fabricile de amoniac — colosi de peste 120 de tone; pînă acum serpentinele fie că se importau ca atare, fie că se asamblau la fața locului, așa că însușirea acestei tehnologii reduce, față de prima soluție, la numai cîteva procente efortul valutar (rămînînd să se importe doar țevile din oțeluri speciale), iar față de a doua, în loc de cîteva mii de suduri la poziție rîmîn de executat pe șantier doar racordurile.

FĂRĂ INDOIALĂ, sporul planificat al productivității cere accentuarea unor astfel de preocupări. Intervine însă un anumit blocaj de capacitate. Pe de o parte, cadrele tehnice din execuție sînt solicitate suplimentar fie cu coordonarea și conducerea lucrărilor (în condițiile reducerii numărului de subunități organizatorice — șantiere și loturi), fie cu rezolvarea problemelor de montaj la utilajele nou asimilate de industria noastră și pentru instalarea cărora nu există experiență acumulată; pe de altă parte, cadrele din compartimentele de concepție își consumă o mare parte din timp cu sarcini ce ar reveni, logic, beneficiarilor și proiectanților — contact permanent cu furnizorii pentru livrarea utilajelor cu un grad cît mai mare de preasamblare din uzină și în ordinea necesară montajului, elaborarea schemelor izometrice în vederea prefabricării conductelor de diametre mici etc. Colaborarea între factorii implicați în procesul de investiții trebuie să însemne, în primul rînd, îndeplinirea de către fiecare dintre ei a obligațiilor specifice care îi revin; într-o astfel de situație, energia și timpul consumate pentru armonizarea intereselor divergente vor putea fi utilizate mai rodnic pentru căutarea și aflarea în comun a unor soluții convenabile tuturor — și în primul rînd economiei naționale. (D.C.).

POSSIBILITĂȚI ȘI CĂI DE CREȘTERE A PRODUCȚIEI DE PEȘTE ÎN APELE INTERIOARE

DUPA CUM REIESE din documentele celui de al XII-lea Congres al partidului, în vederea satisfacerii în condiții din ce în ce mai bune a cerințelor de consum ale populației în viitorul cincinal se prevede o însemnată creștere a producției de pește, inclusiv din apele interioare. De altfel, chiar în Programul partidului se menționează că „În domeniul pisciculturii se va acționa pentru punerea în producție și modernizarea exploatarea acumulărilor de apă, a lacurilor și riurilor interioare, asigurându-se creșterea rapidă a producției de pește”. Cincinalul viitor va constitui deci o etapă importantă în vederea realizării acestei sarcini prevăzute expres în Programul partidului.

Intrucât județul Tulcea are datorită specificului său, o pondere substanțială în producția de pește a țării — fie că este vorba de producția totală, fie că este vorba de producția din apele interioare — în cele ce urmează, vom încerca, pe baza experienței acumulate, să conturăm câteva principale direcții de acțiune concrete în vederea creșterii producției de pește a județului Tulcea și, deci, a întregii țări. Producția de pește a județului Tulcea se realizează în bazinele cu ape dulci (ape interioare, Lunca și Delta Dunării) lacurile litorale, bazinul Mării Negre, precum și în Oceanul Atlantic.*) Până în anii '60, producția de pește s-a obținut în cea mai mare parte din pescuitul în bălțile naturale din Lunca și Delta Dunării care produceau peste 90 la sută din întreaga cantitate de pește. Restul producției se realiza pe sea-ma pescuitului în lacurile litorale și la Marea Neagră.

Cantitățile de pește obținute din apele exploatare în regim liber de inundație erau determinate pe de o parte de existența bălților permanente în care se exercita pescuitul și se asigura iernarea peștelui, iar, pe de altă parte, de suprafața terenurilor inundate temporar care constituiau surse naturale de hrană și locuri de refacere a rezervelor de pește. În bălțile din Lunca și Delta Dunării producția de pește era dependentă de condițiile naturale, hidrologice și climatice, în sensul că viiturile mari de primăvară și menținerea apelor pe o perioadă mai îndelungată, respectiv până în luna iulie, favorizau reproducerea și creșterea peștelui și, invers, în anii când aceste condiții nu se realizau producția de pește scădea simțitor. Astfel, în Delta Dunării și în complexul lagunar Razelm-Sinoe dezvoltarea faunei piscicole, în apele exploatare în regim liber de inundație, a fost și este condiționată de o serie de factori ecologici: condițiile de reproducere; mărimea bazei trofice pentru toate stadiile — alerini, pui, pești maturi; structura populației piscicole care determină intensitatea consumului de hrană, gradul de valorificare a resurselor trofice existente. Deoarece toți acești factori sînt determinați, în mare măsură, de nivelul apei în diferite perioade ale anului, producțiile ce se realizează oscilează de la un an la altul în funcție de cotele apelor Dunării. Într-un asemenea regim liber de inundație, producția de pește obținută a fost numai 20—40 kg. la hectarul inundabil.

În anii '60, ca urmare a restrîngerii suprafețelor destinate pescuitului în regim liber de inundație prin îndiguirile masive începute în Lunca și Delta Dunării, patrimoniul piscicol al județului a fost diminuat prin scoaterea de sub inundație și secarea unor bălți permanente, ceea ce a redus simțitor aria de pescuit în apele exploatare în regim liber de inundație. Suprimîndu-se zona Luncii Dunării, care constituia o pepiniară piscicolă naturală pentru producerea de material de populare pe cale naturală a Deltei Dunării, s-a trecut la amenajarea de pepiniere

pentru a suplini puietul de pește pe care-l producea Lunca Dunării, și crescătorii, în vederea practicării unei pisciculturi dirijate și intensive.

În baza programelor de dezvoltare a producției de pește, în perioada 1960—1979, s-au amenajat în Lunca și Delta Dunării bazine în suprafață de 47405 ha. din care: 5758 ha. pepiniere furajate prevăzute a realiza producții din 1000—1200 kg/ha. puiet de o vară; 22035 ha. crescătorii furajate prevăzute a realiza producții de 1200—1500 kg/ha. pește de consum și 19611 ha. crescătorii în regim nefurajat la care s-a prevăzut realizarea unei producții de 500 kg/ha. pește de consum.

Pentru creșterea producției de pește în bazinele amenajate au fost introduse unele metode moderne de reproducere a crapului, de hrănire suplimentară a lui prin furajare, s-au importat și aclimatizat 3 specii de pești fitofagi și planctonofagi din apele R.P. Chineze, au fost elaborate tehnologiile de reproducere artificială a acestora, s-a trecut la ameliorarea terenurilor din pepiniere și crescătorii prin aplicarea de îngrășăminte naturale și chimice, precum și la combaterea pe cale chimică și biologică a vegetației dure. Astfel, s-a stabilit tehnologia obținerii în condițiile din Delta Dunării a unor producții de 1500 kg/ha pui de o vară cu administrarea de furaje concentrate și 700 kg/ha. pui de o vară pe bază de hrană naturală obținute prin distribuirea de îngrășăminte organice și minerale. De asemenea, s-a experimentat și verificat în producție procesul de combatere a vegetației dure din bazinele amenajate prin erbicidarea cu Omnidel și popularea în anul următor cu specii fitofage în vîrstă de 2—4 ani, fapt ce permite asigurarea, în decurs de 3—4 ani, a condițiilor naturale corespunzătoare pentru obținerea de producții sporite pe unitatea de suprafață.

În vederea mecanizării unor lucrări grele și cu volum mare de muncă s-a realizat și s-a trecut la producția de serie a primului agregat complex din țară pentru distribuirea furajelor concentrate și a îngrășămintelor minerale în bazine cu suprafețe mari de 150—200 ha. și este în curs de experimentare în fază semiindustrială sistemul mecanizat de aducere a peștelui de consum spre groapa de pescuit și scoaterea acestuia la masa de sortare cu ajutorul unui sistem hidromecanic.

Ca rezultat al intensificării preocupărilor pentru dezvoltarea activității de pescuit și piscicultură, producția de pește a județului Tulcea din bazinele naturale și amenajate în Lunca și Delta Dunării a crescut de la 5200 tone în anul 1960, la 19 100 în anul 1978.

Pînă în anul 1960 producția de pește a înregistrat variații mari de la un an la altul, datorită influențelor viiturilor Dunării și restrîngerii suprafețelor destinate pescuitului în regim liber de inundație. În prima jumătate a anilor '60, cînd încep să intre în funcțiune primele suprafețe amenajate producția de pește crește în anul 1965 de 3,2 ori față de anul 1960. Aceasta deoarece amenajările piscicole, prin caracterul mai constant al producției, au contribuit la atenuarea oscilațiilor producției specifice pescuitului în apele exploatare în regim liber de inundație.

Cu toate progresele înregistrate, volumul total al producției de pește în județul Tulcea, în Lunca și Delta Dunării precum și în complexul lagunar Razelm-Sinoe, este încă redus în comparație cu preverile de plan, iar o analiză mai detaliată scoate în evidență o serie de deficiențe care au influențat asupra rezultatelor obținute.

În apele exploatare în regim liber de inundație, nivelul producției se află încă sub posibilități datorită existenței unor deficiențe în asigurarea materialului pentru popularea apelor

*) Problema pescuitului oceanic a fost tratată pe larg în articolul „Posibilități de creștere a producției și eficienței pescuitului oceanic” publicat în Revista economică nr. 41/1979, pag. 18—19.

în raport cu necesitățile producției și în valorificarea resurselor naturale de hrană disponibile pentru nutriția peștelui. Influențele nefavorabile asupra producției de pește au avut și calamitățile naturale provocate de inundații, precum și accentuarea gradului de poluare a apelor de alimentare.

În bazinele amenajate din Lunca și Delta Dunării, precum și în complexul lagunar Razelm-Sinoe, nerealizarea prevederilor de plan a fost determinată, pe de o parte, de neexecutarea tuturor pepinierele și crescătoriilor piscicole prevăzute, iar, pe de altă parte, de neatingerea parametrilor proiectați la cele puse în funcțiune. De exemplu, în perioada 1970—1978 față de prevederile planurilor anuale nu a fost amenajată o suprafață de 5727 ha, fapt ce a condus la nerealizarea unei producții, la nivelul anului 1978, de 2500 tone pește, după cum neatingerea parametrilor proiectați reprezintă un minus de producție de 17 330 tone pește.

Din analiza acestor date rezultă că principala cauză a nerealizării producției de pește în bazinele amenajate o constituie neatingerea parametrilor proiectați. Astfel, în anul 1978 cele 25 amenajări piscicole, din care 16 amenajări piscicole furajate și 9 amenajări piscicole nefurajate nu au realizat parametrii prevăzuți.

Neatingerea parametrilor proiectați, considerăm că a fost determinată, la rîndul ei, de un complex de factori dintre care enumerăm:

— Ca urmare a existenței vegetației dure și a zonelor de plaur plutitor nu a fost integral realizată suprafața productivă proiectată. În Delta Dunării, amenajarea pentru piscicultură a terenurilor mlăștinoase, de plaur plutitor, invadate de vegetație dură sau puternic sărăturate, s-a făcut fără a avea experiența necesară și fără o cercetare prealabilă a metodelor de ameliorare rapidă a terenurilor specifice deltei. În același timp, pepinierele și crescătoriile piscicole au fost executate în majoritatea lor, pe terenuri acoperite total sau parțial cu stufării și plaur plutitor, neasigurându-se astfel luciul de apă, condiția fundamentală de dezvoltare a faunei piscicole. Lucrărilor de combatere a vegetației dure și de eliminare a zonelor de plaur plutitor, precum și de efectuare în condiții de exploatare a amenajărilor, nu au putut fi realizate și deci nu s-a putut asigura luciul de apă, suprafața productivă fiind astfel mai mică, în anul 1978, cu 34,5 la sută față de documentațiile tehnico-economice;

— În pepinierele și crescătoriile piscicole nu s-a putut asigura volumul optim de apă pentru creșterea peștelui. Digurile de contur și compartimentare fiind executate pe terenuri mlăștinoase, din material cu consistență redusă și elemente vegetale în descompunere au generat tasări mari, ceea ce a impus efectuarea unor investiții suplimentare pentru aducerea lor la cota proiectată. Totodată, în unele bazine amenajate canalele drenoare s-au colmatat la scurt timp după executarea lor, ceea ce a avut efecte negative asupra pescuitului de recoltă;

— Calitatea necorespunzătoare a apei de alimentare a unor pepiniere și crescătorii piscicole, deoarece canalele de alimentare cu apă din Dunăre traversind zone de plaur și turbă, precum și soluri în formare, cu vegetație în descompunere, viciază apa din eleștee, neasigurând astfel condiții optime pentru creșterea peștelui și nu permite nici administrarea îngrășămintelor chimice necesare dezvoltării hranei naturale, în special în crescătoriile nefurajate, influențând negativ nivelul producției la hectar;

— Neasigurarea puietului de pește necesar populării crescătoriilor piscicole, deoarece obținerea alevinilor de crap s-a bazat numai pe reproducerea în stații de incubatie, soluție care nu a corespuns condițiilor specifice deltei, înregistrându-se variații mari de temperaturi în perioada de reproducere. Alevinii obținuți au fost introduși în eleștee mari de creștere fără o predezvoltare prealabilă în bazine mici, indicele de revenire fiind din această cauză sub 5 la sută față de 20—40 la sută cit s-a prevăzut în documentațiile tehnico-economice. Totodată, nu a existat un raport optim între suprafața de pepiniere și crescătorii, din care cauză crescătoriile au fost populate sub nivelul prevăzut;

— Lipsa de reproducători în special din speciile fitofage și planctonofage, ceea ce nu a permis respectarea formulelor optime de populare care să asigure valorificarea potențialului de hrană naturală existent în amenajări și să contribuie la distrugerea vegetației dure din eleștee. Producerea de reproducători s-a prevăzut a se realiza la fiecare amenajare în parte, urmărindu-se prin proiecte asigurarea cantitativă, fără a se stabili și măsurile de selecție necesare. Experiența a demonstrat că dispersarea producerii de reproducători a condus la scăderea potențialului lor, la apariția fenomenului de consangvinizare și în final la neasigurarea cantitativă și calitativă a acestora;

— Deficiențe în asigurarea furajelor necesare, atât cantitativ cit și calitativ, ceea ce a condus la nerespectarea rețetelor

de furajare pentru fiecare stadiu de dezvoltare al peștelui și deci la nerealizarea producției la hectar corespunzător nivelului de populare realizat. De pildă, în anul 1978 necesarul de furaj pentru amenajările piscicole a fost acoperit numai în proporție de 52,3 la sută, din care 30,4 la sută la pepinierele piscicole și 69,1 la sută la crescătoriile piscicole;

— Nerespectarea soluțiilor clasice verificate în piscicultură privind mărimea suprafeței eleșteelor, dimensionarea digurilor, a canalelor și stațiilor de pompare, protecția lucrărilor hidrotehnice, executarea drumurilor de acces, a spațiilor de depozitare a materialelor și de cazare a personalului muncitor, precum și dotarea și mobilarea corespunzătoare a lor;

— Numărul cadrelor de specialitate nu a fost corelat cu ritmul executării amenajărilor și s-a înregistrat o lipsă de stabilitate a celor repartizați, determinată și de faptul că, condițiile de cazare și retribuție nu țin seama de situația specifică deltei, neexistind nici o diferență față de amenajările similare din țară. Marea majoritate a amenajărilor piscicole sînt izolate, amplasate la distanțe mari de localitățile deltei sau limitrofe acestora. De exemplu, la un număr de 10 amenajări piscicole localitatea cea mai apropiată se află la o distanță cuprinsă între 10—35 km.;

— Organizarea necorespunzătoare a activității de pescuit și piscicultură; prin organizarea Centrala Delta Dunării este grefată pe 3 unități piscicole, fără personalitate juridică, ceea ce nu asigură personalul tehnico-economic pentru coordonarea activității atât de complexă și dispersată din delta. Mărimea unei ferme piscicole este la unitățile din Delta Dunării de 1 170 ha, unde lucrează în medie 21 persoane din care 1 TESA.

Potrivit Directivelor Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 și orientările de perspectivă pînă în anul 1990, în anul 1985 va trebui realizată în județul Tulcea o producție de 370—400 mii tone pește, ceea ce reprezintă 67—70 la sută din producția totală de pește a țării, din care 100 mii tone pește din Lunca și Delta Dunării, lacurile litorale și Marea Neagră.

Pentru realizarea acestor sarcini mari și complexe au fost și considerăm că trebuie încă întreprinse o serie de acțiuni, care, finalizate, vor putea duce la creșterea substanțială a producției de pește. În Lunca și Delta Dunării, o atenție deosebită se va acorda creșterii suprafețelor bazinelor amenajate, cu 2 700 ha în anul 1980 și 13 400 ha în cincinalul 1981—1985 din care 4 650 ha pepiniere piscicole și 8 750 ha crescătorii piscicole; astfel la sfîrșitul anului 1985 suprafața amenajată va fi de peste 63 500 ha., din care peste 10 400 ha pepiniere piscicole. În anul viitor va intra în producție baza pentru selecție și ameliorare a reproducătorilor de pește Maliuc, în suprafața de 450 ha., prima amenajare de acest gen din țara noastră, proiectată de Institutul de cercetări și proiectări Delta Dunării Tulcea și executată de Grupul de șantier Tulcea al T.C.M.A.I.A. București, care, este de așteptat, va aduce o contribuție substanțială la asigurarea într-o perspectivă apropiată, a lotului de reproducători de pești de cultură necesari unităților productive. De asemenea la I.C.P.D.D. au fost terminate lucrările de cercetare privind aclimatizarea a 3 noi specii de pește din U.R.S.S. consumatoare a unor nivele trofice nevalorificate de speciile autohtone, iar în colaborare cu Institutul de cercetări chimico farmaceutice București s-a obținut, în acest an, pentru prima dată în țara noastră extrasul de hormon gonadotrop din hipofiza de crap, care, introdusă în producție, va conduce la o economie de reproducători de 20 la sută pe campanie. În viitorul cincinal se va construi și da în funcțiune stația sturionicolă Partizani — Maliuc, prima stație de acest fel din țara noastră, proiectată de I.C.P.D.D. Tulcea în colaborare cu un institut de specialitate din U.R.S.S. Pentru amenajarea pepinierele și a crescătoriilor piscicole trebuie ca într-un timp foarte scurt să fie stabilite suprafețele de terenuri neproductive, stufării sau sărăturate, care pot fi valorificate superior prin piscicultură. Amenajarea pepinierele piscicole trebuie însă să fie făcută pe cele mai bune terenuri, piscicultura fiind în fond zootehnie acvatică, iar suprafețele amenajate să nu fie considerate ca fiind scoase din circuitul agricol, ci din contră, valorificate superior.

Concomitent cu creșterea suprafețelor amenajate, trebuie întreprinse acțiuni pentru atingerea parametrilor proiectați la bazinele existente. În acest sens, se impune ca în timpul cel mai scurt să fie elaborate documentațiile tehnico-economice pentru execuția lucrărilor de completare la toate cele 25 amenajări piscicole existente, care să asigure suprafața productivă proiectată precum și rolul de apă necesar pentru creșterea

Marin NIȚU
Tulcea

(Continuare în pag. 26)

CA O REACȚIE la insuficiențele analizelor keynesiene privind mecanismele transmiterii impulsului monetar asupra proceselor materiale din economia capitalistă și a pesimismului generat de urmările implementării în practică a programelor respective, în literatura occidentală s-a conturat și o orientare clasică. Caracteristica principală a acestui curent o constituie teza independenței echilibrului, material în raport cu factorii monetari. Unul din reprezentanții cei mai cunoscuți este prof. D. Patinkin¹⁾, care susține că teoria keynesiană privind rolul economic al monedei este eronată în mai toate elementele sale principale, încercând o reinterpretare, de pe poziții clasice, a concluziilor respective.

Deși Patinkin recunoaște că o contribuție metodologică importantă a lui Keynes este critica separării tradiționale în analiză a proceselor materiale de cele monetare, el afirmă că integrarea lor teoretică este posibilă exclusiv în limitele postulatelor clasice privind libera concurență și ocuparea deplină și automată a resurselor, care ar fi valabile și în capitalismul contemporan. D. P. pornește de la „efectul incasășilor reale” (efectul Pigou), după care modificarea prețurilor, inclusiv a ratei dobinzilor ca preț al creditului, determină reevaluarea averii indivizilor, incluzându-i la acte de vânzare-cumpărare, din care rezultă variații ale cererii și ofertei totale. D. Patinkin construiește un model în care acțiunea economică individuală se desfășoară încă în condițiile concurenței perfecte din care rezultă că cererea și oferta totală, ca elemente ale echilibrului global, sunt dependente atât de prețuri (relative) cât și de veniturile agenților economici. Patinkin afirmă că în acest mod este eliminată „dihotomia clasică”, adică paradoxul logic tradițional rezultat din separarea amintită în termenii căruia prețul fiecărui bun este determinat de cerere și ofertă, în timp ce nivelul general al prețurilor este determinat de masa monetară și viteza sa de circulație.

În concepția economistului menționat, veniturile, ca factor al cererii și deci, al echilibrului global, sunt dependente, sub aspectul valorii lor reale (puterii de cumpărare) de procesele materiale din producție și de rata dobinzii. Rata dobinzii influențează deciziile microeconomice din care rezultă cererea și oferta — deoarece

Teorii contemporane privind rolul economic al factorului monetar (II)

este privită ca un factor egalizator între prezent și viitor în funcțiile individuale de utilitate; modificarea sa provine nu din emisiunea monetară, ci din distribuția ulterioară a monedei suplimentare. Concluzia lui Patinkin este că deoarece actele de vânzare-cumpărare întreprinse potrivit funcțiilor individuale de utilitate sunt perfect realizabile, compunerea lor macroeconomică ca cerere și ofertă globală are lor printr-un mecanism de liberă concurență. Acesta este influențat de rata dobinzii, dar nu de masa monetară care, de aceea, are un caracter „neutru”.

Ideea „neutralității” monedei, de tradiție îndelungată în gândirea economică clasică, în formularea lui Patinkin, constituie rezultatul asimilării unor teze keynesiene modificate pe fondul unei concepții economice tradiționale. Astfel, el recunoaște rolul activ al ratei dobinzii în economie, dar neagă influența directă sau indirectă a masei monetare. Confruntată cu realitatea economiei capitaliste contemporane concluzia „neutralității” monedei este infirmată de faptul că expansiunea monetară din majoritatea țărilor occidentale este însoțită de creșterea ratei dobinzii nu numai pe termen scurt, ci și pe termen lung, precum și de modificări, e adevărat în mod frecvent neașteptate, ale ciclului economic. Se învederează astfel, caracterul **abstract și excesiv de simplificator** al ipotezelor lui Patinkin privind perpetuarea liberei concurențe în capitalismul contemporan din care deduce el „neutralitatea” monedei.

O critică a acestor ipoteze întreprinde prof. J. R. Hicks²⁾, ale cărui lucrări se înscriu, totuși, în același efort de sintetizare neoclasică a unor teze keynesiene și de explicare a „neutralității” monedei prin estomparea rolului său economic activ. Sre deosebite de majoritatea keynesienilor și de Patinkin, Hicks formulează problema în termenii echilibrului pe termen lung, perspectivă în care descompune

economia în două subsisteme independente. Primul este sectorul „real”, care determină univoc productivitatea, eficacitatea marginală a capitalului, acumularea, investițiile și alte produse materiale, iar al doilea este sistemul „monetar”, care determină numai numele monetar arbitrar (măsura) variabilelor reale. Mărimile monetare sunt considerate expresii nominale ale proceselor materiale, evoluind cantitativ în corelație cu acestea. Rata dobinzii este considerată elementul de legătură dintre planul material și cel nominal, fiind determinată de acțiunea conjugată a factorilor reali (acumularea, investițiile etc.) și a celor monetari (masa monetară, viteza de circulație etc.). În compunerea acestor factori, influența finală a masei monetare se disipează, încât variația sa modifică nivelul prețurilor și valoarea nominală a veniturilor dar lasă neschimbate procesele ce determină valoarea reală a veniturilor.

Modelul bisectorial al lui Hicks îi servește, apoi, pentru reinterpretarea tezelor clasice și keynesiene privind rolul economic al monedei. Hicks ajunge la concluzia că ambele concepții sunt valabile, dar fiecare numai într-un anumit caz-limită. Astfel, neutralitatea pură a monedei este considerată valabilă, în fapt, numai într-o economie care se caracterizează printr-o deformare a curbei investițiilor, în sensul că majorarea ratei dobinzii determină o încetinire a investițiilor mai puțin accentuată decât cea care ar rezulta din creșterea preferinței pentru lichiditate, ca urmare a aceleiași cauze. Într-o astfel de situație, caracteristică concurenței perfecte, cererea sectorului real indusă de majorarea ratei dobinzii, apare întotdeauna superioară ofertei, iar ocuparea deplină a resurselor apare automată. Aici factorul monetar ar apărea „neutru”, în sensul că rolul său constă exclusiv în majorarea prin prețuri a valorii nominale a ofertei pînă la nivelul cererii solvabile existente corespunzător masei monetare în circulație.

Într-o economie cu echilibru de „subutilizare” pur, în care majorarea ratei dobinzii determină o încetinire mai accentuată a investițiilor decât cea care ar corespunde creșterii preferinței pentru lichiditate sunt valabile tezele keynesiene, în sensul că activizarea factorilor monetari de paralizare a preferinței pentru lichidi-

FIȘE

Energie nucleară

● **INSTITUTUL INTERNAȚIONAL DE CERCETĂRI PENTRU PACE DIN STOCKHOLM (S.I.P.R.I.)** a publicat de curând volumul Nuclear Energy and Nuclear Weapon Proliferation (Energia nucleară și proliferarea armelor nucleare). Lucrarea reunește o serie de studii privitoare la problemele complexe pe care le ridică utilizarea materialelor fisibile în scopuri pașnice. Aprofundând numeroase aspecte de ordin tehnic ce se referă la energia nucleară, studiile analizează, deopotrivă, elementele care compun actualul sistem internațional de control al utilizării

acestei însemnate forme de energie; sint, de asemenea, evidențiate noi posibilități și căi de acțiune care pot contribui, în viziunea institutului amintit, la fundamentarea și promovarea unei politici nucleare raționale în toate țările lumii.

Sfera neproductivă și eficiența economică

● **Eficiența economică și cea socială a sferei neproductive se înlanțuie și se intercondiționează** — se arată în articolul Opređenje narodnohozeistvennoi efektivnosti neproizvodstvennoi sferei (Determinarea — la nivelul economiei naționale — a eficienței sferei neproductive), publicat în revista sovietică EKONOMICESKIE NAUKI (nr. 10/1979), sub semnătura lui T. Poliakova. Relevind caracterul specific al

rezultatelor obținute și al cheltuielilor de muncă în sfera neproductivă, autoarea formulează noțiunea de eficiență socială în această sferă ca fiind efectul influenței pe care o exercită lucrătorii respectivi asupra dezvoltării producției materiale, asupra creșterii bunăstării membrilor societății socialiste și dezvoltării lor multilaterale. După aprecierea sa, principală influență a sferei neproductive (știință, învățămînt, sănătate) asupra creșterii eficienței în economia națională se manifestă în următoarele direcții: transpunerea în viață a descoperirilor în domeniul științei, tehnicii, tehnologiei și organizării producției; asimilarea și acumularea cunoștințelor de către oamenii muncii și aplicarea lor în procesul de producție; îmbunătățirea stării de sănătate a oamenilor

muncii și diminuarea pierderilor din producție cauzate de îmbolnăvirea lucrătorilor; dezvoltarea activităților care determină sporirea timpului liber al oamenilor muncii și asigură condițiile pentru folosirea lui rațională; reducerea fluctuației cadrelor, realizată — între altele — prin dezvoltarea echilibrată a prestărilor de servicii pentru populație etc.

Prețul aurului

● **Articolul What's behind the flutter in gold (Ce se ascunde în spatele perturbărilor de pe piața aurului)** apărut în publicația MONTHLY ECONOMIC LETTER (octombrie 1979) editată de Citibank din New York critică teza destul de răspîndită potrivit căreia „creșterea prețului aurului este doar o reflectare a scă-

tate pot aplataza curba investițiilor. Care este însă comportamentul economic real al monedei în economia capitalistă contemporană? Potrivit modelului lui Hicks, care este un compromis între variantele extreme menționate, moneda apare ca o combinație de caracteristici „neutrale” și „non-neutrale”, a cărui spectru variază în funcție de timp și loc.

Acceptând monedei un oarecare rol economic activ cel puțin în anumite situații particulare, Hicks se dovedește mai realist decât mulți alți autori de inspirație clasică. Metoda prin care ajunge la această concluzie este, însă, discutabilă. Separind, în analiză, mișcarea mărfurilor de mișcarea banilor, Hicks reține doar momentele independente, făcând abstracție forțată de punctele comune. Abstracția este nejustificată deoarece tocmai investigarea reacțiilor reciproce conținute de aceste puncte constituie obiectul cercetării sale. Această deficiență metodologică determină ca implicațiile concluziilor să vină frecvent în contradicție cu unele ipoteze de plecare. Astfel, dacă se acceptă că procesele materiale formează un sistem închis, suficient pentru a determina propriile sale componente și impenetrabil, în mod normal, la influențele de natură monetară, iar masa monetară, viteza sa de circulație, prețurile, veniturile nominale, etc., formează un sistem „monetar” independent, rezultă că pot exista situații de dezechilibru al proceselor materiale în care circulația monetară să fie, totuși, echilibrată, și invers. În primul rând, această optică contrazice postulatele clasice fundamentale privind libera concurență pe care Hicks le presupune încă valabile — legea Say, legea Walras etc. — care toate implică realizarea automată a echilibrului monetar, dacă echilibrul material este dat. În al doilea rând, este contrazisă și teza keynesiană, acceptată de Hicks, după care un dezechilibru monetar controlat poate induce un echilibru economic general.

Se învederează, astfel, că deși Hicks încearcă să elimine limitele devenite evidente în condițiile contemporane ale concepției clasice după care procesele materiale sînt absolut primordiale în raport cu cele monetare, precum și cele ale concepției keynesiene ortodoxe după care moneda exercită doar o influență conjuncturală asupra economiei, sinteza sa nu constituie o explicație mai acceptabilă din

punct de vedere științific a rolului monedei în echilibrul pe termen lung.

În general, teza „neutralității” monedei — prezentată mai ales în prelucrările neoclasice ale keynesismului efectuate de unii autori în perioade sau țări în care efectele inflației generalizate nu deveniseră încă evidente — provine într-un mod sau altul, din subestimarea rolului economic al monedei în sistemele monetare sau valutare contemporane. Consecințele economice ale comportamentului circulației monetare actuale sînt evidențiate în mod deosebit, de exemplu, în cazul deprecierei inflaționiste a unității monetare, deoarece erodarea valorii sale și redistribuirea veniturilor pune în mișcare forțe „reale”, ce provin nu numai din acțiunea economică individuală, ci și din modificarea pozițiilor unor întregi clase și categorii sociale.

Conștienți de realitatea acestei circumstanțieri, numeroși economiști neoclasici, deși pornesc de la același „efect al încasărilor reale”, ajung la concluzia opusă privind posibilitatea utilizării pozitive a efectelor monetare, ca mijloace suplimentare de reglare a unei economii capitaliste care, în esența ei, conservă trăsăturile liberei concurențe. În concepția acestora, cum economia capitalistă contemporană este, în structura sa intimă, un sistem concurențial nedeformabil sub influența persistentă a intervenției statale, stabilizatorul principal îl constituie în continuare elasticitatea cvasiautomată a prețurilor și salariilor, ce poate fi armonizat însă, cu un regulator activ, suplimentar.

Analizind mecanismul transmiterii impulsului monetar în aceste condiții, economistul american G. Haberler²⁾, de exemplu, constată că el provine, în principal, din același „efect Pigou”. Modificarea prețurilor, ca urmare a abaterii cererii și ofertei de la punctele nominale de echilibru, determină reevaluarea componentelor reale și lichide din activul patrimoniului agenților economici. Ca urmare, se produce un proces microeconomic de reamenajare a compoziției portofoliului de active, din care rezultă acte de vânzare-cumpărare, componente ale cererii și ofertei globale. Amploarea și sensul acestui proces depinde de structura sistemului de rate a dobânzii practicat, deoarece rata dobânzii determină cursul titlurilor și, deci, costul și profitul deținerii fiecărei creanțe. După cum explicitează A. Mel-

tzer³⁾, în această concepție, variațiile ratei dobânzii sînt presupuse a fi identice cu cele ale masei monetare care, astfel, influențează ritmul acumulării, investițiilor, cheltuielilor curente etc. Teza non-neutralității monedei rezultată de aici și posibilitatea armonizării regulatorului monetar cu mecanismele de stabilizare automate, este acceptată de numeroși alți autori neoclasici, printre cei mai reprezentativi fiind: C. A. Pigou, Pesek și I. Saving, L. R. Klein, etc.

Adoptarea conceptului „efectul încasărilor reale” ca modalitate teoretică de explicare a efectelor monedei într-o economie considerată încă preponderent liber concurențială, urmărește mai ales demonstrarea posibilității utilizării scăderii salariilor și prețurilor ca mijloace deflaționiste automate de reglare a ocupării resurselor. În opoziție cu keynesienii care au în vedere, după cum s-a arătat, o flexibilitate a majorărilor de prețuri provocate în mod premeditat, neoclasicii subliniază funcția de reglator automat al deflației. După cum învederează însă încercările de asimilare în politica monetară a programelor neoclasice bazate pe „efectul încasărilor reale”, pentru majoritatea agenților economici, scăderea prețurilor constituie semnalul înrăutățirii conjuncturii, ceea ce nu-i stimulează să-și sporească producția. De altfel și unii autori occidentali consideră că „efectul încasărilor reale” este atât de redus încît nu poate fi sesizat cu mijloace statistice (C. Schotta), infirmind și în acest mod nu numai teza „non-neutralității” monedei în economia capitalistă contemporană, ci și posibilitatea armonizării conștiente a regulatorului monetar cu mecanismele automate de echilibru economic.

Silviu CERNA
Timișoara

¹⁾ Patinkin D. „Money, Interest and Prices”. Evanston, Ill., 1956); „Financial Intermediaries and the Logic Structure of Monetary Theory”, American Econ. Review, 51 (mart., 1961); etc.

²⁾ Hicks J. R. „Readings in Monetary Theory”, (Homewood, Ill., 1951); „A Rehabilitation of ‘Classical’ Economics?”, Econ. Journal, 67 (iun., 1957); „Critical Essays in Monetary Theory”, (London, 1967).

³⁾ Haberler G., „The Pigou Effect Once Again”, Journal of Political Economy, 60 (iun., 1952).

⁴⁾ Meltzer A.—H., „Mercantile Credit, Monetary Policy and Size of Firm”, Review of Economics and Statistics, 42 (nov., 1960).

derii puterii de cumpărare a dolarului”. Dacă opțiunea speculatorilor ar fi numai între aur și dolari, arată articolul, ar trebui ca prețul aurului exprimat în alte valute forte, ca de pildă, francul elvețian, să rămână constant sau chiar să scadă. Or, în anul 1979 prețul aurului exprimat în franci elvețieni a crescut aproape la fel de rapid ca cel în dolari. Autorii explică creșterea masivă a prețului aurului prin perspectiva accelerării inflației, inclusiv în Elveția, perspectivă care determină deplasarea interesului speculatorilor de la active financiare la cele nefinanciare, cum ar fi aurul, dar și terenurile, operele de artă, argintul, diamantele și alte mărfuri, al căror preț a crescut chiar mai

rapid decât al aurului. Influența evoluției inflației în determinarea tendinței prețului aurului — se arată în articol — este pusă în evidență de evoluția divergentă a prețurilor aurului exprimate în dolari și în franci elvețieni între mijlocul anului 1977 și începutul anului trecut, cînd prețul în dolari al aurului a crescut, în vreme ce cel în franci elvețieni a scăzut, reflectînd menținerea la un nivel mult mai scăzut a ritmului inflației în Elveția comparativ cu S.U.A., în perioada respectivă.

Simțul informației

● Ce înseamnă a avea simțul informației? Înseamnă — arată Jean-Claude Streicher în articolul Information technique économique: les CCI prennent

rang (Informația tehnico-economică: rolul sporit al camerelor de comerț și industrie), publicat în L'USINE NOUVELLE suplimentul pe noiembrie 1979) — a înțelege că pînă și cea mai măruntă informație de ordin tehnic, statistic, financiar sau legislativ poate fi utilă. Se citează în acest sens, indicațiile pe care le primesc specialiștii japonezi, aflați în deplasare în străinătate, de a transmite prin telex cel puțin o informație pe zi, aceasta fiind tratată cu ajutorul calculatorului și transmisă imediat companiei interesate.

Trecînd în revistă măsurile adoptate în domeniul respectiv în Franța (crearea unor agenții regionale de informare științifică și tehnică, a unor bănci de date, publicarea de anuare asupra

FIȘE

băncilor similare din alte țări etc.), J.C.S. relevă că în prezent camerele de comerț și industrie își orientează efortul nu atît către lărgirea continuă a tezaurului de date, cît către găsirea modalităților de a le face accesibile pentru întreprinderile mici și mijlocii. În cazul acestora prioritățile de informare constau, — potrivit opiniei lui J.C.S. —, în a fi la curent asupra inovațiilor tehnologice în specialitatea lor, în a dispune de studii de prognoză asupra segmentului respectiv al pieței și a cunoaște evoluția piețelor externe.

CONSULTAȚII

LĂRGIREA ȘI VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A BAZEI ENERGETICE A ȚĂRII

DECENIUL care a trecut a înscris în agenda economică și politică a omenirii — ca una dintre problemele cu care umanitatea are a se confrunta — problema energiei. Condițiile în care energia a dobîndit un loc prioritar în preocupările statelor sînt diverse, începînd de la rolul energiei în dezvoltarea producției și repartizarea resurselor energetice pe globul pămîntesc, pînă la criza energetică.

Dezvoltarea impetuoasă a economiei mondiale după al doilea război mondial, îndeosebi pe seama creșterii puternice a economiei țărilor socialiste, a creșterii economiei țărilor eliberate de sub jugul colonial și care au pășit pe calea dezvoltării independente, dar și a creșterii economice din țările capitaliste dezvoltate, au ridicat cu acuitate **problema dezvoltării industriei energetice**. Un rol hotărîtor în dezvoltarea energetică și, implicit, în dezvoltarea economiei mondiale l-a avut utilizarea petrolului în calitate de combustibil energetic. Calitățile sale: putere calorică mare, modul relativ simplu de folosire, caracterul său nepoluant și prețul relativ scăzut au stat la baza erei entuziasmului energetic al cărei postulat de bază a fost creșterea energetică cu un pas înaintea dezvoltării economice.

România a fost **prima țară din lume** care a înțeles că resursele energetice — în speță petrolul — trebuie consumate cu economie. Încă de la Congresul al IX-lea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, evidenția acest fapt, indicînd ca alternativă folosirea completă și complexă a potențialului hidroenergetic, utilizarea largă în calitate de combustibil a cărbunelui, sîsturilor bituminoase etc. Într-un moment în care petrolul era încă ieftin și abundent, partidul nostru, pornind de la analiza profund științifică a dezvoltării economice, de la evaluarea creșterii necesarului de resurse energetice primare, de la repartizarea geografică neuniformă a acestora etc., a atras atenția asupra pericolului pe care îl poate prezenta o dezvoltare nerațională a acestei ramuri cheie în economie și în viața socială și a luat măsurile necesare pentru evitarea unor situații dificile.

Izbucnirea crizei energetice la începutul anilor '70 a înlocuit entuziasmul energetic cu un profund pesimism — energetic și economic. O expresie a acestui pesimism — la nivel teoretic — a constituit-o teza despre creșterea zero. Au început însă să se manifeste tendințe puternice către găsirea mijloacelor de conservare a energiei. Ideea esențială, devenită dominantă, a constituit-o faptul că dezvoltarea economică trebuie să devanseze creșterea consumurilor energetice. Criza energetică a devenit elementul principal de referință în opțiunile și deciziile economice.

Cînd la începutul deceniului 7 al secolului nostru s-a făcut resimțită criza energetică, prima reacție a fost să se demonstreze că originea sa o constituie caracterul nereproducibil al resurselor energetice — în speță a celor de petrol — și prin urmare **epuizarea lor iminentă**. Calculul inițial al lui Meadows în lucrarea „Limitele creșterii” prezentată Clubului de la Roma înfățișa situația în termenii următori: rezervele mondiale de petrol sînt de circa 95 miliarde tone, consumul anual de circa 4 miliarde tone, deci în 22—25 de ani, respectiv către 1990—1995, omenirea rămîne fără petrol, deci fără principala resursă energetică primară.

Semnalul de alarmă a fost tras, oamenii de știință au început să caute soluții, să descopere noi rezerve de petrol, să caute noi surse (neconvenționale) de energie. Analizele inițiale au fost pătrunse de un profund pesimism. Se prevedea de pildă către mijlocul secolului XXI un adevărat hiatus energetic cauzat de dispariția a încă unui purtător important de energie primară — uraniul.

Evoluțiile ulterioare, ca și calcule mai minuțioase efectuate au evidențiat posibilitatea utilizării și a altor surse, inepuizabile, cum sînt energia eoliană, solară, marea etc. Au fost mai precis evaluate și rezervele de țiței și de alți purtători fosili de energie — astăzi de exemplu se consideră că numai rezervele de țiței s-ar cifra la 337 miliarde de tone ceea ce creează o imagine ceva mai optimistă asupra situației energetice.

Problema care se pune însă cu acuitate este **repartizarea geografică neomogenă** a resurselor petroliere. În aceste condiții re-

zervele cunoscute sînt în posesia unui număr restrîns de țări, în timp ce majoritatea statelor lumii sînt importatoare de țiței; există de asemenea un consum nerațional de țiței în țări dezvoltate din punct de vedere economic.

Orientări privind asigurarea cu energie a țării noastre.

CRIZA ENERGETICĂ a determinat creșteri spectaculoase ale prețului petrolului și combustibililor — prețuri ce cresc neconținut — solicitînd din partea țării noastre eforturi valutare importante (25% din importul total de producție). În aceste condiții, la stabilirea liniilor directoare ale dezvoltării economico-sociale a României în perioada 1981—1985 adoptate de Congresul al XII-lea al partidului s-a avut în vedere **elaborarea căilor și metodelor de asigurare cu energie în perspectivă a căror expresie sintetică o constituie Programul-directiv de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000**, document care stabilește sarcini concrete pentru diverse domenii de activitate menite să asigure independența energetică a României în viitorul deceniu.

Fotiviv prevederilor înscrise în Program, un rol de mare însemnătate revine **cercetării științifice și tehnologice** care trebuie să asigure soluțiile optime pentru reducerea consumurilor de combustibil și energie prin înlocuirea completă a unor tehnologii energointensive, eliminarea unor produse mari consumatoare de petrol și energie astfel ca într-o perioadă scurtă — de 1—2 ani — toate consumurile să scadă sub nivelul minim atins în prezent pe plan mondial.

O altă direcție de acțiune a cercetării științifice o constituie elaborarea de soluții pentru utilizarea noilor surse și tehnologii energetice. Astfel, în domeniul energiei geotermice se vor perfecționa tehnologiile de exploatare a surselor de ape geotermale, prin care se urmărește extragerea energiei geotermice primare și valorificarea în trepte a căldurii de origine geotermală. Se vor perfecționa, de asemenea, tehnologiile de captare și utilizare a energiei solare, realizarea de sisteme eficiente pentru transformarea la parametri ridicați a energiei solare în căldură inclusiv pentru conversia ei directă în energie electrică, elaborarea de noi soluții în domeniul construcțiilor și arhitecturii solare precum și tipizarea soluțiilor existente. De asemenea, se vor elabora soluții pentru construirea de echipamente de conversie a energiei vîntului, de putere mică, mijlocie și mare, pentru captarea și utilizarea energiei valurilor.

O atenție deosebită se va acorda cercetărilor privind transformarea pe cale biologică a bioxidului de carbon și a biomasei în combustibil. Se are în vedere construirea în fiecare județ a cîte unei instalații de producere a gazului combustibil de fermentație (biogaz) pentru transformarea deșeurilor agricole în gaze combustibile. Se vor perfecționa metodele de utilizare complexă (energetică și ca surse de materii prime) a deșeurilor menajere și vor fi amplificate cercetările pentru elaborarea de soluții tehnice în vederea obținerii hidrogenului din apă, a stocării, transportării și utilizării eficiente a acestuia.

Un rol însemnat în acoperirea necesităților energetice îl va avea **amenajarea potențialului hidroenergetic al țării** prin realizarea cu prioritate a unor sisteme complexe cu aplicații în energetică, irigații, piscicultură, transport, industrie, prevenirea inundațiilor și viiturilor. Prin aceasta, gradul de utilizare a potențialului hidroenergetic național va spori de la circa 30% în 1980 la 45% în anul 1985, la 65% în anul 1990 și la 100% în anul 2000. Un obiectiv important în acest domeniu îl constituie folosirea completă, pînă în anul 1990, a potențialului Dunării atît prin dezvoltarea colaborării cu țările riverane cit și prin construirea de hidrocentrale în zona românească.

În ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Programul energetic prevede, de asemenea, trecerea pe combustibil solid a centralelor care funcționează în prezent pe hidrocarburi precum și realizarea de noi centrale termoelectrice care vor funcționa pe lignit și șisturi bituminoase. Concomitent se va urmări mărirea coeficientului de extracție a țițeiului din zăcăminte de la 31,50% în 1979 la 37% în 1985 și la circa 40% în perioada 1990—2000, experimentându-se în acest scop metode termice de combustie subterană, de injecție cu abur și bioxid de carbon inclusiv procedee chimice și biologice. Se va urmări restrîngerea folosirii petrolului și gazelor în procesele de ardere în vederea sporirii utilizării lor ca materie primă pentru industria chimică.

Vor fi construite și primele centrale nucleare-electrice cu o putere instalată de 660 MWe în anul 1985, 3 960 MWe în anul 1990 și de circa 10 000 MWe în anul 2000. În acest scop se va urmări accelerarea procesului asimilării — într-o măsură tot mai mare pe bază de concepție proprie —, a fabricației echipamentelor, pregătirii combustibilului și producerii apei grele.

Un alt domeniu căruia îi revin sarcini importante pe linia gospodăririi și utilizării raționale a combustibilului și energiei este cel legat de îmbunătățirea organizării și funcționării sistemului electroenergetic. Cele mai importante sarcini sînt legate de optimizarea balanței combustibilului necesar funcționării sistemului, urmărindu-se reducerea producției de energie electrică pe hidrocarburi de la circa 40% în prezent la circa 20% în anul 1985 și 4—5% în anul 2000. Acest lucru va fi posibil ca urmare a creșterii potențialului hidroenergetic amenajat, a sporirii producției obținute din surse noi de energie și a intrării în funcțiune a centrelor nucleare-electrice — aceste resurse urmînd să asigure circa 25% din producția de energie electrică în 1985 și circa 51—52% în anul 1990.

Un alt element important avut în vedere este legat de îmbunătățirea structurii sistemului energetic, în funcție de localizarea zonelor cu resurse și a zonelor de consum, fapt care va crea noi posibilități de raționalizare a organizării rețelelor electrice de transport, de simplificare a structurii acestora și reducerea a distanțelor de transport. Tot pe această bază se vor crea condiții pentru funcționarea sistemului electroenergetic pe zone autonome. Se va urmări creșterea siguranței în funcționare a sistemului electroenergetic național prin utilizarea unor instalații și echipamente cu fiabilitate sporită pe întregul flux tehnologic de producere, transport și distribuție al energiei electrice; vor fi de asemenea inițiate măsuri pentru dotarea cu echipamente de protecție și automatizare ceea ce va permite conducerea operativă prin dispecer a sistemului cu ajutorul calculatoarelor de proces.

Conservarea energiei — factor de importanță fundamentală

ÎN ANSAMBLUL de măsuri adoptate la Congresul al XII-lea al partidului un loc important îl ocupă cele legate de utilizarea energiei în diversele ramuri ale economiei naționale și, în mod deosebit, în industrie. Obiectivul de bază îl constituie realizarea unor consumuri specifice de energie pe unitatea de produs redate, prin reproiectarea produselor și tehnologiilor învechite. În acest scop se vor întocmi bilanțuri energetice pe utilaje, instalații și întreprinderi, asigurându-se condițiile necesare pentru utilizarea eficientă a resurselor de energie primară, vor fi elaborate tehnologii integrate care să permită prelucrarea în trepte succesive a resurselor energetice rezultate din diferite faze, în scopul mării randamentului utilizării energiei.

Au fost concepute, totodată, măsuri specifice pentru fiecare din ramurile mari consumatoare de energie — cum sînt metalurgia, chimia, materialele de construcții. Astfel, în industria metalurgică se va urmări cu deosebire creșterea gradului de utilizare a căldurii în toate fazele proceselor tehnologice prin extinderea tehnologiilor de turnare continuă a oțelului, prin creșterea capacității medii a furnalelor și a gradului de utilizare a acestor capacități, prin intensificarea insuflării cu oxigen și asigurarea unei izolații termice sporite a cuptoarelor, prin utilizarea unor materiale termoizolante cu caracteristici de calitate tot mai ridicate. La rîndul său producerea oțelului trebuie orientată către procedeele moderne, care asigură consumuri energetice mai mici. Mari sarcini revin și metalurgiei neferoase, în deosebi în producerea aluminiului unde se înregistrează consu-

muri specifice mai mari decît în metalurgia feroasă. Importanța celor de mai sus rezultă clar dacă avem în vedere că prin procedeul de turnare continuă se obține o reducere a consumurilor specifice cu 80% la combustibili și cu 65% la energie electrică față de procedeul clasic de turnare.

O altă ramură industrială puternic dezvoltată în țara noastră și caracterizată prin consumuri energetice specifice mari pe unitatea de produs este chimia. Obținerea acetilenei, amoniacului, carburidului, îngrășămintelor chimice, a fibrelor și firelor sintetice cauciucului și maselor plastice poate avea loc prin diferite procedee dintre care unele antrenează consumuri specifice ridicate. În acest sens sînt edificatoare datele cuprinse în tabelul nr. 1 :

Tabelul nr. 1

Eficiența introducerii unor tehnologii moderne

Denumirea produsului	Tehnologie veche	Tehnologie modernă	Reducerea consumului de combustibil și energie în procedeul modern
Acetilena	Cracare cu arc electric sau din carbid	Oxidare parțială	25%
Amoniac anhidru	Udhe sau sybeta	Procedeu Kellog	20%
Țiței	Încălzire cu abur	Încălzire cu flacără directă	15%

dacă pentru obținerea amoniacului procedeul de tehnologie modernă ar fi aplicat la Combinatul de îngrășăminte chimice Făgăraș, la Combinatul de îngrășăminte chimice Tg. Mureș, și la Combinatul de îngrășăminte chimice Piatra Neamț, aceasta ar conduce la o economie anuală de 125 000 MWh, 100 000 MWh și respectiv 300 000 MWh. Un alt aspect deosebit de important în chimie este acela al existenței unor mari cantități de resurse energetice secundare — care la nivelul anului 1979 au fost de cca. 4,2 milioane t.c.c., cantități estimate a prezenta în viitor o tendință de creștere. Aceasta impune eforturi susținute în vederea recuperării și refolosirii acestor resurse, procese care conduc la însemnate economii de resurse energetice primare. În tabelul nr. 2 sînt prezentate rezultate obținute la cîteva combinat chimice în acest domeniu în anul 1979.

Tabelul nr. 2

Recuperarea energiei secundare

Combinatul	Denumirea resursei secundare	Total recuperări 1979 (t.c.c.)
Teleajen	Căldură gaze reziduale piroliză + căldura de reacție a oxizilor de carbon + căldura gazelor arse în cuptoare de furnol	151 580
Brazi	Gaze facă + căldură condens cauciuc + gaze reziduale etc.	86 200
Borzești	Gaze facă + căldură gaze arse + căldură motorină grea și solventare	385 695
Piatra Neamț	Gaze purje sinteză amoniac + fracții de oxizi de carbon	162 194
Slobozia	Căldura reacție amoniac + gaze purje amoniac + fracții de oxizi de carbon	129 574

În scopul utilizării superioare a energiei este necesar să se depună eforturi mai mari pentru producerea în cantități suficiente a echipamentelor corespunzătoare de către întreprinderile industriei constructoare de mașini. De altfel, întreprinderile industriei constructoare de mașini au sarcini ridicate atît din punct de vedere al producerii unor mașini și instalații caracterizate prin consumuri specifice mici de energie electrică cît și prin adoptarea unor procedee tehnologice moderne care să ducă la diminuarea consumului de energie electrică legate de însăși obținerea produselor ramurii.

O atenție sporită trebuie acordată creșterii randamentelor proceselor de ardere prin utilizarea la întreaga capacitate a cuptoarelor de încălzire, asimilarea de noi tipuri de cuptoare tehnologice pentru încălziri și tratamente termice.

Extinderea prelucrărilor moderne prin electroeroziune și acoperire electrostatică a suprafețelor, perfecționarea procedeelelor de sudură a metalelor, fabricarea turbocompresoarelor, realizarea de blocuri energetice cu generatoare magnetohidrodinamice, a unor cazane, pe cărbune cu randamente și cu siguranță în funcționare sporită, reprezintă cîteva importante de economisire a energiei. O cale la fel de însemnată o reprezintă construirea și dotarea tuturor întreprinderilor cu limitatoare de sarcină la mersul în gol pentru fiecare utilaj.

Trebuie arătat că o ramură industrială ale cărei produse sînt caracterizate prin consumuri specifice de energie ridicate este cea a materialelor de construcții și lemnului. Extinderea tehnologiilor moderne în acest domeniu este foarte importantă dacă se ține seama de ritmul de dezvoltare al construcțiilor care solicită un volum tot mai mare din produsele acestei ramuri. În mod deosebit obținerea cimentului prin procedeul uscat conduce la economii de energie de cca 25%, față de procedeul normal.

*) Acest procedeu, aplicat numai în cazul Combinatului Siderurgic Galați, conduce la o economie anuală (tce) de sute de mii de tone de combustibil convențional și la o apropiere de nivelul de consum energetic atins de țările avansate (la oțelul produs pe această cale). Introducerea unor tehnologii moderne cum ar fi procedeul de stingere uscată a coșului la Combinatul Siderurgic Hunedoara și la întreprinderea „Victoria — Călan” pot aduce economii de ordinul de 20% tce pe an, iar utilizarea unor materiale refractare cu caracteristici superioare poate aduce economii estimate la ordinul zecilor de mii de tce anual.

În ajutorul celor ce studiază în învățământul politico-ideologic

Utilizarea tufurilor vulcanice, a rocilor ușoare, a blocurilor de zidărie din zgură sau cenușe de termocentrale sînt tot atîtea căi de reducere a consumului de energie electrică prin înlocuirea materialelor energointensive. În **transporturi** se impun măsuri pentru organizarea optimă a fluxurilor de transport, folosirea integrală a capacității mijloacelor de transport, introducerea unor procedee moderne ca transportul gravitațional, amenajarea căilor fluviale interne etc. Și în **agricultură** care este caracterizată prin procese tehnologice ce necesită puteri mici, se pot reduce consumurile energetice prin utilizarea eficientă a surselor noi de energie, ca cea solară, eoliană și îndeosebi biogazul, care poate fi produs prin prelucrarea unor reziduuri ale proceselor ce au loc în agricultură. În domeniul **construcțiilor** vor trebui adoptate soluții constructive care să permită utilizarea mai deplină a luminii și căldurii solare, precum și a unor materiale izolante termice cu caracteristici îmbunătățite.

ÎN **VEDEREA REALIZĂRII** prevederilor Programului-directivă în domeniul energiei, sarcini importante revin atît organelor centrale de sinteză cît și fiecărei întreprinderi în parte, iar în cadrul fiecăreia organizațiilor de partid respec-

tive. Așa cum se subliniază în documentele de partid acestea sînt chemate să desfășoare o cuprinzătoare și intensă muncă politică și organizatorică, care să mobilizeze cu deosebire oamenii muncii din industria carboniferă și petrolieră, din ramura energiei electrice precum și din toate celelalte ramuri ale economiei naționale la îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le revin; organizațiile de partid, împreună cu colectivele de ingineri și specialiști, au îndatorirea să evidențieze toate posibilitățile concrete existente în fiecare județ, în fiecare întreprindere în vederea obținerii și generalizării unor soluții tot mai economice. Printr-o intensă muncă politico-educativă, analizînd sistematic modul cum sînt îndeplinite planurile de măsuri privind consumurile de combustibil și energie, organizațiile de partid trebuie să **înrădăcineze adînc în conștiința fiecărui om ideea că problema economiei energiei are o importanță vitală pentru îndeplinirea prevederilor Congresului al XII-lea al P.C.R.**, pentru continua propagare a națiunii noastre socialiste.

dr. ing. Emil COSTIN

Posibilități și căi de creștere a producției de pește în apele interioare

(Urmare din pag. 21)

peștelui prin combaterea vegetației dure și a zonelor de plaur plutitor; în același timp este necesar să se asigure toate celelalte condiții necesare, respectiv puietul, reproducătorii, furajele, precum și cadre, să fie stabilită mărimea optimă a eleșteelor cît și normele unitare de structură pentru unitățile piscicole. Totodată, o importanță deosebită ar avea revizuirea și definitivarea tehnologiilor și a normativelor pentru producerea puietului, iernatul peștelui, transportul în stare vie și proaspătă, creșterea peștelui de consum în diferite sisteme, pe specii și vârste, furaje, administrarea de îngrășăminte și amendamente. Crearea condițiilor pentru a ajunge cît mai curînd posibil la o populație a heleșteelor de creștere vara II-a cu 8 000 și chiar 10 000 de exemplare la hectar pentru a putea realiza o producție constantă de minimum 2 000 kg. pește la hectar. Pentru realizarea acestui deziderat se poate acționa în vederea adaptării unor tehnologii moderne la condițiile deltei, respectiv: baza producției de puiet de crap să o constituie reproducerea dirijată în bazine de reproducere, reproducerea artificială a acestei specii urmînd să fie efectuată, în paralel, pentru completare și ca „tampon” în situațiile în care intemperiile împiedică desfășurarea normală a reproducerii naturale în bazine; amplasarea stațiilor de reproducere artificială sau a bazinelor de reproducere la surse de ape convenabile, mai ales din punct de vedere al oxigenului, Ph-ului și salinității și folosirea heleșteelor de predezvoltare cu o suprafață redusă, deoarece în Lunca și Delta Dunării numărul dăunătorilor este foarte mare și se pune acut problema supravegherii puietului, mai ales în primele sale etape de dezvoltare; efectuarea obligatorie a analizelor chimice — apă, sol, pentru fiecare unitate și bazin în parte, care să decidă asupra utilizării îngrășămintelor, concomitent cu intensificarea cercetărilor privind aplicarea îngrășămintelor în unitățile piscicole; utilizarea hranei artificiale, hrana proteică — făina de pește și șroturile de scia — care să fie distribuită în cît mai multe puncte ale bazinelor și, desigur, asigurarea și pregătirea cadrelor.

În crescătorile piscicole trebuie acționat mai intens pentru creșterea aportului hranei naturale în vederea reducerii consumului de furaje, valorificarea principalelor nivele trofice, prin extinderea speciilor fitofage și planctonofage, aclimatizarea unor noi specii de pește cu un ritm mai mare de creștere, în scopul valorificării resurselor de hrană neconsumate de peștii autohtoni. Totodată, trebuie elaborat programul de ameliorare și selecție în piscicultură, pentru toate speciile de cultură pe principalele zone geografice. Creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor cere să se asigure agregatele complexe, necesare distribuirii îngrășămintelor chimice și furajării crapului, la toate heleșteele mai mari de 100 ha. Pentru mecanizarea transportului intern, practic în toate unitățile piscicole poate fi folosit tractorul U 445 pe pneuri de joasă presiune, în curs de asimilare, care poate asigura întreaga gamă de lucrări de la amenajările piscicole — transportul îngrășămintelor chimice și organice, al amendamentelor, furajelor, precum și a producției de pește. Pentru combaterea vegetației dure din amenajările piscicole, pînă la asimilarea în țară, este necesar să se importe anual între 120—150 tone Omnidel.

În scopul protecției fondului piscicol din complexul lagunar Razelm—Sinœ se consideră necesar să se studieze și să se realizeze un sistem de construcții hidrotehnice care să permită ca peștele din Dunăre să migreze în complex și să nu mai poată evada prin cele 3 canale de alimentare în Marea Neagră unde se pierde prin asfixiere în apa sărată a mării. Totodată, ar fi utilă elaborarea unui regulament pentru folosința mixtă — piscicolă și irigații — a apelor complexului, precum și construirea unui sistem tehnic adecvat, astfel ca stațiile de pompare să nu mai absoarbă și să refuleze pe cîmp peștele și celelalte viețuitoare acvatice din complex. Nu sînt de neglijat nici măsurile ce trebuie luate pentru organizarea activității de piscicultură prin transformarea celor 3 unități în întreprinderi cu personalitate juridică, asigurarea personalului tehnico-economic, în special prin stabilirea unui sistem de retribuție diferențiat față de unitățile similare din țară, pentru această categorie de personal, precum și pentru personalul care lucrează la producerea puietului.

În același timp, activitatea de cercetare, în conformitate cu prevederile Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000, trebuie intensificată în direcția găsirii metodelor de ameliorare a solului, selecției speciilor autohtone și aclimatizarea de noi specii, utilizarea apei industriale în producerea intensivă a puietului, reducerea consumurilor specifice de furaje, valorificarea hranei naturale în zonele rămase în regim liber de inundație existente în Lunca și Delta Dunării, elaborarea de sisteme intensive și superintensive de acvacultură.

Înlăturarea cauzelor care au condus la nerealizarea parametrilor proiectați în pepinierile și crescătorile piscicole este condiția hotărîtoare pentru sporirea producției de pește și creșterea eficienței acestei activități în cadrul județului Tulcea, pentru valorificarea investițiilor considerabile efectuate în acest sector. În același timp considerăm că unele deficiențe constatate se întîlnesc și în alte județe ale țării și că experiența acumulată de județul Tulcea le poate fi de asemenea utilă pentru a le înlătura. Se vor crea astfel condițiile necesare pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite în Programul-directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—1985, în care se prevede ca fiecare județ să-și asigure amenajări piscicole pentru aprovizionarea proprie și livrări la fondul central.

1. Dumitru Bogatu — Necesitatea adoptării tehnologiilor moderne la condițiile Deltei Dunării pentru sporirea producției de puiet — punctul de plecare esențial în creșterea cantităților de pește de consum în bunurile amenajate, C.J.C.M.A.E.S. Tulcea — 1976, p. 35—39.

2. Octavia Gheracopol — Intervenție la simpozionul științific „Dezvoltarea pescuitului și pisciculturii în Delta Dunării și complexul lagunar Razelm — Sinœ”, C.J.C.M.A.E.S. Tulcea — 1976, p. 66—68.

3. Gheorghe Manea — Piscicultura: cerințe stringente ale unei importante ramuri economice, Era Socialistă nr. 18, 1974, p. 38—41.

4. Ion Munteanu — Considerațiuni privind structura pe specii a actualei faune piscicole din bunurile rămase în regim liber de inundație din Delta Dunării. Comunicare prezentată la Sesiunea de rapoarte științifice a Institutului de cercetări și proiectări Delta Dunării Tulcea — 5 mai 1977 — lucrare sub tipar.

5. Marin Nițu — Unele considerațiuni privind dezvoltarea pescuitului și pisciculturii pe plan mondial și în Republica Socialistă România, C.J.C.M.A.E.S. Tulcea — 1976, p. 8—16.

6. Marin Nițu — Pescuitul mondial: niveluri, perspective. Revista Economică nr. 47 1976, p. 27—28.

Cea de-a treia conferință generală a O.N.U.D.I.

INDUSTRIALIZAREA — OBIECTIV PRIORITAR AL ZILELOR NOASTRE

CEA de-a treia conferință generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială, care și-a început la 21 ianuarie lucrările la Delhi, a fost convocată de Adunarea Generală a O.N.U. în baza Declarației și Planului de acțiune al precedentei conferințe generale, de la Lima, care prevăd consultări periodice la nivel ridicat asupra industrializării țărilor în curs de dezvoltare.

Actuala reuniune din capitala Indiei — prima de după transformarea O.N.U.D.I. în agenție specializată a Organizației Națiunilor Unite — la care participă peste 3 000 de delegați din 140 de țări ale lumii, inclusiv din România, are ca puncte principale pe ordinea de zi examinarea și evaluarea situației industriei în lume și în principal a industrializării țărilor în curs de dezvoltare, precum și elaborarea strategiei de intensificare a industrializării, ca element esențial al dezvoltării economico-sociale în deceniul care urmează și dincolo de el.

Experiența istorică demonstrează că lichidarea subdezvoltării și accelerarea dezvoltării economice și sociale a țărilor rămase în urmă sînt de neconceput în afara industrializării, astfel încît restructurarea economiei mondiale presupune ca o condiție sine qua non restructurarea industriei mondiale. Alături de strategii naționale ale industrializării adecvate mării diversități de condiții existente în țările în curs de dezvoltare, ca factor prioritar care să mobilizeze în mod eficient toate resursele lor materiale și umane, această restructurare presupune în mod necesar și un amplu efort colectiv în direcția instaurării unei noi ordini economice intenționale, ca premisă a lichidării împărțirii lumii în țări bogate și sărace, în țări producătoare și exportatoare de produse industriale și țări producătoare și exportatoare de materii prime.

După cum relevă un voluminos studiu elaborat recent de O.N.U.D.I. în vederea actualei conferințe generale, înlăturarea — prin acțiunea concertată a tuturor statelor — a mecanismelor care contribuie la perpetuarea pe plan internațional a actualelor relații economice de inechitate și dependență este cu atât mai necesară cu cît, chiar în ipoteza cea mai optimistă, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în producția mondială a industriei prelucrătoare, de circa 9% în prezent, nu ar depăși — în absența unor măsuri speciale — 13% în anul 2000, respectiv puțin peste jumătate din obiectivul de 25%, fixat în 1975 în Declarația de la Lima.

În perioada 1960—1975 ritmul mediu anual de creștere a producției industriei prelucrătoare pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare a fost de 7,4%,

mai redus decît cel înregistrat de țările socialiste (8,6%) dar mai rapid decît cel înregistrat în același interval în țările capitaliste dezvoltate (5,2%). Totuși, ponderea grupului țărilor în curs de dezvoltare în producția mondială a industriei prelucrătoare nu a sporit decît marginal. În plus, această medie maschează ritmul sensibil mai lent de dezvoltare a industriei prelucrătoare înregistrat de țările cele mai sărace, cu un produs național brut pe locuitor de sub 265 dolari, țări în care trăiește peste 56% din populația țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare pentru care O.N.U.D.I. a dispus de date (vezi tabelul nr. 1). Ace-

dustriei lor prelucrătoare în general, ci și o accelerare substanțială a dezvoltării ramurii amintite în țările astăzi cel mai puțin avansate.

Considerată în studiul citat al O.N.U.D.I. drept ipoteza cea mai pesimistă privind evoluțiile posibile pînă în anul 2000, menținerea neschimbată a ritmului de creștere a producției industriei prelucrătoare înregistrat de ansamblul țărilor în curs de dezvoltare în perioada 1960—1975 s-ar traduce printr-o agravare a dezechilibrelor actuale din repartitia geografică a producției industriei mondiale. Ținînd seama și de ritmul mai rapid al creșterii demo-

Tabelul nr. 1
Creșterea producției industriei prelucrătoare în 85 de țări în curs de dezvoltare, pe grupe de venituri, 1960—1975

Grupa de venituri (P.N.B. pe locuitor, în dolari din 1975)	Ritmul mediu anual de creștere a producției industriei prelucrătoare (în %)	Populația fiecărui grup de țări în 1975 (în %)	Numărul țărilor din fiecare grup
Sub 265	5,2	56,7	26
265—520	7,1	16,4	21
521—1 075	8,6	17,3	21
1 076—2 000	7,3	7,9	10
Peste 2 000	8,3	1,6	7

Sursa : L'industrie dans le monde depuis 1960 : progrès et perspectives. O.N.U.D.I. Doc. ID/Conf. 4/2, 1978, p. 44.

leași disparități sînt scoase în evidență și de faptul că 44% din sporul producției industriei prelucrătoare pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare în in-

grafice din țările în curs de dezvoltare, decalajele referitoare la producția pe locuitor nu ar face decît să se adîncească (vezi tabelul nr. 2). În mod deosebit

Tabelul nr. 2
Prognoza unor indicatori pe locuitor în anul 2000 în ipoteza menținerii ritmurilor anterioare (A) și în cea presupusă de Declarația de la Lima (B) (în dolari din 1970)

	Produsul intern brut		Producția industriei prelucrătoare			
	1975	2000	1975	2000		
	A	B	A	B		
Țări dezvoltate	2 671	8 581	6 773	861	2 919	2 392
Țări în curs de dezvoltare	266	738	1 170	51	196	345
— Africa	183	315	503	24	51	101
— Asia de Sud și de Est	150	549	865	25	124	222
— America Latină	675	1 595	2 540	161	548	944
— Asia de West	509	1 661	2 624	80	341	591

Sursa : O.N.U.D.I. Doc. ID/Conf. 4/2, 1978, p. 63.

tervalul 1966—1975 a fost obținut în numai trei țări (Brazilia, Mexic și Argentina).

Această scurtă retrospectivă relevă că o îmbunătățire reală a locului țărilor în curs de dezvoltare în producția industrială mondială presupune nu numai o expansiune mai susținută a in-

reține atenția nivelul mediu foarte scăzut nu numai relativ, dar și absolut, care ar urma să fie obținut pe continentul african.

Realizarea obiectivului fixat la Lima, la precedenta conferință generală a O.N.U.D.I., ar presupune obținerea pînă

DEZBATERI INTERNAȚIONALE PE MARGINEA TEHNOLOGIILOR ADECVATE

în anul 2000, pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, a unui ritm mediu anual de creștere de 10,5% în cazul producției industriale prelucrătoare și de 8,8% în cel al produsului intern brut. Până acum niciuna din aceste două premise ale realizării obiectivului amintit nu s-a materializat: în cei aproape cinci ani care au trecut de la adoptarea acestui obiectiv, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în producția industrială mondială a sporit imperceptibil, cu numai 0,4 puncte procentuale, la cauzele mai vechi de ordin economic și social ale ritmurilor lente de dezvoltare adăugându-se în ultimii ani și dificultățile legate de criza energetică ce se manifestă pe plan mondial.

Atrăgând atenția asupra interesului comun al tuturor țărilor — care decurge din interdependențele crescânde din economia mondială — în diminuarea și lichidarea în perspectivă a decalajelor menționate, prin accelerarea industrializării țărilor în curs de dezvoltare ca o condiție hotărâtoare a progresului economic și social, O.N.U.D.I. a supus dezbaterilor actualei conferințe generale un document intitulat „Industria la orizontul anului 2000 — noi perspective”. În acest document se preconizează noi inițiative în direcția intensificării cooperării internaționale ca factor important al instaurării unei noi ordini economice mondiale. Aceste propuneri vizează, între altele, perfecționarea cadrului juridic al cooperării internaționale în domeniul industrial, utilizarea mai largă a acordurilor interguvernamentale, sporirea resurselor și îmbunătățirea mecanismelor de finanțare a procesului de industrializare, diversificarea formelor de cooperare inclusiv prin promovarea investițiilor pe termen lung legate de acorduri de troc sau de rambursare în produse ca mijloc de construire a unor capacități de producție industrială în țările în curs de dezvoltare, întărirea potențialului propriu de cercetare-dezvoltare și facilitarea accesului țărilor mai puțin avansate la cuceririle științei și tehnologiei moderne, lărgirea accesului produselor industriale ale țărilor în curs de dezvoltare pe piețele țărilor dezvoltate.

În lumina propriei sale experiențe România socialistă, ea însăși țară în curs de dezvoltare, consideră industrializarea drept o componentă esențială a unei noi ordini economice internaționale, menită să permită lichidarea subdezvoltării, să asigure stabilitatea economiei mondiale și progresul general al umanității. Așa cum releva tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul Frontului Democrației și Unității Socialiste, „În condițiile interdependențelor tot mai strinse ce caracterizează evoluția contemporană, lichidarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice internaționale, bazate pe egalitate și avantaj reciproc, care să ducă la progresul mai rapid al țărilor rămase în urmă, corespund intereselor tuturor popoarelor, dar corespund, totodată, și dezvoltării generale a economiei, inclusiv a țărilor dezvoltate, cauzei promovării politicii de destindere și colaborare în întreaga lume”.

Încă din primele zile, dezbaterile de la Delhi au pus în evidență aprecierea că țările participante trebuie să manifeste voința politică de a adopta angajamente concrete în vederea accelerării industrializării, ca una din cerințele majore ale contemporaneității.

Dinu DRAGOMIRESCU

CONCEPȚIA României, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la rolul științei și tehnicii în accelerarea dezvoltării, la accesul liber, fără discriminări sau bariere, al tuturor statelor la cuceririle științei și tehnicii contemporane și respectiv la transferul de tehnologie ca parte integrantă a noii ordini economice internaționale se înscrie pregnant ca o contribuție teoretică și politică originală, larg apreciată, la dezvoltarea doctrinei relațiilor economice internaționale.

Datorită importanței sale deosebite pentru țările în curs de dezvoltare în procesul lichidării subdezvoltării, transferul internațional de tehnologie a devenit, în ultimul deceniu și jumătate, unul din subiectele cele mai abordate în dezbaterile pe plan internațional, aflându-se și pe agenda celei de-a treia Conferințe generale a O.N.U.D.I., care a început luni la Delhi.

Un merit important în aducerea pe primul plan al interesului internațional a acestei probleme revine țării noastre care, prin propunerea ei la cea de-a XXV-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. din 1970 prezentată de președintele Nicolae Ceaușescu, a dinamizat activitatea întreprinsă de organizația mondială pentru a pune larg știința și tehnica la baza progresului tuturor statelor lumii și în primul rând al țărilor în curs de dezvoltare. Propunerea românească de atunci, intitulată „Rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea întăririi cooperării economice și tehnico-științifice între state” a fost urmată de alte inițiative valoroase și apreciate cu ocazia reuniunii regionale europene pentru știință și tehnologie, care s-a ținut la București în 1978 și a reuniunii ministeriale a Grupului celor 77 din 1979, tot de la București, pentru definitivarea poziției țărilor în curs de dezvoltare la Conferința Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în folosul dezvoltării de la Viena, din același an, conferință care reprezintă și ea materializarea unei propuneri și inițiative românești.

Dacă totuși despre transferul de tehnologie se vorbește de aproape două decenii, dezbaterile cu privire la tehnologiile adecvate sînt de dată mult mai recentă. Cu toate acestea asupra tehnologiilor adecvate s-a elaborat deja o întreagă literatură, conceptul

făcîndu-și apariția și în revendicările oficiale ale țărilor în curs de dezvoltare, ca și în documente ale O.N.U. și ale instituțiilor sale specializate.

Fără a face un istoric al oficializării unei asemenea cerințe, este necesar să ne oprim la câteva momente. În Declarația și Programul de acțiune pentru instaurarea noii ordini economice internaționale, adoptate de sesiunea a VI-a extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. din 1974, se menționează că trebuie făcute eforturi pentru a se crea cele mai bune condiții de acces la tehnici moderne, dar adaptate la condițiile economice, sociale și ecologice specifice ale țărilor în curs de dezvoltare, la stadiile de dezvoltare ale acestora, astfel încît să asigure valorificarea eficientă a resurselor lor materiale și umane.

Raportul celei de-a doua Conferințe generale a O.N.U.D.I. de la Lima din 1975 menționează direct că este necesar „...a se stabili de urgență un program concret și concertat de acțiuni vizînd să promoveze punerea la punct a transferului și întrebuițarea de tehnici industriale adecvate la intențiile țărilor în curs de dezvoltare, răspunzînd înainte de toate nevoilor ramurilor industriale determinate de condițiile sociale...”¹⁾

Conferința mondială a muncii din 1976, organizată de Organizația internațională a muncii (O.I.M.), s-a pronunțat de asemenea în favoarea „tehnologiilor adecvate”, avînd în vedere rezolvarea problemelor economico-sociale ale țărilor în curs de dezvoltare. La Conferința Națiunilor Unite pentru cooperare tehnică între țările în curs de dezvoltare, organizată de P.N.U.D. la Buenos Aires în vara anului 1978, au fost prezentate cazuri și studii de caz din țări în curs de dezvoltare care au cooperat sau ar putea să coopereze în diferite domenii: industrie, agricultură, energie, valorificarea unor resurse naturale, acțiuni în domeniul social-economic, pe baza unor tehnologii adecvate nevoilor lor.

Programul de la Arusha adoptat în 1979 de țările membre ale Grupului celor 77, ale cărui idei principale au stat la baza dezbaterilor de la cea de a V-a Conferință a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare, de la Manila, face de asemenea din tehnologiile adecvate o problemă fundamentală a

¹⁾ O.N.U.D.I. Raportul celei de-a doua Conferințe generale, I.D./Conf. 3/31, 1975, p. 90

ECONOMIE MONDIALĂ

transferului internațional de tehnologie către țările în curs de dezvoltare.

Opțiunea pentru o tehnologie adecvată este rezultatul unor experiențe negative ale țărilor în curs de dezvoltare legate de importul unor tehnologii nepotrivite economiilor lor, unele din ele generând un adevărat „colonialism tehnologic“.

Trecerea la tehnologii adecvate în cadrul transferului internațional de tehnologie nu reprezintă însă, după cum vom vedea, o respingere a tehnologiei înaintate, ci o schimbare de optică, o abordare mai complexă a tehnicii și a transferului de tehnologie. Englezul E.F. Schumacher, în cartea sa devenită celebră „Small is Beautiful“, pledează pentru o tehnologie „cu față umană“, superioară tehnologiilor primitive, dar totuși simplă, mai puțin scumpă și mai liberă decât supertehnologiile statelor dezvoltate¹⁾. La rândul său, primul ministru al Jamaicai, Michael Manley, subliniază că tendința de a importa tehnologii care necesită foarte mult capital condamnă țările în curs de dezvoltare la cheltuieli foarte mari și în fond prezintă cele mai mari avantaje pentru țările dezvoltate. El apreciază că trebuie realizat un echilibru între echipamentul modern, acolo unde este necesar și utilizarea maximă a forței de muncă; el subliniază totodată că trebuie găsită acea sinteză tehnologică, care să fie proprie țărilor în curs de dezvoltare²⁾.

Analiza tipurilor cele mai potrivite de tehnologii pentru țările în curs de dezvoltare scoate în evidență o serie de carențe ale transferului de tehnologii superavansate din țările capitaliste dezvoltate, care justifică aprecierile anterioare: costuri foarte ridicate în valută, limitări impuse prin clauze contractuale care duc la colonialism tehnologic (restricții la export, cantitative, geografice, o dependență față de furnizor pentru piese etc.), construirea de întreprinderi cu tehnici și tehnologii în conformitate mai curând cu interesele societăților transnaționale, puternice efecte poluante asupra mediului natural etc.

După cum se observă, problema tehnologiei adecvate se pune în țările în curs de dezvoltare în strânsă legătură cu nevoile lor social-economice. Așa de pildă, în India numeroși experți sînt de părere că pentru țara lor cea mai potrivită tehnică este aceea care creează mai multe locuri de muncă, avînd în vedere că rata creșterii demografice, de 2% pe an, înseamnă o creștere anuală a populației de aproape 13 milioane de oameni. De altfel, India numără în prezent 14 milioane de șomeri, iar numeroase cadre calificate emigrează în căutare de lucru. Un studiu elaborat în India conchide că cu aceeași investiție cu care s-ar construi o singură întreprindere cu o producție de 12 000 t de zahăr anual și care ar folosi 900 de oameni s-ar putea construi 47 mici întreprinderi care să producă 30 000 t zahăr și să ocupe 10 000 per-

¹⁾ E. F. Schumacher, *Small is Beautiful, Economics as if People Mattered*, Harper and Row, New York, San Francisco, Evanston, Londra, 1973.

²⁾ Michael Manley, *The Politics of Change, A Jamaican Testament*, Kingston, 1976.

³⁾ Vezi, de exemplu, „La technologie simple pour familles rurales“, apărut în UNICEF News, nr. 90.

● Industrializarea țărilor sărace trebuie să țină seama de particularitățile specifice ale fiecăreia dintre ele. India — care a susținut acest concept la actuala conferință generală a O.N.U.D.I. — îl aplică în mod concret în orientarea strategiei sale de dezvoltare. Nivelul înalt atins în diferite domenii ale concepției tehnologice este orientat spre rezolvări corespunzînd posibilităților economice reale. De pildă, a fost pusă la punct o tehnologie simplă ce permite instalarea de mici fabrici de zahăr artizanale la sate. Întrucît tracțiunea animală reprezintă o putere mecanică disponibilă de circa 30 mii MW (față de 26 mii MW putere instalată în producția de energie electrică) se studiază soluții pentru folosirea ei mai eficientă prin noi sisteme de atelaje, folosirea rulmenților cu bile etc. Problema unor tehnologii „alternative“, adecvate tradițiilor și condițiilor actuale ale țărilor în curs de dezvoltare, a fost dezbătută insistent și la un forum internațional pe această temă, desfășurat în august 1979 la Viena, din inițiativa unor organizații neguvernamentale.

soane. Pentru o țară ca India, afirmă experții citați, tehnologia adecvată este aceea care creează cît mai multe locuri de muncă, reduce importul, folosește resursele naturale ale țării, consumînd în același timp puțină energie.

În privința definiției tehnologiilor adecvate, ca o condiție primordială a identificării lor, în literatură există o diversitate de opinii. În lumina mai multora dintre acestea, criteriile de definire a tehnologiilor adecvate ar fi următoarele: să solicite investiții limitate în funcție de veniturile locale; să folosească mai multă forță de muncă; să declanșeze variate inițiative locale și în general să valorifice materia primă locală: să fie compatibile cu tradițiile locale; să nu solicite o infrastructură complicată; să presupună utilaje ușor de utilizat și de întreținut; să îmbunătățească tehnicile existente pentru a contribui la creșterea productivității muncii; să contribuie la creșterea gradului de calificare a oamenilor de pe plan local etc.

Pe baza criteriilor enumerate s-ar putea defini tehnologiile adecvate ca un ansamblu de tehnici și tehnologii specifice diferitelor țări în curs de dezvoltare, corespunzînd condițiilor lor naturale, economice și social-politice, și care evoluează potrivit etapelor de dezvoltare ale țărilor respective. Trebuie precizat însă că tehnologiile adecvate nu înseamnă tehnici depășite din țările dezvoltate, dar noi pentru țările în curs de dezvoltare; ele presupun o sinteză între tehnici tradiționale locale și tehnologii noi și care se perfecționează pe măsură ce aceste țări trec de la o etapă la alta de dezvoltare. Opiniile pentru o astfel de înțelegere nu se pare nepotrivit termenul de tehnologii intermediare, cu care uneori se operează în definirea și analiza tehnologiilor necesare țărilor în curs de dezvoltare.

Trecînd peste definiția tehnologiei adecvate, care, desigur, cu timpul, își va găsi formularea cea mai potrivită, interesante sînt căutările pe plan regional și subregional pentru a identifica domeniile și formele concrete ale acestui tip de tehnologie, ca și preocupările unor organisme internaționale, inclusiv din sistemul O.N.U., cum ar fi P.N.U.D., U.N.I.C.E.F. și altele, mai ales pentru domeniul agricol³⁾. Dezbaterile internaționale cu privire la „tehnologiile adecvate“ scot în evidență că a trecut timpul — nu prea îndepărtat — cînd acest concept era suspectat că ar putea antrenă industriile pe o cale secundară.

Natura tehnologiilor adecvate mai impune totodată unele aprecieri:

a) dacă nu poate fi pusă la îndoială necesitatea tehnologiilor adecvate, sînt necesare acțiuni concrete de creare și dezvoltare a cercetării științifice și tehnologice proprii, fiecare țară fiind cea mai în măsură să-și cunoască specificul, să creeze acea sinteză proprie de tehnologii, să adapteze tehnologiile moderne la condițiile concrete;

b) tehnologiile adecvate nu se substituie tehnicilor de vîrf, ci se aplică sectorial în domenii unde se prețuie cel mai bine. Există însă și unele ramuri și subramuri noi sau unele produse care prin natura lor nu pot fi realizate prin „tehnologii adecvate“ și care de la bun început se recomandă să se bazeze pe tehnologii de vîrf: siderurgia, căile ferate și telecomunicațiile, informatica, petrochimia, producția unor componente electrotehnice și electronice etc.;

c) din actualele dezbateri internaționale pe tema tehnologiilor adecvate nu se pare că se desprinde și pentru industria noastră sugestia de a proiecta și a realiza și unele tehnologii mai simple, solicitate de țările în curs de dezvoltare, adaptabile specificului diferitelor țări sau grupuri de țări;

d) de asemenea, societățile mixte de producție create de țara noastră în unele țări în curs de dezvoltare ar putea, pe lângă scopul principal pentru care au fost create, să efectueze și unele studii privind crearea de tehnologii adecvate pe plan local, informînd industria noastră pentru a le produce și comercializa;

e) tehnologiile adecvate presupun cooperarea între țările în curs de dezvoltare, așa cum o cere Programul de la Arusha (1979) — biziunea pe forțele colective proprii — în vederea dezvoltării unei industrii proprii constructoare de mașini, necesară pentru crearea de noi tehnologii adecvate, ca și cooperarea în același scop cu țările avansate, pe baze noi, echitabile.

În concluzie, se poate afirma că, desi aspectele lor sînt multiple, iar cercetările sînt încă la început, tehnologiile adecvate pot juca un rol important în modificarea actualei diviziuni mondiale a muncii, pe calea înfăptuirii Programului de acțiune de la Lima privind majorarea ponderii țărilor în curs de dezvoltare în industria mondială.

lector dr. Virgil GHEORGHIA
A.S.E.

TENDINȚE-CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna decembrie 1979

OSCILAȚIILE înregistrate în evoluția prețurilor din luna decembrie, reflectând în special instabilitatea cursurilor valutare și mai puțin tendința cererii care a slăbit pe măsura apropierii sărbătorilor de iarnă, s-au soldat pe ansamblu cu o creștere a prețurilor la majoritatea produselor de bază. Astfel, potrivit indicelui sintetic I.E.M., prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de import-export al R. S. România au crescut în decembrie 1979 cu 2,2%.

La grupa produse alimentare (+1,4%) această creștere a fost influențată în special de majorarea prețurilor la zahăr și produse tropicale (+5,8%), majorare datorată interesului sporit de achiziționare de zahăr manifestat de Iran, Siria și U.R.S.S., iar la cacao, de condițiile meteorologice nefavorabile în zonele de cultură din Brazilia și de absența, în continuare, de pe piață a Republicii Coasta de Fildeș. Creșterea s-au mai semnalat la animale, carne și produse animaliere (+1,5%) și cereale (+1,3%). La seminte oleaginoase, produse derivate, prețurile au scăzut (-2,5%) față de luna precedentă, ca urmare a interesului scăzut de cumpărare manifestat de firmele comerciale.

Creșterea prețurilor la combustibili (+2,5%) a fost determinată de majorarea prețurilor la țiței (+5%) și la produse petroliere (+2%), deși la produse petroliere volumul tranzacțiilor efective a fost limitat. Creșterea cu 2,5% a prețurilor la cărbuni și cocs a fost determinată de scăderea cursului dolarului S.U.A.

La materii prime industriale (+2,3%) s-au înregistrat creșteri la toate produsele, mai importante fiind la cauciuc (+2,8%), datorate sporirii

INDICII GENERALI I.E.M. - 1970=100

Categoria de produse	Anul	Indicii anului	Nov.	Dec.
INDICE GENERAL	1977	230,1	227,1	231,0
	1978	247,7(a)	273,1	272,6
	1979	338,4(a)	370,6	378,8
1. Produse alimentare	1977	180,7	176,5	179,9
	1978	191,5	202,1	202,4
	1979	223,2(a)	239,5	242,9
- cereale	1977	161,6	167,0	166,9
	1978	187,7	203,4	200,1
	1979	231,1	245,4	248,7
- seminte oleag. prod. deriv. grăm. anim. și veg.	1977	189,1	167,1	173,3
	1978	201,6	216,8	221,0
	1979	237,6(a)	228,4	224,7
- anim., carne și produse animaliere	1977	158,7	163,1	171,3
	1978	175,5	181,2	185,1
	1979	200,1(a)	215,9	219,1
- zahăr și produse tropicale	1977	263,3	240,0	238,1
	1978	228,8	233,9	230,3
	1979	250,0	310,4	328,5
2. Combustibili	1977	398,4	403,1	410,4
	1978	442,2(a)	498,3	491,0
	1979	758,2(a)	850,7	902,6
- cărbuni și cocs	1977	289,1	300,1	312,6
	1978	356,2	375,8	380,4
	1979	405,2	430,2	440,0
- țiței	1977	553,9	557,2	557,0
	1978	548,0	547,0	567,4
	1979	829,9	1024,9	1076,6
- produse petroliere	1977	439,1	438,7	444,1
	1978	479,6	589,0	567,4
	1979	1045,6	1221,3	1294,1
3. Materii prime industriale	1977	199,2	194,3	197,4
	1978	211,7	233,2	234,5
	1979	258,3(a)	270,1	276,2
- minereuri	1977	149,4	146,1	147,9
	1978	137,1	145,8	145,8
	1979	155,9(a)	165,9	168,2
- metale	1977	192,1	190,1	193,0
	1978	202,1	226,2	228,7
	1979	251,1(a)	260,6	266,9
- cauciuc	1977	231,0	242,7	235,0
	1978	279,2	322,9	305,4
	1979	357,9	370,1	380,3
- lemn și produse din lemn	1977	227,9	230,3	233,8
	1978	249,9	267,2	269,4
	1979	304,0	335,1	342,2
- fibre anim. și veg.	1977	212,3	176,2	180,9
	1978	215,1(a)	235,4	234,6
	1979	232,1(a)	241,3	247,2
- piele	1977	186,6	182,6	191,7
	1978	247,7	303,1	298,8
	1979	389,7	317,6	323,7

a) Date provisorii pentru: ulei de ricin, porci vii, carne de vită, miere, huiă, cocs de furnal, minereu de fier, croaită, minereu de mangan, ferromangan, ferociliclu, oțel comercial, tablă grosă, tablă subțire, sârmă neagră, sârmă din oțel, laminare din cupru, ocheresia de rășinoasă, celuloză, hârtie, iută.

achizițiilor efectuate de Japonia și R. P. Chineză, metale (+2,4%), creștere favorizată de recente majorări de preț la producători și fibre animale și vegetale (+2,4%) sub influența activității tranzacționale susținute la bumbac. Creșteri s-au mai înregistrat la lemn și produse din lemn (+2,1%), piei (+1,9%) și minereuri (+1,4%).

Sectorul Conjunctura economică internațională și marketing — I.E.M.

Orientări în dezvoltarea economică Costa Rica: priorități în dezvoltarea industrială

OBIECTIVUL major al politicii inițiate în ultima perioadă de statul costarican îl reprezintă diversificarea producției și realizarea în țară de produse industriale, urmărindu-se o mai bună aprovizionare a pieței interne și o sporire a exporturilor de produse netraditionale, cu grad înalt de prelucrare.

Astfel, în industria extractivă se acționează în direcția inventarierii riguroase a resurselor existente și a intensificării procesului de valorificare, Costa Rica dispunând de zăcăminte de aur, argint, precum și de mangan, cărbune, cupru, minereu de fier, sulf, bauxită — aceasta din urmă însă insuficient exploatată. Un important proiect se referă la exploatarea, începând din anul 1980, a zăcămintelor de bauxită (apreciate la 150 mil. t.) din regiunea SAN ISIDRO DEL GENERAL, construirea unor unități pentru producere de alumina și în final de aluminiu.

În industria prelucrătoare se urmărește diversificarea producției și orientarea în mai mare măsură spre realizarea de mijloace de producție. O dezvoltare susținută înregistrează metalurgia fieroasă (produse din oțel inoxidabil), industria chimică (îngrășăminte azotoase și fibre sintetice), industria construcțiilor de mașini (mașini și utilaje pentru prelucrarea metalelor, asamblarea de autoturisme etc.); industria materialelor de construcții (fabrici de ciment, sticlă, cărămidă); industria hirtiei și celulozei. Producția este destinată atât consumului intern, cât și exportului, în special în țările Americii Centrale.

Ca urmare, în prezent se constată o importantă creștere a ponderii exporturilor de produse prelucrate în totalul exporturilor țării: de la 3% în 1960, la peste 30% în 1978.

Preocupată de problema diversificării surselor de energie și în acest context a creșterii ponderii hidroenergiei în balanța energetică, Costa Rica și-a propus realizarea, în următorii 12 ani, a unui vast program de investiții în sectorul energetic. Printre proiectele de primă importanță, care vor fi finalizate în următorii ani menționăm: hidrocentralele EL AREMAL (capacitate instalată finală de 300 MW), COROBICI (capacitate instalată 174 MW) și BORUGA (760 MW).

Relațiile economice dintre România și Costa Rica au la bază Acordul comercial și Acordul pe termen lung de cooperare economică industrială și tehnică, încheiate la 4 septembrie 1973.

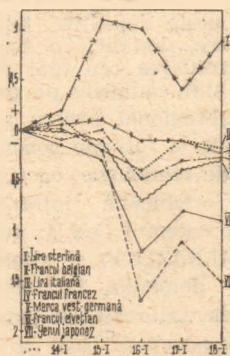
Schimburile comerciale dintre cele două țări au sporit de peste două ori în perioada 1975-1978, exporturile românești incluzând rulmenți, material rulant de cale ferată și îngrășăminte azotoase.

Rodica Maria RĂDULESCU

EVOLUȚII MONETARE

DOLARUL S.U.A. a realizat în săptămâna 14-18 ianuarie o apreciere față de majoritatea valutelor occidentale sub influența intervenției concertate a băncilor centrale. Pe ansamblu se apreciază că totuși atenția generală a fost polarizată de evoluția prețului aurului și a celorlalte metale prețioase, fapt care a contribuit la un calm relativ pe piețele valutare.

Lira sterlină este singura valută care a continuat să evolueze pe o curbă ascendentă atât în raport cu dolarul S.U.A. cât și față de restul valutelor occidentale. Această mișcare pare a fi avut la bază creșterea atractivității efectelor guvernamentale la care investitorii străini pot realiza dobânzi mai ridicate decât în alte țări (respectiv valute). Lira sterlină a înregistrat un nivel maxim al intervalului de 2.2850 dolari / 1 liră, indicele de depreciere față de nivelul său din decembrie 1979 înregistrând un nivel de numai 72%. În ultima parte a intervalului, lira a înregistrat un ușor recul la 2.28 dolari / 1 liră — nivel situat totuși cu 0,9% peste închiderea de referință de 2.26 dolari / 1 liră. Francul elvețian a înregistrat un recul relativ accentuat față de săptămâna anterioară atingând un minim situat cu 1,2% sub închiderea de referință la un curs de 1.5975 franci / 1 dolar după care a revenit ușor la circa 1.5920 franci / 1 dolar. Marca vest-germană a avut o evoluție asemănătoare dar cu o mișcare mai puțin amplă (nivel minim cu 0,7% sub cursul de referință la 1,73 mărci pentru un dolar) cotind la închiderea de 1,7230 mărci

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 14-18 ianuarie 1980, (bază cursurile din 11 ianuarie 1980).

pentru un dolar cu numai 0,3% sub cursul anterior. Francul belgian a evoluat aproape permanent sub nivelul închiderii de referință situându-se la închiderea de 28,02 franci / 1 dolar cu 0,2% sub nivelul respectiv. Francul francez după ce a atins un minim de 4,0470 franci / 1 dolar, situat cu 0,5% sub nivelul precedent, a închis în ușoară revenire la circa 4,039 franci / 1 dolar. Lira italiană a oscilat ușor în jurul închiderii anterioare terminând intervalul la circa 805 lire / 1 dolar față de 803,75 lire / 1 dolar anterior. Yenul japonez a înregistrat, cel puțin temporar, o inversare de tendință depreciindu-se pînă la un nivel de 240 yeni / 1 dolar (circa 1,7% sub închiderea precedentă) și a terminat intervalul la circa 239,55 yeni / 1 dolar.

Nivelul dobânzilor la eurodepozitele la șase luni s-a menținut la circa 14,5% la eurodolari, 5,75% la eurofranci elvețieni și 8,5% la euromărcile vest-germane.

Piața aurului a polarizat în continuare atenția prin mișcările de prețuri fără precedent. Față de ultimul fixing al săptămânii trecute prețul aurului a crescut la ultimul fixing al acestei săptămâni de 835 dolari pe unci pe aproape 215 dolari pe unci.

Paul DUMITRASCU
Gheorghe MUNTEAN

GLOSAR

Universitatea Națiunilor Unite

UNIVERSITATEA NAȚIUNILOR UNITE (U.N.U.), în ciuda denumirii sale care amintește de o instituție de învățământ superior, reprezintă de fapt o rețea mondială de unități de cercetare și de perfecționare, întemeiată în 1973, având centrul de coordonare la Tokio, care are ca obiectiv: facilitarea înțelegerii problemelor globale complexe care confruntă omenirea și a identificării soluțiilor lor posibile; adăncirea cunoștințelor practice în domeniul de interes major pentru omenire (trebuințele umane, energia, mediul înconjurător, resursele alimentare etc.); transmiterea mai rapidă și mai eficientă a celor mai noi rezultate ale cercetărilor întreprinse pe plan mondial; dezvoltarea colaborării internaționale a oamenilor de știință și instituțiilor care abordează probleme identice, evitând repetarea inutilă a unor experiențe; întărirea potențialului de cercetare al țărilor în curs de dezvoltare și sporirea eficienței asistenței pentru dezvoltare, acordate de țările industrializate.

Metodele de lucru adoptate în cadrul Universității Națiunilor Unite prevăd cercetarea multidisciplinară în căutarea soluțiilor practice pentru problemele mondiale cercetate în cadrul celor trei programe prioritare pe care și le-a propus: a) Programul mondial contra foametei; b) Programul de dezvoltare umană și socială; c) Programul privind utilizarea și gospodărirea resurselor naturale. În cadrul primului dintre programele menționate, Universitatea și-a asociat nouă institute de cercetări din mai multe continente, colaborând în același timp în mod strins cu mai multe organisme specializate din sistemul O.N.U. (F.A.O., O.M.S., și altele). Printre manifestările științifice recente în acest domeniu, desfășurate sub egida O.N.U., se numără un seminar în Guatemala pe tema legăturilor dintre alimentație și agricultură. Cel de-al doilea program al U.N.U., cel privind dezvoltare umană și socială, este organizat în esență în două subprograme („problematice dezvoltării” și „tehnologia în folosul dezvoltării”). Ele își propun să analizeze factorii economici, politici, sociali și culturali care afectează procesul dezvoltării, pe calea intensificării dialogului dintre diferitele concepții și curente de gândire. Programul privind utilizarea și gospodărirea resurselor naturale este cel mai recent dintre cele trei programe menționate.

Pentru realizarea programelor, Universitatea cooperează în prezent cu oameni de știință din peste 60 de țări ale lumii, inclusiv din România. O serie de activități de cercetare inițiate în ultima vreme sînt comune mai multor programe, ca de pildă cele consacrate resurselor și tehnologiilor tradiționale.

Universitatea editază două periodice, unul trimestrial (**Food and Nutrition Bulletin**) consacrat problemelor agroalimentare, și altul lunar (**ASSET-Abstract of Selected Solar Energy Technology**), consacrat tehnologiilor de utilizare a energiei solare. Sub egida sa sînt publicate de asemenea concluziile cercetărilor întreprinse în cadrul celor trei programe menționate, cum ar fi de pildă primul raport al Programului mondial contra foametei, consacrat necesarului de proteine în țările în curs de dezvoltare sau studiile privind experiența japoneză în domeniul transferului de tehnologie.

D.D.

Energie nucleară

Vlad Beldescu, București — 1) Conferința anuală — a 23-a la număr — a Agenției Internaționale pentru Energia Atomică (A.I.E.A.), desfășurată la începutul lunii decembrie 1979 la Delhi, a înscris printre concluziile sale și pe aceea a necesității sporirii producției de energie prin folosirea energiei nucleare. Recenta majorare a prețurilor pe-

rolului exportat de țările O.P.E.C., este desigur, de natură să întărească această concluzie. Pe de altă parte s-a anunțat că în luna octombrie a.c. va avea loc la Stockholm o conferință internațională asupra securității în utilizarea energiei nucleare, sub egida A.I.E.A.

2) Programul energetic adoptat de curind de guvernul britanic prevede construirea între 1982 și 1992 a zece centrale nucleare cu o putere instalată totală de 15 000 MW, al căror cost însumează

între 10 și 12 miliarde de lire sterline. Prin intrarea lor în funcțiune, ponderea energiei nucleare în totalul producției de energie electrică a țării se va majora de la 12 la 30%.

Bumbacul indian

Marin Sardolea, Caracal — Țara cu cea mai mare suprafață cultivată cu bumbac este India. Recolta sa pe acru (142 livre) se situează însă sensibil sub randamentele obținute în alte țări (aproape 800 livre în U.R.S.S., 691 în Siria, 453 în S.U.A. etc) și sub media mondială de 342 livre pe acru (1 hvră = 0,453 kg, iar 1 acru = 0,40469 ha). În India numai 20% din suprafața cultivată cu bumbac este irigată.

Deși deține un rol de primă mărime în economia Indiei, ocupînd circa 10% din totalul forței de muncă, industria textilă a acestei țări a furnizat în ultimii ani numai între 0,5 și 0,8% din exportul mondial al ramurii, față de 2,1% în 1951 și 1% în 1965. Una din cauzele acestei pierderi relative de poziții este considerată insuficiența dezvoltare a industriei naționale producătoare de mașini textile. O altă cauză este considerată a fi și scumpirea petrolului, materia primă pentru fabricarea fibrelor sintetice, care au devenit acum de șapte-opt ori mai scumpe decât bumbacul.

Producția totală de bumbac a Indiei depășește 7 milioane de baloturi pe an (1 balot = 181,44 kg), așteptîndu-se sporirea ei substanțială prin extinderea irigațiilor și introducerea de semințe selecționate, în curs de experimentare cu succes.

Forță de muncă

Spiru Arambescu, București — Sfirșitul anilor '70 a prilejuit analize retrospective în numeroase țări, inclusiv în domeniul forței de muncă, care pare să vă intereseze în mod deosebit. În S.U.A., de pildă, ponderea populației ocupate în totalul populației apte de muncă a sporit pe parcursul deceniului al optulea de la 56% la 59%. În cazul femeilor, ponderea respectivă s-a ridicat substanțial, de la 43% la 51%. În același timp rata șomajului este mai ridicată decât cu un deceniu în urmă (6%, față de 4,9% în 1970, care a fost un an de recesiune), fiind proporțional mai importantă în rândul femeilor. Paralel, a

creșcut și productivitatea muncii, chiar dacă mai lent decât în deceniul precedent.

În ce privește structura pe ramuri a forței de muncă, statisticile evidențiază următoarele modificări: industria prelucrătoare și-a redus ponderea de la 25% la 22%, în vreme ce sectorul serviciilor și-a majorat-o de la 20% la 23% din totalul forței de muncă. În comerțul cu ridicata și cu amănuntul lucrează circa 21% din același total (19% în 1970). În agricultură lucrează numai 3% din forța de muncă, față de 4% cu zece ani în urmă. De remarcă este și reducerea ponderii funcționarilor de la 3,4% la 2,8%.

Cooperarea Renault-Volvo

Ioan Alexandru, Ploiești — Acordul de cooperare industrială și tehnică în domeniul autoturismelor încheiat la 19 decembrie 1979 între Regia Renault din Franța și grupul suedez Volvo prevede investiții și producții în comun, furnizarea reciprocă de organe de mașini (motoare, cutii de viteză, transmisii, instalații de aer condiționat etc.) și dezvoltarea de noi tehnologii. Acordul respectiv, care nu afectează independența celor două firme, le va permite mărirea serilor de fabricație cu 20—30% și reducerea pe alocăstă bază a costurilor unitare de producție, avînd drept consecință întărirea poziției lor în concurența pe piața internațională, în special în fața marilor firme constructoare americane și japoneze. Este prevăzută de asemenea obținerea de participări reciproce la capital, în proporții ce nu vor depăși pentru început 10%. Cooperarea nu se extinde și la domeniul comercial, deși vânzările Regiei Renault pe piața scandinavă sînt acum foarte reduse. Volvo este cel mai mare grup industrial suedez; peste două treimi din cifra sa de afaceri sînt realizate în afara Suediei.

Vinul în C.E.E.

I. Ștefănescu, Lipova — Planul de măsuri vizînd restructurarea pieței vinului și reducerea producției — care în prezent este mult superioară consumului comunitar (167 față de 140 mil. hl) — asupra căruia s-a convenit prevede: scoaterea vinturilor din comerț a unor importante cantități de struguri care urmau să intre în procesul de vinifi-

care; instituirea controlului Comisiei Pieței comune asupra cantităților de struguri considerate excedentare și care vor putea fi totuși prelucrate în vin; constituirea de stocuri pe termen lung, cu garanții din partea Consiliului ministerial în legătură cu obținerea, ulterior, de prețuri avantajoase de desfacere; instituirea de prețuri minime de comercializare, în cadrul schimburilor comunitare, pentru a frîna o cădere bruscă a prețurilor.

Pe de altă parte, s-a hotărît limitarea efectuării de noi plantări, cel puțin în următorii 6—8 ani, precum și instituirea unor fonduri de sprijinire a viticulturilor în legătură cu pierderile de venituri de pe urma acestor măsuri.

Economia irlandeză

Cosma Albescu, Iași — Cea mai puțin dezvoltată dintre țările membre ale C.E.E. este și rămîne deocamdată Irlanda. Ea a realizat totuși în ultimii ani o dezvoltare economică destul de substanțială, ca urmare, între altele, a majorării ponderii investițiilor în produsul său național brut de la 13,1% în 1960 la 26,9% în 1978 (spre comparație în Anglia ponderea respectivă era de 13,1%, iar în R.F.G. de 21,2%). O expresie a tranziției sale de la stadiul de țară agrară spre cel de țară industrială este reducerea ponderii populației agricole în totalul populației ocupate de la peste 30% în 1965 la sub 20% în 1978, nivel care rămîne totuși mult peste media C.E.E., de 8%. În industria prelucrătoare, paralel cu sporirea numărului salariiților, în ultimii ani s-a înregistrat și o creștere rapidă a productivității muncii (în medie cu 6,3% pe an). Nivelul șomajului rămîne însă ridicat (8%).

Un factor care a favorizat dezvoltarea economică rapidă a Irlandei a fost diversificarea geografică a exporturilor sale, avînd ca rezultat diminuarea ponderii Marii Britanii în exportul irlandez de la 60% la începutul deceniului al optulea la 48% în 1978, în condițiile în care economia britanică a cunoscut o creștere lentă.

Unul din punctele slabe ale economiei irlandeze îl reprezintă dependența sa în proporție de 80% de importul de energie. Valoarea importului său de petrol se ridică la echivalentul a 450 milioane lire sterline pe an.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 4 din 25 ianuarie 1980

- Congresul Frontului Democrației și Unității Socialiste. Unitate deplină, angajare fermă în îndeplinirea Programului partidului (N. Ionescu) 1
- Concepția creatoare a președintelui NICOLAE CEAUȘESCU cu privire la construirea socialismului în România (Institutul de Economie Socialistă) 3
- O prețioasă călăuză teoretică și practică. Volumul „Finanțe — prețuri — monedă” din seria culegerilor de texte din operele președintelui NICOLAE CEAUȘESCU (Alexandru Șesan) 6

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Întărirea disciplinei de plan în domeniul costurilor de producție (dr. Gheorghe I. Sică) 7
- Reciclarea complexă a resurselor încorporate în bunurile scoase din uz de către populație (dr. Vasile Bogdan) 9
- Relațiile consiliului unic agro-industrial cu unitățile sale componente (conf. dr. Letiția Zahiu) 12
- Ancheta „R. E.”. Consultarea consumatorilor în fundamentarea dezvoltării serviciilor (II) (Trăilă Cernescu, Șerban Popescu-Criveanu, Radu Ioanid) 14
- Repere ale creșterii calitative în economia românească (conf. dr. Dumitru Ciucur, lector univ. Constantin Popescu) 16

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Opinii. Noua calitate în domeniul organizării. Redefinirea funcției și a principalelor ei componente (Aurel Cristea) 18

TEORII ● IDEI

- Posibilități și căi de creștere a producției de pește în apele interioare (Marin Nițu) 20
- Școli ● curente ● economiști. Teorii contemporane privind rolul economic al factorului monetar (II) (Silviu Cerna) 22

ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

- Lărgirea și valorificarea superioară a bazei energetice a țării (dr. ing. Emil Costin) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Industrializarea — obiectiv prioritar al zilelor noastre (Dinu Dragomirescu) 27
- Dezbateri internaționale pe marginea tehnologiilor adecvate (lector dr. Virgil Gheorghică) 28
- Tendințe-conjuncturi 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI:

Relații financiar-valutare și comerciale internaționale.

IN THIS ISSUE

- The Congress of the Front of Democracy and Socialist Unity. Full unity, firm integration in turning into practice the party's programme (N. Ionescu) 1
- President Nicolae Ceaușescu's creative conception concerning the building of socialism in Romania (The Institute of Socialist Economy) 3
- A precious theoretical and practical guide. The volume „Finances-prices-money“ from the selected texts series of the president Nicolae Ceaușescu's works (Alexandru Șesan) 6
- Complex recycling of the resources incorporated in the out-of-use home goods (Dr. Vasile Bogdan) 9
- A new quality in management. A new definition of its role and main elements (Aurel Cristea) 18
- Schools ● trends ● economists. Contemporary theories on the economic role of the monetary elements (II) (Silviu Cerna) 22
- International debates on appropriate technologies (Reader Dr. Virgil Gheorghică) 28

DANS LE NUMÉRO

- Le Congrès du Front de la Démocratie et de l'Unité Socialiste. Unité totale, engagement ferme pour accomplir le programme du parti (N. Ionescu) 1
- La conception créative du président Nicolae Ceaușescu concernant la construction du socialisme en Roumanie (L'Institut d'Economie Socialiste) 3
- Un guide théorique et pratique de grande valeur — le volume „Finances — prix — monnaie“ dans la série des extraits de l'oeuvre du président Nicolae Ceaușescu (Alexandru Șesan) 6
- Le recyclage complexe des ressources incorporées dans les produits mis hors-usage par la population. (dr. Vasile Bogdan) 9
- Opinions. La nouvelle qualité dans le domaine de l'organisation. La rédefinition de la fonction et de ses principales composantes (Aurel Cristea) 18
- Ecoles — courants — économistes. Théories contemporaines concernant le rôle économique du facteur monétaire (II) (Silviu Cerna) 22
- Débats internationaux sur les technologies appropriées (chargé de cours dr. Virgil Gheorghică) 28

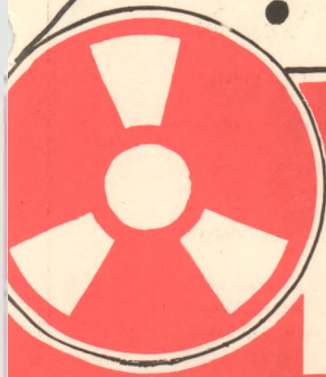
ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Конгресс Фронта Демократии и Социалистического Единства. Полное единство, твердое ангажирование в осуществление программы партии (Н. Ионеску) 1
- Творческой концепция президента Николае Чаушеску о строительстве социализма в Румынии (Институт социалистической экономики) 3
- Ценный теоретический и практический путеводитель — том «Финансы-цены-монета» из серии сборников выдержек из трудов президента Николае Чаушеску (Александру Шесан) 6
- Комплексное периспользование ресурсов, заключенных в предметах изношенных у населения (др. Василе Богдан) 9
- Мнения. Новое качество в области организации. Пересмотр определения функции и ее главных составных (Аурел Кристеа) 18
- Школы ● течения ● экономисты. Современные теории относительно экономической роли денежного фактора (II) (Сильвиу Черна) 22
- Международные дебаты относительно адекватных технологий (преп. выс. шк. Вардан Георгица) 28

În atenția candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

Incepînd cu numărul 5 din 1 februarie a.c. revista va publica cu regularitate lecții în sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Lecțiile sînt elaborate pe baza Programului Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de studii Economice din București.

Redacția și administrația: Calcea Dorobanților nr. 11—25. 71131 București, telefon 12 66 10. Cont. I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

CIC

CENTRUL INFORMAȚIONAL ȘI DE CALCUL AL MINISTERULUI AGRICULTURII ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE

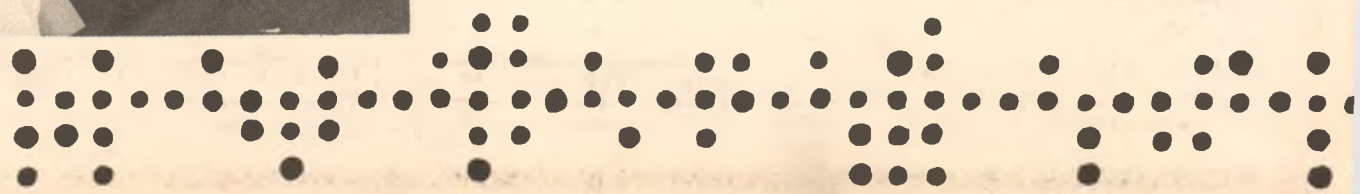
este unitatea de bază a ramurii în sprijinul aplicării metodelor moderne de conducere în unitățile agricole.

Principalele activități desfășurate în scopul amintit sînt :

- Proiectarea și introducerea de sisteme informatice pentru conducerea unităților agricole.
- Prelucrarea automată a datelor cu echipamentele electronice din dotare. Centrul dispune de 2 calculatoare electronice Felix C-256, plus perifericele respective.
- Utilizarea echipamentelor de teletransmisie și teleprelucrare a datelor.
- Cercetarea în domeniul informaticii în colaborare cu Institutul central pentru conducere și informatică, cu institutele de cercetări ale Academiei de Științe Agricole și Silvice, cu direcțiile generale economice ale agriculturii.
- Coordonarea activității de informatică în ramura agriculturii și industriei alimentare.

— Sistemele informatice pentru unitățile agricole pot fi realizate prin intermediul Centrului informațional și de calcul M.A.I.A., pe bază de contract economic, în conformitate cu dispozițiile normative în vigoare.

— Pentru lămuriri suplimentare, legate de introducerea sistemelor informatice pentru conducere, întreprinderile interesate se pot adresa Centrului informațional și de calcul al M.A.I.A., unitate coordonatoare a activității de informatică pe ramură, cu sediul în București, Bd. Expoziției nr. 1, sector 1, telefon 17 38 80, telex : 11391 ; 11392.

I.A.P.L. SEGARCEA

I.A.P.L. Segarcea— primul loc pe Capitală în ceea ce privește rentabilitatea și ponderea producției culinare.

Restaurantul RUCĂR, unitate de categoria I-a, amplasat în noul cartier bucureștean Balta Albă, Complex Baba Novac, se situează în ultimii ani pe primele locuri în ceea ce privește realizarea și depășirea planului, rentabilitatea și ponderea produselor culinare.

Program de funcționare : orele 10—23. Telefon : 47 68 15.

Unitatea dispune de saloane cu capacități între 20—40 de locuri, unde se pot organiza mese festive, întâlniri colegiale, diferite aniversări.